SAN JUAN

Moocaani Iimaa Cristo. Jaabofeenedɨ Miyamɨnaaco Fiivusuuhi.

1 Itɨconɨ paryɨ fanoova fiivuutɨnaaca Moocaani
Iimaa icacuuhi. Jaabo toono Iimaa Moocaanima
icauhi Cristo. Jaabo bu diibo Moocaani.
2 Mɨɨro itɨconɨ diibo Moocaanima icauhi.
3 Diibofeenedɨ Moocaani paryɨ fanoovaaco ee-
tavuuhi; mɨɨro chahano aivo diibofeenedɨ ehee-
tavuutɨno iicano✡
4 Diiboma icano fiivo. Jaano toono fiivo
miyamɨnaadi aachɨcɨnɨno iicauno.
5 Jaano cɨvonofañotɨ achɨcɨhi. Jaanoco icɨvo
jabacarutɨhi.
6 Mɨɨro icaubo saafi Moocaani agalluubo Jua
onoobo.
7 Jaabo saauhi diibo aachɨcɨɨbo iicaubeditɨ
ijɨɨbeguequi. Jaabo ɨjɨɨbogonofeenedɨ miyamɨnaa
imiyaaveguequi.
8 Jaabo diibo Jua aachɨcɨɨbo icatɨno. Jillɨ
aachɨcɨɨbo iicaabo jɨɨbogomɨnaafitɨ iicaqui
agalluubo.
9 Jaanotɨ jino imiya achɨcɨ, miyamɨnaaco
aachɨcɨnɨɨbo, jino jiinɨjehallɨvɨ gasefivucuuhi.
10 Mɨɨro jaabo johono Iimaa iicaabo jino
jiinɨjehallɨri icacuuhi. Jaabofeenedɨ Moocaani
jiinɨjeque eheetavehinɨrunofaño jiinɨjemɨnaa
diiboco gaajautɨhi.

✡ **1:3** Heb 1.2; Col 1.16-17

11 Mɨɨro ijiinɨjevɨ saauruubo. Jaaruuboco
miyamɨnaa diiboco gaayɨcɨutɨhi.
12 Jaarunofaño saatoho diiboco agaayɨcɨmoro
miyaaveguehi. Jaamoco ficuubo Moocaani
seemetɨ iicaqui.
13 Jaano miyamɨnaatɨ saatɨhi miyamɨnaatɨ ifi-
ivomo icatɨno, bu gaifi iimoyɨɨcɨnotɨ icatɨno jillɨ
Moocaanitɨro diibo seemetɨro minifutucuumo.
14 Jaabo johono Iimaa iicahinɨɨbo miyamɨnaafi
ifiitɨ iminiiyuuboro mofeeneri icauhi,
miyaanoma, igaijɨma icano. Jaabo imico mɨɨhai
mahatyɨmeuhi, diibo ɨdɨɨboro Moocaani Seemene
iicaabo imico.
15 Mɨɨro diibeditɨ Jua ɨjɨɨbuguubo nuuhi: Jaanɨ di-
ibo diibotɨ uujoho unuubo taabuunatɨ asaabo ta-
janaanɨcɨ iicaabo, uujoho chahaunaacaro iicacu-
umañо, nooboro.
16 Mɨɨro jaabotɨ paryɨ mɨɨhai diiboma sihidɨ
iicanotɨ magaayɨcɨhi diibo imino aacɨnoco siino
dojɨcutɨ, siino dojɨcutɨ icano.
17 Mɨɨro Moisefeenedɨ Moocaani tajɨɨba saauhi.
Jaanotɨ gaijɨ, miyaano icano Jesucristofeenedɨ
saahi.
18 Mɨɨro mɨɨhaiñooba Moocaanico atyɨmetɨhi,
ɨdɨɨboro Illi Caanifañо iicaabo, diibo mɨɨhaico
Caanico gaajasuhi.

Jua Nitɨmɨnaafi Jesucristotɨ Jɨɨbeguehi.
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Jaanaa Jerusale cuumiri iicaumo judiomɨ sac-
erdotemɨco, levitamɨco icano galluuhi Juajaago
diiboco: ¿Mɨɨjoho ɨɨjoho? noomoro idilluqui.
20 Jaamoco diibo imino jɨɨbuguuhi: Uujoho
Cristo icatɨhi, nooboro.

21 Jaanegui siino diiboco dilluumo: ¿Jaanaa
mɨɨjoho ɨɨjoho? ¿Nacu Moocaani iimaamɨnaafi,
Elia? noomoro.
Jaanegui Jua nuuhi: Chahano uujoho diibo
icatɨhi, nooboro.
Jaanegui diiboco nuumo: ¿Nacu ɨɨjoho oono
Moocaani iimaamɨnaafi asaajiibo? noomoro.
Jaanegui nuubo: Chahano, nooboro.
22 Jaanegui diiboco nuumo: Jaanaa mɨɨjoho
ɨɨjoho mɨɨhaico dɨɨbogo, oono mɨɨhaico agallu-
umoco mɨjɨɨbeguequi mɨllɨ difiitɨ ɨɨjoho neehi,
noomoro.
23 Jaanegui Jua diitoco nuuhi: Uujoho
sɨcaihɨgovɨ ocoovadiicɨnɨɨbo: Aivojɨɨbedi jɨɨhaico
sanotɨcovoro mihimibachu, onoobo Moocaani
iimaamɨnaafi Isaia unuubadɨ, nooboro.
24 Jaamo diito Juama ihiimaatuumou fariseomɨ
agalluumo.
25 Jaamo diiboco nuuhi: Jaabogahabu Cristo
idiicatɨɨbo, bu Elia idiicatɨɨbo, bu johono Moocaani
iimaamɨnaafi idiicatɨɨbo icano, ¿collɨhi jana
nitɨhicahi? noomoro.
26 Jaanegui Jua diitoco nuuhi: Uujoho
nɨfaihuriro nitɨhi. Jaanotɨ amɨɨhaifeeneri iicaabo
saafi amɨɨhai magaajatɨɨbo.
27 Jaabo taabuunatɨ asaabo tajanaanɨcɨvɨ
iicaabo, diibovɨ uujoho ɨfototɨhi. Jaamaño diibo
tɨhaipaaje duujeque sinaayujitɨrahi, nooboro.
28 Paryɨ jino jillɨ icauhi Betabara onoomañovɨ,
Jordan onoohi onegueehivɨ Jua initɨhicauhɨgo.

Jesu Guijevefeenedɨ Mohimitɨ Buusucafetehi.

29 Jaano sifucutɨ Jua, Jesu diibojaa asaauboco
aatyɨmeuboro nuuhi: Memeecɨ jaanɨ Moocaani

Cordero, iguijevefeenedɨ jiinɨjemɨnaa imitɨco ubu-
usujiibo.
30 Johono uujoho diibotɨ ihiimaaubo: Taabuu-
natɨ saajiibo tajanaanɨcɨvɨ iicaabo uujoho chahau-
naacaro iicacuumaño.
31 Uujoho icaruubo diiboco gaajahinɨtɨhi.
Jaanotɨ naha uujoho nɨfaihuri nitɨɨboro saahi
Israel cuumimɨnaa diiboco igaajaqui, nooboro.
32 Jaadɨ bu siino nuubo: Uujoho atyɨmehi
Moocaani Gaijaco nimɨihubadɨ jeevaabo diibo-
hallɨvɨ niquejefañotɨ iniitooboro iicanoco.
33 Jaaruuboco uujoho gaajahicatɨhi mɨɨjoho di-
ibo iicanoco; jillɨ naha uco nɨfaihuri nitɨqui agal-
luubo nuuhi: Tagaija cajaanɨhallɨvɨhacho ini-
itooboro iicaabo diibo tagaijari initɨjiibo, nooboro
nuuhi.
34 Jaaboco atyɨmecuuhi. Jaamaño uujoho
jɨɨbeguehi diibo miyaano Moocaani Achi iicanoco,
nooboro.

Itɨconɨoto Jesu Jɨɨbogomɨnaa.

35 Jaano seseevedɨ siino Jua tomañeri icauhi
miimɨsiicɨ ijɨɨbogomɨnaatɨsima.
36 Jaabo Jesu afatyunoco aatyɨmeuboro nuuhi:
Memeecɨ ajaanɨ Moocaani Cordero, nooboro.
37 Jaanoco Jua jɨɨbogomɨnaatɨsi uguubuumɨsiro
Jesu dojɨcutɨ fuuhi.
38 Jaanegui Jesu dojɨcuco emeecɨuboro, diibo
dojɨcutɨ ufuunoco aatyɨmeuboro diitɨsico nuuhi:
¿Jinejeque miguiinehi? nooboro.
Jaanegui nuumɨsi: ¿Jɨɨbogomɨnaafi, cuuca di-
icafihi? noomɨsiro.
39 Jaanegui Jesu diitɨsico nuuhi: Juu masaa.
Jaamɨsiro memeecɨva, nooboro.

Jaanegui ufuumɨsi atyɨmeuhi diibo iicahicauhɨgoco. Jaamɨsiro mihiijɨcuuneguiiha tufucu diiboma icaumɨsi.

40 Jaamɨsi diitɨsi Juatɨ uguubuumɨsiro Jesuma ufuumɨsitɨ saafi momo Andre, Simon Pedro nahabo.

41 Jaabo Andre jinejeque moonɨtɨɨboro inahabo Simonco iguiinutuuboro diiboco nuuhi: Meecɨ mahatyɨmecuuhi Mesia Cristo onooboco, nooboro. Mesia, Moocaanitɨ asaabo ihaivojɨɨsucuqui, eneejiruno.

42 Jaaboro Andre Simonco satyuuhi Jesu iicauhɨgo. Jaaboco Jesu aatyɨmeuboro nuuhi: Ɨɨjoho Simon Jona achi, jaaruubo jisumitɨro dimemeji Cefa, nooboro. Jaarunaa Cefa onoono jillɨ momoro, Pedro eneejiruno.

Jesu Coovahi Felipe Natanae Icamɨsico.

43 Jaano seseevedɨ Jesu imuguuhi Galilea jiinɨjevɨ ufuunoco. Jaabo Felipeque aatyɨmeuboro diiboco nuuhi: Tadyojɨcutɨ disaa, nooboro.

44 Jaabo Felipe Betsaida cuumioobou. Jaacuumiri tollɨro Andre, Pedro icamɨsi icahicauhi.

45 Jaabo Felipe Natanaeque ɨɨcɨjeuboro nuuhi: Mɨɨhai mahatyɨmecuuhi, diibeditɨ Moise itajɨɨba aamefaño acaatɨnɨuboco. Tollɨro Moocaani iimaamɨnaa diibeditɨ acaatɨnɨɨboco. Jaabo Jesu, Jose Nazareoobo achi, nooboro.

46 Jaanegui Natanae nuuhi: ¿Nacu Nazare cumitɨ iimino saajirahi? nooboro.

Jaanegui Felipe diiboco nuuhi: Eneecau maha memeecɨtequi, nooboro.

47 Jaanaa Jesu Natanae asaaunoco
aatyɨmeuboro nuuhi: Jaadi juuga saabo miya
israelmɨnaafi abañɨfitatɨɨbo, nooboro.
48 Jaanegui Natanae diiboco dilluuhi: ¿Mɨlliti
uco gaajahi? nooboro.
Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Mɨɨro ɨco uujoho
atyɨmehi Felipe ɨco coovatɨnaacaro higuerahogu-
iino diicaaboco, nooboro.
49 Jaanegui Natanae diiboco nuuhi:
Jɨɨbogomɨnaafi ɨɨjoho Moocaani Achi, ɨɨjoho
israelmɨ aivojɨɨbo, nooboro.
50 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: ¿Jilli ɨɨjoho uco
miyaaveguehi, ɨco higuerahoguiino diicaaboco
atyɨmehi eneeneguiiharo? Imi jino janaanɨcɨ
icanehejeque daatyɨmeji, nooboro.
51 Tollɨro bu Jesu nuuhi: Miyanotɨro amɨɨhaico
neehi: Mahatyɨmeji niqueje faayɨcɨnɨnotɨ
Moocaani toomomɨnaa uujoho Miyamɨnaafibadɨ
Ifiivuubohallɨvɨ iniitocɨnɨmoro bu caamovɨ
foocɨnɨmoco, nooboro.

2

Cana Onoocuumi Jɨɨbaimo.

1 Jaanobuunatɨ mifucucɨ, safucu icano taabava
jɨɨbaimo icauhi Cana cuumivɨ Galilea jiinɨjevɨ. Jahɨ
Jesu seejɨ diitofaño icauhi.
2 Jahɨ tollɨro Jesuco ijɨɨbogomɨnaama cuuhu-
vaumo tobaimovɨ.
3 Jaanaa diito aduta vino ifinɨcuunegui Jesuco
seejɨ nuuhi: Vino finɨcuuhi, noogoro.
4 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: ¿Gaha, collɨhi
jaanoco uco neehi? Toonovɨhi ɨfototɨhi, nooboro.

5 Jaarunaa diigo nuuhi diito jeecɨvomɨnaaco:
Paryɨ diibo amɨɨhaico onoonoco momoonɨ,
noogoro.

6 Jaanaa tomañeri icauno sahuse juugahusetɨ
sañu icano ɨcɨñuuno. Tuñuujefaño judiomɨ
icanɨcɨbadɨ ifiinoco iimibachuqui nɨfaihunoco
ificuhicauñuuje. Jaano sañufaño fɨne ɨɨfetehicauno
ochenta o cien litrodɨno nɨfaihu.
7 Jaanaa Jesu diitoco nuuhi: Paryɨ jino ɨcɨñuunoco
nɨfaihuneri magahafusu, nooboro. Jaanegui diito
tuñuujeque jɨti jɨti gahafusuuhi.
8 Jaadɨ Jesu diitoco nuuhi: Fɨne ɨvɨ jisumi mɨɨdɨno
mɨhɨcɨmoro mahacɨto ijɨɨbaimo toomomɨnaafico,
nooboro.

Jaanegui tollɨ moonɨumo.

9 Jaafaihuco ijɨɨbaimo toomomɨnaafi nɨsuuhi
vinotɨ minifutucufaihuco. Jaanoco gaajautɨɨbo
cuucatɨ ɨɨcɨunoco; ɨdɨɨmoro diito ijeecɨvomɨnaa
toonoco gaajauhi diito inɨfaihuco ɨɨcɨumaño.
Jaanegui ijɨɨbaimo toomomɨnaafi tobaimo
abajaaboco ocoovauboro nuuhi:
10 Itɨconɨ famoova iimi vinoco ɨfefihi.
Jaanoco ijɨɨbaimo guiraano aaducuunobuunatɨ
iimijɨɨsutɨnoco ɨɨfefimo. Jaanotɨ ɨɨjoho aivo
iiminoco ficuuhi jihachuta, nooboro.

11 Jino aivo itɨconɨ Jesu sihidɨ ejeevanoco
omoonɨuno Cana cuumivɨ Galilea jiinɨjevɨ,
imityaco ɨɨfusuubo. Jaaneri ijɨɨbogomɨnaa diiboco
miyaavuguuhi.

12 Jaanobuunatɨ seejɨ, inahabomɨ, ijɨɨbogomɨnaa
icamoma fuubo Capernau cuumijaagovɨ jahɨ
icaumo fiiva fucuva.

Jesu Templojaco Imibachuuhi.
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Jaanaaca judiomɨ jɨɨbaimo Pascua
ifiitɨcuuneguiiha Jesu Jerusale cuumijaagovɨ
fuuhi.
14 Jahɨ atyɨmeubo templojafaño bueymɨco, ove-
jamɨco, nimɨihumɨco icano anaajemeque. Tollɨro
miyamɨnaama nɨhɨbamɨco acafaryuuacumo
gɨcɨnɨmoco atyɨmeubo.
15 Jaanoco aatyɨmeuboro Jesu gaaibaɨco
gaicɨitatɨ eheetavuuboro tooneri diitoco isi
gañɨɨubo, ihovejamɨ, ibueymɨ icamoma.
Tollɨro nɨhɨbamɨco acafaryuuacuhicaumo
nɨhɨbamɨco baavɨ fufucuubo, jaaboro imesanoco
gavaracuubo icano.
16 Jaaboro bu nimɨihumɨco anaajeumoco nu-
ubo: ¡Toonoco jinotɨ buhɨgovɨ mɨɨcɨ! ¡Guihirubi iijaco
naajetajatɨ meheetavedino! nooboro.

17 Jaanotɨ ijɨibogomɨnaa esafutuuhi
Caatɨnɨhaamefaño: Diijaco agaijɨno uco finɨsuhi,
onoonoco.
18 Jaanegui judiomɨ diiboco dilluuhi: Eneecata
mɨihaico siibadɨ iicanoco dɨhɨfusu toonotɨ mag-
aajaqui: Jɨɨ, ollɨ iicaneguiiha jahi ollɨ moonɨɨbo
meneequi, noomoro.

19 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Jiija templojaco
paryɨ magavaracu, jaajaco siino uujoho mifucucɨ,
safucu icanotɨ siino boobanɨji, nooboro.

20 Jaanegui judiomɨ diiboco nuuhi: Cuarenta
y seisdɨno ficabava nijequetɨ jiijaaco eetavuumo.
¿Jaajaco mɨllɨ ɨɨjoho mifucucɨ, safucu icanotɨ dee-
tavejirahi? noomoro.

21 Jaarunaa Jesu ifiicoro unuuruubo: Temploja,
nuuhi.
22 Jaamañо Jesu iguijeveunofeeneti ubuhee-
teusumi ijiibogominaa tolli diibo unuunoco esafu-
tuuhi. Jaamoro Caatinihaame onoonoco, bu Jesu
iijico icano diitoco ijiibuguunoco miyaavuguumo.

Jesu Famoovaaco Gaajahi.

23 Pascua jiibaimosumi Jesu Jerusaleri
iicausumi, sihidi miyaminaa diiboco miyaaveg-
uehicauhi sihidi ejeevanoco omooninoco
aatyimemere.
24 Jaarumovi Jesu jeevamaaihicautihi
famoovaaco agaajahicaumañо.
25 Miihaiñooba diiboco jiibeguehicautihi: Diito
jilli jeevahi, noomoro miyaminaaco diiboro agaa-
jahicaumañо ijeebiifañо iicanoco icano.

3

Nicodemo Onoobo.

1 Icaubo saafi fariseomioobo Nicodemo onoobo
judiomi aivojitoobo.
2 Jaabo Jesujaago fucu asaauboro diiboco
nuuhi: Jiibogominaafi, miihai magaajahi ico
Moocaani miihaico diibeguequi agalluunoco.
Chahamo miijoho sihidi ejeevanoco iijoho
omoonibadi iicanoco omoonimo Moocaani
diiboma iicatiruva, nooboro.
3 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Miyanotiro
ico neehi, siino dojicuviro ifiivotiibo Moocaani
aivojifañо feejitihi, nooboro.
4 Jaanegui diiboco Nicodemo dilluuhi: ¿Milli
jaabo miyaminaafi ujusicuubo siino dojicuviro

fiivejirahi? ¿Mɨllɨ jaabo siino seejɨ jeebɨɨfaño ɨjɨcafotooboro siino fiivejirahi? nooboro.

5 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Miyanotɨro ɨco neehi; nɨfaihuri, Moocaani Gaijari icano ifi-
ivotɨɨbo Moocaani aivojɨfaño feejitɨhi.
6 Miyamɨnaafiditɨ ifiivoobo miyamɨnaafi. Jaanotɨ Moocaani Gaijatɨ ifiivomo Moocaani Gaijama icahi. Toono eneejiruno Moocaani seemetɨ iicamo.
7 Daabafiitedino siino fiivo ɨco onoonotɨ.
8 Mɨɨro guibuhuba iimogohɨgotɨ asaanoco ɨɨjoho guubufihi. Jaaruubo gaajatɨhi conootɨ asaanoro conoovɨ ɨɨfotonoco. Jaabadɨ jeevamo paryɨ Moocaani Gaijari ifiivomo, mɨllɨ ifiivonoco mɨllɨ miyamɨnaa gaajajirahi, nooboro.

9 Jaanegui Nicodemo siino dilluuhi: ¿Mɨllɨ fɨne jino? nooboro.

10 Jaanegui Jesu nuuhi: ¿Ɨɨjoho aivo sihidɨ edeevaabo israelmɨnaa jɨɨbogomɨnaafi idiicaru-
ubo, nacu jinoco gaajatɨhi?
11 Miyanotɨro ɨco neehi: Mɨɨhai mihiimaahi magaajanoco. Jaamo mɨɨhai mɨjɨɨbeguehi ma-
hatyɨmeneque. Jaarunoco amɨɨhai mimiyaaveg-
uehicatɨhi mɨɨhai monoonoco.
12 Jiinɨjeono icarunoco onoonoco uco mimiyaaveguehicatɨhi. Jaanequi: ¿Fɨne mɨllɨjiru niquejeonoco jɨɨbuguruva?

13 Mɨɨhaiñooba niquejefaño footɨhi ɨdɨɨboro tahɨgotɨ iniitehinɨɨbo: Uujoho Miyamɨnaafibadɨ Ifiivuubo niquejefaño iicaabo.

14 Mɨɨro Moise sɨcaihɨgovɨ jiinimoco caamovɨ agañɨɨyɨcɨubadɨ; tollɨro uujoho Miyamɨnaafibadɨ

Ifiivuubo caamovɨ guijeve ɨmohobujehallɨvɨ gañɨiyɨcɨcafeteji.
15 Jaaboco paryɨ imiyaavogomo ifinɨjitɨno fi-
ivoma icacuuhi*

Moocaani Jiinɨje Miyamɨnaaco Agaijɨno.

16 Mɨɨro Moocaani sihidɨ jiinɨje miyamɨnaaco agaijɨɨboro ɨdɨɨboro iicaabo Illico acɨuhi. Jaaboco paryɨ imiyaavogomo mɨtajitɨhi. Jaamo ifinɨjitɨno fiivoma icaji.
17 Mɨɨro Moocaani jiijehallɨvɨ Illico galluutɨhi jiinɨje miyamɨnaaco cɨɨjɨgaifaño igañɨɨsuqui. Jillɨ galluubo diibofeenedɨ jiinɨje miyamɨnaa itaajaqui.
18 Jaabo Moocaani Achico imiyaavogomo cɨɨjɨgaifaño ɨfetejitɨhi. Jaanotɨ imiyaavogotɨmo cɨɨjɨgaifaño ifeequi icacuuhi ɨdɨɨboro Moocaani Achi iicaaboco imiyaavogotɨmaño.
19 Jaamo imiyaavogotɨmo cɨɨjɨgaifaño ifeequi icacuuhi. Mɨɨro jiinɨjehallɨvɨ aachɨcɨnɨɨbo asaauboco imogotɨmo ɨcɨvonocoro imuguumo imitɨcoro omoonɨhicaumaño.
20 Mɨɨro famooro iimitɨnoco omoonɨmo aachɨcɨnoco jɨɨheguehi. Jaamaño aachɨcɨnɨnojaagovɨ fiitɨvotɨmo, iimitɨnoco omoonɨno foovoɨɨvotɨno iicaqui.
21 Jaanotɨ miyaanoco iimogomo aachɨcɨnɨjaagovɨ fiitɨvehi diito omoonɨnofaño Moocaani iicano igaajacafetequi.

Jua Siino Jesuditɨ Onoono.

---

* **3:15** Sahaamefaño janaanɨcɨ jillɨ ficuumo: finɨtɨmo icaji, onoonoco.

22 Jaanobuunatɨ Jesu fuuhi ijɨibogomɨnaama
Judea jiinɨjevɨ. Jaabo toonovɨ gueenene icaubo
miyamɨnaaco initɨubo.
23 Jaabadɨro Jua nitɨhicauhi Enonvɨ Salim cuumi
fiitɨno, tomañovɨ sihidɨ nɨfaihu iicaumaño. Jaabo-
jaa miyamɨnaa ofoomoco nitɨhicaubo.
24 Jillɨ icaumo Jua ɨcɨvojaanɨrautɨsumi.

25 Jaanaaca Jua jɨibogomɨnaa jenaaucasiuhi ju-
diomɨma ifiino imibachuhallɨvɨ.
26 Jaamoro Juaco nuutuumo: Mojɨibogomɨnaafi,
meecɨ ɨima oono Jorda oonegueehi iicaubo icahi
diibotɨ mɨihaico ɨdɨibuguubo. Jaabojaago sihidɨ
miyamɨnaa ofoomoco nitɨhicaabo, noomoro.

27 Jaanegui Jua diitoco nuuhi: Cajaatyobama
chahajiruno gaaja Moocaani diitoco ihacɨtɨruva.
28 Mɨiro amɨihairyo uco muguubuhinɨcuuhi: Uu-
joho Cristo icatɨhi jillɨ diibo ɨmega uco agalluubo,
nooboro eneehinɨnoco.
29 Mɨiro taabava jɨibaimofaño mogaima iicaabo
aijɨ. Jaabo cojɨri iicaabo jillɨ igataavomɨnaafi.
Jaabo diibo ihiimaanoco uguubuuboro imo imo
icanɨcɨibo. Jaabadɨ jisumi uujoho sihidɨ imo imo
icahi.
30 Jaabo diibo jisumitɨro janaanɨcɨvɨ
bocɨtoobaaca uujoho jillɨ guiinovɨro minifeteji,
nooboro.

Caamotɨ Asaabo.

31 Caamotɨ asaabo fanoohallɨvɨro icahi.
Jaanotɨ jiinɨjeoobo jillɨ jiinɨjemɨnaafi. Jaabo
jiinɨjenehejequere iimaanɨcɨhi. Jaanotɨ
niquejefañotɨ asaabo famoohallɨvɨro icahi.

32 Jaabo aatyɨmenetɨ, uguubunotɨ icano iimaahi.
Jaaruubo onoonoco mɨɨhaiñooba miyaaveguehi-
catɨhi.
33 Jaanotɨ saatoho diibo onoonoco imiyaavo-
gomo: Moocaani Miyaabo iicanoco jɨɨbeguehi.
34 Moocaani agalluubo Moocaani iijɨco
jɨɨbeguehi. Jaaboco Moocaani Igaijaco finɨtɨno
acɨhi.
35 Moocaani Illico gaijɨhi. Jaabo usefaño
Moocaani paryɨ fanooco ficuuhi.
36 Jaamaño Moocaani Achico imiyaavogomo
ifinɨjitɨno fiivoma icacuuhi. Jaanotɨ Moocaani
Achico imiyaavogotɨmo fiivoma chahaji. Jillɨ
ñɨhicuno Moocaani omoonɨjinofañoro icacuuhi.

4

Jesu Samariaogoma Iimaahi.

1 Jaanaa fariseomɨ guubuuhi Jua janaanɨcɨ Jesu
ijɨibogomɨnaama iicaabo initɨhicaunoco.
2 Jaarunofaño Jesu nitɨhicautɨhi ɨdɨimoro
ijɨibogomɨnaa nitɨhicauhi.
3 Jaanoco Jesu uguubuuboro Judeatɨ fuuhi
Galileajaago siino ihuumiqui.
4 Jaabo imuguuhi Samaria jiinɨjefeenedɨ ufu-
unoco.
5 Jaabo ufuubo ɨfutuuhi Sicar onoocuumi
Samaria jiinɨje cuumivɨ Jacob illi Joseque
ijiinɨjeque aacɨumaño fiitɨno.
6 Jaamañeri icauno nɨfaihuhojɨ Jacob ojɨ
onoohojɨ. Jaanaa Jesu asaaubo, iniinovatucu-
unegui tohojɨ cojɨvɨ casɨivuubo, fɨne gadɨcɨiba
nɨhɨba icacuuberi.

7-8 Jaanaa ijɨibogomɨnaa tuucuumijaago fuuhi
machutaaco anaajeteumo. Jaanaa tuucuumitɨ
saafigo gaigo saauhi toojɨtɨ ɨnɨfaihuvavaugo.
Jaagoco Jesu nuuhi: Uco nɨfaihutɨ daacɨ, nooboro.
9 Jaanegui diiboco samariaogo nuuhi: ¿Mɨllɨ
jaabo ɨijoho judio idiicaabo, uujoho samariaogo
iicagoco nɨfaihuco dilluuhi? noogoro. Jillɨ
nuugo judiomɨ samaritanomɨma iimogocasihi-
cautɨmaño.
10 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Ɨɨjoho Moocaani
aacɨnoco gaajaruva, bu mɨɨjoho jino ɨco nɨfaihuco
idillunoco gaajaruva; ɨɨjoho uco dilluruva ɨco uu-
joho buheenɨfaihuco acɨjirahi, nooboro.
11 Jaanegui diigo nuuhi: ¿Aivojɨɨbo, nacu jine-
jeri jaabo inɨfaihuco dɨɨcɨjirahi aivo faicuvahojɨ?
¿Conootɨ jaabo toono buheenɨfaihuco dɨɨcɨjirahi?
12 Mɨɨro jino moheedeebe Jacob mɨɨhaidi ji-
hojɨco ficuuhi, diibo iseeme, paryɨ ijoomɨ icano
toojɨtɨ aaduhicauhojɨco. ¿Nacu jaabo ɨijoho diibo
janaanɨcɨ deevahi? noogoro.
13 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Paryɨ jihojɨ
nɨfaihutɨ aadumoco siino adufira aiveji.
14 Jaanotɨ uujoho aacɨno nɨfaihuco aadumoco si-
ino ufucuro adufira aivucuujitɨhi. Uujoho aacɨno
nɨfaihu diitofañotɨ finɨtɨno niivaji ifinɨjitɨno fiivoco
ihacɨqui, nooboro.
15 Jaanegui diigo diiboco nuuhi: Aivojɨɨbo, uco
tofaihutɨ daacɨ uco adufira aivotɨno iicaqui, bu si-
ino jihojɨjaago nɨfaihufiiri saatɨgo icaqui, noogoro.
16 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Difo jaagoro
ditajeque coovato. Jaadɨ siino disaa, nooboro.
17 Jaanegui diiboco iimusuugo: Uujoho taje-
vatɨhi, noogoro.

Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Miyaanoco neehi,
tajevatɨhi onoogo.
18 Mɨɨro sahusedɨmoma diicacuuhi, jisumi
bu diiboma idiicaabo ditaje icatɨɨbo. Jaanoco
miyaanoco neehi, nooboro.
19 Jaanoco uguubuugoro diiboco nuugo:
Aivojɨɨbo ɨɨjoho baacho Moocaani iimaamɨnaafi.
20 Mɨɨro moheedeete samaritanomɨ Moocaan-
ico jigajɨhallɨvɨ imejiibuuhi. Jaarunaa amɨɨhai ju-
diomɨ Jerusalevɨ Moocaani imomaño meneehic-
ahi, noogoro.
21 Jaanegui Jesu nuuhi: Gaigo, uco miyaavogo,
safucu icajino amɨɨhai Moocaanico mihimono.
Tusumi jigajɨjaago footɨmo, bu Jerusale cuumi-
jaago footɨmo icano.
22 Mɨɨro amɨɨhai samaritanomɨ magaajatɨɨboco
mihimehi. Jaanotɨ mɨɨhai magaajaaboco mihime-
fihi; Mɨɨro judiomɨtɨ taajasu saahi.
23 Jaanotɨ safucu iicajino, jaano jino tusumi mi-
hicacuuhi, miyanotɨro Moocaanico iimomo imeji
igaijari, miyaaneri icano. Mɨɨro tollɨ iimomoco
Moocaani imeguehi.
24 Moocaani Gaija jaamaño diiboco iimomo igai-
jari, miyaaneri icano iimequi, nooboro.
25 Jaanegui diigo nuuhi: Uuro gaajahi Mesia,
Cristo onoobo, asaajinoco. Jaabo asaadɨ mɨɨhaico
parɨ fanoocoro jɨɨbeguejiibo, noogoro.
26 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uujoho diibo
ɨɨma ihiimaabo, nooboro.
27 Jaanaa ijɨɨbogomɨnaa gaseuhi. Jaamo jabafi-
ituuhi. Jesu gaigooma ihiimaauneri. Jaarumo
diiboco dilluutɨhi. ¿Jinejeque dilluhi? ¿Jinejeque
mihiimaacasihi? nuutɨmo.

28 Jaanegui diigo ihɨcɨñuco ejeevesuhinɨugoro fuuhi ifaacuumijaago. Jaagoro miyamɨnaaco jɨɨbugutuuhi.
29 Eneecauhu masaamoro memeecɨva saafi gaifi, paryɨ omoonɨhicanoco uco onooboco. ¿Naa fɨne diibo Cristo icatɨɨbo? noogoro.
30 Jaanegui diito tuucuumitɨ asaaumoro fuuhi diibojaago.
31 Jaanaaca ijɨɨbogomɨnaa diiboco neehicauhi: Mojɨɨbogomɨnaafi, machu, noomoro.
32 Jaarunaa diitoco nuubo: Tamachuta icahi uujoho amachujino amɨɨhaima magaajatɨno, nooboro.
33 Jaanegui ijɨɨbogomɨnaa dillucasiuhi sanomɨro: ¿Fɨne mɨɨjoho diibedi machutaaco sɨvahi? noomoro.
34 Jaarunaa Jesu diitoco nuuhi: Uudi tamachutabadɨ oono uco agalluubo onoobadɨ eetavono, idudɨcamaajeque iimivono.
35 Mɨɨro amɨɨhai meneehi: Icanehiica minɨhɨbacɨ, minɨhɨbacɨ ɨdɨɨno basuta ujusijino, noomoro. Jaarunofaño amɨɨhaico uujoho neehi: Memeecɨ basutaaco, oono paryɨ tɨfaicuuhi ihɨcɨcafetequi.
36 Mɨɨro basutaaco ududɨcamaaibo ijaadaco gaayɨcɨfihi. Jaabo basuta noovaco ananɨnɨcɨbadɨ miyamɨnaaco nanɨhi ifinɨjitɨno fiivoma iicaqui. Jaaneri abasuubo, bu toonoco ɨɨcɨɨbo icano sano imo imo iicaqui.
37 Jinoovɨ aivo miyaano, jillɨ onoonɨcɨno: Saafi abasunoco sifi ɨcɨnɨcɨhi, onoono.
38 Jaanegui uujoho amɨɨhaico tajɨɨbahi mɨhɨcɨqui amɨɨhai mabasuhinɨtɨnoco; sita abasuhinɨnoco

amɨɨhai mequeheevehi idudɨcamaajeque, nooboro.
39 Jaaboco sihidɨ Samaria jiinɨje cuumimɨnaa miyaavuguuhi diigo ɨjɨɨbuguunotɨ paryɨ uujoho omoonɨhicano uco noobo unuunotɨ.
40 Jaanegui samaritanomɨ diibojaa asaaumoro diiboco fiitɨuhi diitoma iicaqui. Jaanegui Jesu mifucucɨ toonovɨ diitoma icauhi.
41 Jaamoro diiboco sihidɨ miyaavuguumo ihi-imaaco uguubuumoro.
42 Jaamoro diigoco nuumo: Jisumi ɨɨjoho eneeneriro mimiyaavogocuutɨhi: Mɨɨhairyo muguubucuuhi. Jaamoro magaajacuuhi miyaanoro diibo Cristo jiinɨjemɨnaa taaja-sumɨnaafi icanoco, noomoro.

Jesu Buheesuhi Aivojɨɨbo Seemeneque.

43 Toonotɨ mifucucɨ iicaunotɨ fuubo Galilea jiinɨjejaagovɨ.
44 Jaabo Jesu iinoro nuuhi: Moocaani iimaamɨnaafi ijiinɨjevɨ bocɨgoratɨhi, nooboro.
45 Jaadɨ Galileavɨ agaseuboco tomañoto imino gaayɨcɨuhi. Diito tollɨro bu fuumo Jerusalevɨ Pascua jɨɨbaimojaago. Jaamo atyɨmeuhi tahɨ to-baimovɨ Jesu fanoovaco omoonɨunoco.
46 Jaadɨ Jesu siino saauhi Cana cuumijaagovɨ Galilea jiinɨjevɨ toonovɨ nɨfaihuco aivofaihutɨ iminiiyumañovɨ. Jaanaa Capernauvɨ icaubo saafi aivojɨɨbo. Jaabo seemene guihuvauhi.
47 Jaabo guubuuhi Jesu Judeatɨ Galileavɨ agase-unoco. Jaanegui diibojaa ufuuboro diiboco nuubo iijajaa ofooboro iseemeneque ibuheesuqui aivo iniinovacuuneguiiha.

48 Jaanegui Jesu nuuhi: Botɨ siibadɨ
iicanehejeque omoonɨnoco mahatyɨmetɨhachiijɨ
mimiyaaveguejitɨhi, nooboro.
49 Jaarunofaño diibo Jesuco nuuhi: Aivojɨɨbo
goovano masɨɨgo taseemene guijevetɨnaacaro,
nooboro.
50 Jaanegui Jesu nuuhi: Fuucu, diseemene
buheecuhi, nooboro. Jaanegui diibo Jesu un-
uunoco imiyaavuguuboro fuucuuhi.
51 Jaabo iijatɨ fiitɨcuuboco idudɨcamaajemɨnaa
asaaumoro jɨɨbogovauhi: Diseemene buheecuuhi,
noomoro.
52 Jaanegui diitoco dilluubo: ¿Conootɨ nɨhɨba
iicaaberi buheehinɨɨbo? nooboro. Jaanegui di-
iboco nuumo: Iijɨ dɨjɨɨveeberi iguihuva diiboco
buuhinɨhi, noomoro.
53 Jaanotɨ caani gaajauhi toonotɨ nɨhɨba
iicaaberi Jesu diiboco: Diseemene buheehi,
eneehinɨnoco. Jaanoma iicaubo paryɨ iyotoma
Jesuco miyaavuguuhi.
54 Jino Jesu sihidɨ ejeevanoco Galileavɨ itɨconɨ
omoonɨunoco allɨnɨuhi Judeatɨ Galileavɨ siino uhu-
umiusumi.

5

Jesu Buheesuhi Ɨgotɨɨboco.

1 Toonobuunatɨ judiomɨ eetavuuhi jɨɨbaimoco.
Jaanegui Jesu fuuhi Jerusalevɨ.
2 Jahɨgo Jerusalevɨ ovejamɨ guhuga onoohuga
fiitɨno icano jɨcooba nicutaaba hebreomɨ iijɨri
Betesda onooba. Jaabaatɨ icano sahusedɨno
iguhugano.

3 Jaahugaje goohasinovɨ sihidɨ iguihuvafiimo icahicauhi aatyɨmetɨmo, idɨɨno iimitɨmo, ifiino isifañɨɨneri ɨɨgotɨmeheje icamo. Jaamo teemehicauhi toba nɨfaihu amaryɨbanoco.
4 Mɨɨro tobajaago Moocaani toomomɨnaafi niitehicauhi safohosa jaaboro inɨfaihuco maryɨcuvahicauhi. Jaasumiro tobafaño ɨmegavɨro aacotoobo buheehicauhi, jillɨ fanoova guihuva*
5 Jaamañeri icaubo saafi treinta y ochodɨno ficabano tɨcovovɨ iguihuvacuubo.
6 Jaabo sɨucɨnɨuboco Jesu aatyɨmeuboro gaajacɨuhi aivo gueenene iicacuunoco. Jaaboro diiboco nuubo: ¿Diimeguehi ubuheeneque? nooboro.
7 Jaanegui diibo iimusuuhi: Aivojɨɨbo, mɨɨjoho bu uco tobafaño jɨɨhacujirahi toba amaryɨbasumi fahiijɨvaro tobafaño feequi moonɨnaacaro sita tahɨmegaro feehicahi, nooboro.
8 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Gañiivo jaaboro dicɨgaiijeque dɨɨcɨɨbo fuucu, nooboro.
9 Jaasumiro diibo buheeteuhi. Jaaboro icɨgaiijeque ɨɨcɨuboro ɨgucuubo. Jaafucuu judiomɨ jaguisɨfucuu.
10 Jaanegui judiomɨ Jesu ubuheesuuboco nuuhi: Jaachiijɨ jino jaguisɨfucu. Jaanegui dicɨgaiijeque satyejitɨhi, noomoro.
11 Jaanegui diibo iimusuuhi: Mɨɨro uco ubuheesuubo diiboro uco neehi: Dicɨgaiijeque dɨɨcɨɨbo fuucu, nooboro.
12 Jaanegui dilluumo: ¿Mɨɨjoho diibo ɨco dicɨgaiijeque dɨɨcɨɨbo dɨɨgo onoobo? noomoro.

---

* **5:4** Sahaamefaño toonoono versiculonoco ficuutɨmo.

13 Jaarunofaño diibo gaajautɨhi diiboco
ubuheesuuboco. Tomañeri sihidɨ miyamɨnaa
iicaumo cojɨtɨ Jesu sihɨgovɨ ufucuumaño.
14 Jaanobuunatɨ Jesu diiboco siino templojafaño
aatyɨmeuboro nuuhi: Meecɨ, jisumi jino ɨɨjoho
ubuheecunoco; siino imitɨno diicacuujirahana
janaanɨcɨ iicano siino dijaa saadino, nooboro.
15 Jaanegui diibo ufuuboro judiomɨco
jɨɨbugutuubo Jesujaahi diiboco ubuheesuunoco.
16 Jaanoma iicaumo judiomɨ Jesuco imitɨno
moonɨhicauhi, diibo jaguisɨfucuvɨ tollɨ
omoonɨhicaumaño.
17 Jaanegui Jesu nuuhi: Guihirubi, jisumi-
hachuta dudɨcamaaihi. Jaano tɨcovovɨ bu uujoho
dudɨcamaaihi, nooboro.
18 Jaanoma iicamo judiomɨ janaanɨcɨ
imeguehicauhi diiboco agaicaaunoco. Mɨɨro
toono jaguisɨfucucoro diitobadɨ teemehicautɨɨbo,
tollɨro bu Moocaanico: Guihirubi, onooboro ifiico
Moocaanibadɨ moonɨhicaubo icano.

Moocaani Achi Mitya Iijɨ.

19 Jaanegui diitoco nuubo: Miyanotɨro,
miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Uujoho Moocaani
Seemene iinoro ijeebɨɨtɨro moonɨtɨhi. Mɨɨro Caani
omoonɨnoco aatyɨmeebere, bu tollɨro Illi moonɨhi.
20 Mɨɨro Moocaani Illico agaijɨmaño fanoova
moonɨnoco diiboco ɨfusuhi. Mɨɨro imi janaanɨcɨ
ejeevanoco ɨɨfusujiibehiica. Jaaneri amɨɨhai ma-
jabafiiteji.
21 Moocaani uchuumucuumoco ubuheetesu-
uboro fiivoco aacɨbadɨro bu Illi iimogomoco fi-
ivoco acɨji.

22 Miiro Moocaani miihaiñoobaco iimitico
nootihi. Jaaruubo paryi toono imibachu mityaco
Illi usefaño jeevesuubo, imitico iimibachuqui;
23 Toonoti famooro Illico ibociguequi Caanico
iicabadiro. Jaanoti Illico obocigotimo, tolliro bu
Caanico bocigotihi diiboco agalluuboco.
24 Miyanotiro, miyanotiro amiihaico neehi:
Uco agalluhiniiboco imiyaavogomoro uujoho
onoonoco uguubuumo ifinijitino fiivoma
icacuuhi. Jaamo ciijigaifaño fuucuujitihi; Jilliro
guijeveti fiivofañovi fatyucuubo.
25 Miyanotiro, miyanotiro neehi: Ufucu icajino,
jaano jino tusumi mihicacuuhi; iimitifaño miguijevecubadihiica iicamo Moocaani Achi iijico uguubujino. Jaanoco uguubumo fiivoma icaji.
26 Moocaanima mitya icahi fiivoco aacijino.
Jaabo Illico mityaco aciibo tolliro Illi sitaaco fiivoco ihaciqui.
27 Tolliro bu mitya iijico aciibo miyaminaafañoti
iimitino, iimino icanoco idugaacuqui, uujoho
Miyaminaafibadi Ifiivuubo iicamaño.
28 Jinoti meheetyedino: Ufucu icajinehiica
tusumi paryiiciino ciihojinofaño iicamo ihiimaaco
uguubujino.
29 Jaamo iiminoco omooniumo siino buheeteji
fiivoma iicaqui. Jaanoti iimitinoco omooniumo
buheeteji ciijigaifaño ifeequi.

Cristoti Ijiibogono.

30 Miiro uujoho aivo, uuro tajeebiitiro
mooniijitirahi. Jaamaño uujoho iimitinoco
dugaacuhi uco atajiibabadi. Jaano uujoho
udugaacuno miyaano tajeebiiti uuro iimogonoco

omoonɨtɨmaño. Jillɨ Guihirubi uco agalluhinɨɨbo iimogonocoro moonɨhi.
31 Uujoho uuro tafiitɨro jɨɨbuguruva tajɨɨbogo saatehedi ibocɨma chahajirahi.
32 Jaanotɨ sifi uuditɨ jɨɨbeguehi. Jaamaño uujoho gaajahi uuditɨ diibo onoono miyaano iicanoco.
33 Mɨɨro amɨɨhai saatohoco magalluuhi Juajaago diiboco idillutequi. Jaanoco diibo miyaanoco nuuhi.
34 Jaarunofaño uujoho gaayɨcɨtɨhi miyamɨnaafi ɨjɨɨbogonoco. Jaarunoco uujoho jillɨ Juatɨ amɨɨhaico neehi. Jaamo uco mimiyaavogomoro mataajaji.
35 Mɨɨro Jua cɨɨjɨgaimecu ɨjɨganoro aachɨcɨbadɨ jeevauhi. Jaabo aachɨcɨnɨunofaño amɨɨhai jihachutagayɨro imo imo mihicauhi.
36 Jaaruno toono Jua ɨjɨɨbuguuno janaanɨcɨvɨ uujoho onoono jeevahi. Mɨɨro Moocaani uco agalluubo atajɨɨbaunoco omoonɨno. Toonoro tahallɨvɨ jɨɨbeguehi miyaano uco Moocaani agalluunoco.
37 Tollɨro bu Guihirubi uco agalluubo uutɨ jɨɨbeguehi. Jaaruuboco amɨɨhai safooba mahatyɨmetatɨhi, bu ihiimaaco safooba muguubutatɨhi icano.
38 Tollɨro bu diibo iijɨ amɨɨhaifaño chahahi; Diibo agalluuhinɨɨboco amɨɨhai mimiyaavogotɨmaño.
39 Mɨɨro Caatɨnɨhaameque imino amɨɨhai mɨhɨɨfɨnɨcɨhicahi fiivo ifiico toohaamefaño mahatyɨmeneque mihimogomoro. Jaano mɨɨro toohaame uuditɨ ɨjɨɨbuguruhaame.
40 Jaarumo tajaa masaanoco mihimogotɨhi fiivoma mihicajiruneguiiha.
41 Uujoho miyamɨnaa cahacɨsuco gaayɨcɨtɨhi.

42 Jaabadɨro uujoho gaajahi amɨɨhai Moocaan-
ico magaijɨtɨnoco.
43 Mɨɨro uujoho Guihirubi memeri saahinɨhi;
Jaaruuboco uco magaayɨcɨtɨhi. Jaanotɨ sifi jillɨ
ijeebɨɨtɨro asaaboco naha amɨɨhai magaayɨcɨjirahi.
44 ¿Mɨillɨ jaamo mimiyaaveguejirahi
sanomɨro fahɨgovavɨ miyamɨnaa imihicacoro
magaayɨcɨcasimo? Jaamaño toonoguiinodɨ
ɨdɨɨboro iicaabo Moocaanitɨ asaano imihicaco
miguiinotɨhi.
45 Jaanegui uuditɨ mehesamaaidino: Caani
ɨmefeenevɨ mɨɨhaico imitɨno neejiibo, noomoro.
Icaabo amɨɨhai imitɨco eneejiibo Moise. Jaabo
tajɨɨbafeenedɨ mataajibadɨ mehesɨcɨnɨrahi.
46 Mɨɨro Moiseque mimiyaavuguruva uco tollɨro
mimiyaaveguejirahi. Mɨɨro diibo uutɨ caatɨnɨuhi.
47 Jaabo acaatɨnɨunoco mimiyaavogotɨmo, ¿mɨillɨ
bu taajɨco mimiyaaveguejirahi?

6

Cinco Mildɨmoco Amachusuno.
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Toonobuunatɨ Jesu fuuhi Galilea muuai
onegueehivɨ. Jaaba momoro bu Tiberia
onoomuuai.
2 Jaabo dojɨcutɨ sihidɨ miyamɨnaa feehicauhi
sihidɨ ejeevanoco omoonɨɨboro iguihuvamoco
ubuheesunoco aatyɨmehicauneguiiha.
3 Jaanegui Jesu ifabaɨhallɨvɨ ufuuboro
ijɨɨbogomɨnaama casɨɨvuubo.
4 Jaasumi fiitɨcuuno judiomɨ jɨɨbaimo Pascua
iicaujino.

5 Jaanaa Jesu emeeciubo atyimeuhi sihidi miyaminaa idojicuti asaaunoco. Jaanegui Felipeque nuubo: ¿Cuucati fine machutaaco manaajejirahi jito imachuqui? nooboro.

6 Jilli Felipeque nuubo jilli diiboco inisuubo, ¿milli fine neejiibo? onoomaño jilli omoonijinoco imino agaajacuuboro.

7 Jaanegui Felipe nuuhi: Fine doscientos denario ticovovi manaajejirahi, machutaaco. Jaaruno famoovíro ajashuno iifetejitirahi, nooboro.

8 Jaanegui ijiibogominaati saafi Andre Simon Pedro nahabo Jesuco nuuhi:

9 Jineeri icase sase sahusedino sebada maahuno, bu miimisiici tavaabomisi icanoma iicase. ¿Milli jaano tonoodino jinoodimo miyaminaavi ifetejirahi? nooboro.

10 Jaanegui Jesu nuuhi: Diitoco monoo icasiicamaaiqui, nooboro. Jaamañeri sihidi ñaavahu icauhi. Jaanohallivi casiicamaaiumo cinco mildino gaifiimi.

11 Jaadi Jesu imaahunoco iiciuboro Moocaanico graciaco aaciuboro, toonoco ijiibogominaaco aciubo. Jaanoco diito imiyaminaama ifuuhi giciniumoma. Tolliro bu itaavaco iifuumo iimuguudineheje.

12 Jaanoco amachuumo utuvacuudi Jesu nuuhi, ijiibogominaaco: Paryi manaani ihatyuuvoco gañiicafototino iicaqui, nooboro.

13 Jaanoco ananiumo gahafusuuhi, jiiibaiñoco fahuseeci, siino miibaici icanoco sahusedino sebada maahuno iicaunoti aatyuvuunoco.

14 Jaano Jesu sihidɨ ejeevano ɨɨfusuco eheetavu-
unoco aatyɨmeumoro diito nuuhi: Miyaanoro jahi
jaanɨ Moocaani iimaamɨnaafi jiinɨjehallɨvɨ asaau-
jiibo, noomoro.
15 Jaamoro Jesuco ɨɨcɨumoro satyuujirumo
aivojɨɨbotɨ iheetavequi. Jaanoco agaajacɨuboro
iinoro fuubo siino ifabaɨjaagovɨ.

Jesu Nɨfaihuhallɨdɨ Ɨguehi.
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Jaanaa mihiijɨcuudɨ ijɨɨbogomɨnaa muuai-
jaago fuuhi.
17 Jaamoro meenegafaño ɨjɨcamaaiumoro
fuumo onegueehi Capernaujaagovɨ. Jaanaa
cɨvucuuno. Jaarunaa Jesu diitojaa gaseutɨhi.
18 Jaanaa imuuaifa tɨcovauno sihidɨ guibuhuba
asaauno.
19 Jaamo ufuumo sahuse juugahusetɨ sano ɨdɨɨno
kilometronohachuta icacuumaaca Jesu saauhi
nɨfaihuhallɨdɨ ɨgooboro. Jaaboco aatyɨmeumoro
sihidɨ igutuumo.
20 Jaarunaa diitoco nuubo: Uujoho; mihiguete-
jirahana, nooboro.
21 Jaanegui diito diiboco imo imo imeenegafaño
gaayɨcɨuhi. Jaadɨ goovano ɨɨfutuumo ufuuhɨgo.

Miyamɨnaa Jesuco Guiinehi.

22 Jaano seseevedɨ toonegueehivɨ miyamɨnaa
ifitafutuumo gaajauhi sagaaro meenega
iicaunoco. Jaagafaño Jesu ijɨɨbogomɨnaama
footɨnaaca diito iinoro fuumo.
23 Jaanaa bu sagahaje gaseuhi Tiberia cuumitɨ
asaauno, jaagahaje cañavuuhi Jesu graciaco
aacɨunobuunatɨ maahunoco amachuuno fiitɨno.

24 Jaamañovɨ Jesu, ijɨibogomɨnaa icano achahaunoco miyamɨnaa aatyɨmeumoro toono imeenenefaño ɨjɨcamaaiumoro fuumo Capernaujaago Jesuco guiinomoro.

Jesu Fiivoco Aacɨneguiiha Diiboco Fiivo Maahutɨ Momonɨmo.

25 Jaaboco onogoo muuaivɨ aatyɨmeumoro nuumo: Jɨibogomɨnaafi, ¿cusumi gasehinɨhi? noomoro.

26 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Miyanotɨro, miyanotɨro amɨihaico neehi: Jillɨ mamachuhinɨmo mutuvahinɨneguiiha uco miguiinehi. Jillɨ sihidɨ ejeevanoco eheetavehinɨnoco mimiyaaveneguiiha icatɨno.

27 Jaanegui ifinɨno machutaguiiha mududɨcamaaidino, ifinɨjitɨno fiivoco aacɨno machutaguiiharo mududɨcamaaje. Toonoco uujoho Miyamɨnaafibadɨ Ifiivuubo amɨihaico aacɨjino. Toonotɨ uujoho Moocaanitɨ asaanoco miyamɨnaa igaajaqui, bu uuvɨ Moocaani igaajataco ificucuuno icano, nooboro.

28 Jaanegui diiboco dilluumo: ¿Mɨillɨ jaanegui momoonɨji Moocaani iijɨco meheetavequi? noomoro.

29 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Moocaani imeguehi, diibo uco agalluuboco amɨihai mimiyaavogonoco, nooboro.

30 Jaanegui diiboco nuumo: ¿Eneecata sihidɨ ejeevanoco mɨihaico dɨhɨfusu maatyɨmemere ɨco mimiyaaveguequi?

31 Mɨiro moheedeetemɨhai machuuhi mana onoonoco sɨcaihɨgovɨ iicausumi, oono

Caatɨnɨhaamefaño: Niquejeo maahunoco machusuubo, onoobadɨ, noomoro.
32 Jaanegui Jesu iimusuuhi: Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Moise amɨɨhaico niqueje maahuco acɨtɨhi, Guihirubi amɨɨhaico jino miya maahu niqueje maahuco acɨhi.
33 Jaano jino Moocaani maahu diibo niquejefañotɨ iniitoobo jiinɨjemɨnaaco fiivoco aacɨɨbo, nooboro.
34 Jaanegui nuumo: Aivojɨɨbo, fahiijɨvaro mɨɨhaico toono maahuco daacɨhiica, noomoro.
35 Jaanegui Jesu nuuhi: Uujoho fiivo maahu; tajaa asaamo ajebavacuujitɨhi, uco imiyaavogomoco ufucuro adufira aivucuujitɨhi icano.
36 Mɨɨro amɨɨhaico uujoho eneehinɨcuubadɨ: Uco mahatyɨmecuurumo uco mimiyaaveguehicatɨhi.
37 Mɨɨro paryɨ fanooro Guihirubi uco aacɨno tajaa saaji, tollɨro bu tajaa asaamoco uujoho buhɨ gañɨɨjitɨhi.
38 Uujoho niquejefañotɨ niitehinɨtɨhi uuro iimogonoco moonɨqui icatɨno, jillɨ uco agalluuhinɨɨbo iimogobadɨ moonɨqui saahinɨhi.
39 Jaano jino Guihirubi uco agalluuhinɨɨbo iimogono; Paryɨ diibo uco aacɨmoco saatohobaco jeevesutɨɨbo paryɨ famoocoro ufucu niinofucusumi buheetesuji.
40 Jaano jino uco agalluuhinɨɨbo iimogono; Paryɨ famooro miyamɨnaa Moocaani Seemeneque aatyɨmemere imiyaavogomo ifinɨjitɨno fiivoma iicaqui. Jaamoco uujoho niinofucusumi buheetesuji, nooboro.
41 Jaanegui judiomɨ tɨcovauhi diiboco edejecuumo. Uujoho fiivo maahu niquejefañotɨ iniituubo,

unuuneguiiha
42 neehicauhi: ¿Nacu jaanɨ Jesu Jose achi
icatɨɨbo? ¿Mɨɨro caani, seejɨ icamoco mɨɨhai
magaajahi? ¿Mɨllɨ jaabo: Uujoho niquejefañotɨ
niitehi, neehicahi? noomoro.
43 Jaanegui Jesu nuuhi: Musuufenɨ toono
amɨɨhai dejecufiraco.
44 Mɨɨhaiñooba tajaa saajitɨrahi Guihirubi uco
agalluhinɨɨbo tajaa isɨvatɨruva. Jaamoco uujoho
buheetesuji ufucu niinofucu.
45 Mɨɨro, Moocaani iimaamɨnaa aamefaño jillɨ
noono: Moocaani famoocoro jɨɨbegueji, noonoro.
Jaabadɨ famooro Moocaanico uguubuumoro dii-
botɨ agaajamo tajaa saahi.
46 Mɨɨhaiñooba Moocaanico atyɨmetɨhi ɨdɨɨboro
uujoho Moocaanitɨ asaaubo Moocaanico
atyɨmehi.
47 Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Uco
imiyaavogomo ifinɨjitɨno fiivoma icaji.
48 Uujoho fiivo maahu.
49 Mɨɨro amɨɨhai eedeete manaaco sɨcaihɨgovɨ
amachuurumo chuumuuhi.
50 Jaanotɨ naha jino niquejefañotɨ iniitono
maahu. Jaanotɨ amachumo guijevetɨmo iicaqui.
51 Uujoho diiburucu jino fiivo maahu
iicaabo niquejefañotɨ iniitehinɨɨbo. Jaamo
uco agaayɨcɨmo ifinɨjitɨno fiivoma icaji. Jaano
maahuco uujoho aacɨno taahucu. Jaanoco uujoho
jiinɨjemɨnaahallɨvɨ aacɨjino, nooboro.
52 Jaanegui judiomɨ tɨcovauhi sanomɨro iimaa-
casiumo: ¿Mɨllɨ jaabo jaanɨ mɨɨhaico duusujirahi
ihuucuco? noomoro.

53 Jaanegui Jesu nuuhi: Miyanotɨro, miyanotɨro
amɨɨhaico neehi: Uujoho Miyamɨnaafibadɨ Ifiivu-
ubo uucuco muduutɨhachiijɨ, bu itɨɨjohoco ma-
hadutɨhachiijɨ icano fiivoma mihicajitɨhi.
54 Jaanotɨ taahucuco amachuubo, tatyɨɨjohoco
aaduubo icano ifinɨjitɨno fiivoma icaji. Jaaboco
uujoho niinofucu buheetesuji.
55 Jaano tafi miya machuta, tatyɨɨjoho miya adu-
faihu icano.
56 Jaamo tafiico amachumo, tatyɨɨjohoco aad-
umo icano uuma icahi. Jaamoma bu uujoho
tollɨro icahi.
57 Mɨɨro Moocaani uco agalluubo ifiima ic-
ahi, jaaberi uujoho icahi icano. Jaabadɨro uco
amachuubo uuri icaji.
58 Jino niquejetɨ iniituuno maahu; amɨɨhai
caanimɨhai manaaco amachuumo iguijeveubadɨ
iicano icatɨno. Jaanotɨ jihɨcatɨ amachumo
ifinɨjitɨno fiivoma icaji, nooboro.
59 Jillɨ nuubo Jesu Capernau cuumi sinagoga-
jafaño ɨjɨɨbuguubo.

Jesu Iimaa Fiivoco Acɨhi.

60 Jaanoco sihidɨ saatoho ijɨɨbogomɨnaa ugu-
ubuumoro nuuhi: Aivo jihiimaa sihidɨ jeevahi.
¿Mɨɨjoho fɨne gaayɨcɨjirahi? noomoro.
61 Jaanoco Jesu ijɨɨbogomɨnaa onoocasiunoco
agaajacɨuboro nuubo: ¿Jaano nacu amɨɨhaico
imitɨno moonɨhi?
62 ¿Mɨllɨjiru fɨne imi, uujoho Miyamɨnaafibadɨ
Ifiivuuboco caamo itɨconɨ iicauhɨgo ofooboco ma-
hatyɨmeruva?
63 Mɨɨro Moocaani Gaija mɨɨnoco fiivoco acɨhi.
Jaanotɨ muuhucu jillɨ jihovono. Jaanotɨ naha jino

uujoho ihiimaano amɨihai jeebɨico ifinɨjitɨno fiivoco aacɨjino.

64 Jaarunofaño icamo amɨihaitɨ saatoho imiyaavogotɨmo, nooboro. Mɨiro Jesu ɨmegavɨro gaajacuuhi imiyaaveguejitɨmoco, bu diiboco igaicaauqui aacɨujiiboco icano.

65 Jaamaño nuubo: Toonegui amɨihaico neehinɨhi: Mɨihaiñooba tajaa saajitɨrahi Guihirubi tajaa isɨvatɨruva, nooboro.

66 Jaasumitɨro sihidɨ saatoho diibo dojɨcutɨ efeehicaumo diibeditɨ udugaavuumoro diiboma fuucuutɨmo.

67 Jaanegui Jesu saatoho ijɨibogomɨnaa fahuseecɨ motɨhaitɨ miimɨsiicɨ icano iicaumoco nuubo: ¿Nacu bu amɨihai tollɨro diitobadɨro mefeeji? nooboro.

68 Jaanegui Simon Pedro diiboco iimusuuhi: ¿Aivojɨibo, mɨijaago bu mɨihai mefeejirahi? Mɨiro ɨima icano ifinɨjitɨno fiivo iimaa.

69 Mɨiro mɨihai mimiyaaveguehinɨcuuhi. Jaamoro magaajahi ɨijoho Cristo Moocaani iicaabo Seemene idiicanoco, nooboro.

70 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amɨihai docedɨmoco uujoho ɨcɨhinɨhi. Jaamo amɨihaifañotɨ iicaabo saafi ɨjɨ iicaabo, nooboro.

71 Jillɨ nuubo Juda Iscariote Simon achiditɨ. Jaabo Juda docedɨmoobo iicaubo Jesucristoco iguijenɨqui aacɨujiibo.

7

Jesuco Inahabomɨ Miyaaveguehicautɨhi.

1 Jaanobuunatɨ Jesu Galilea jiinɨjeri ɨgooboro feehicauhi. Jaaboro Judea jiinɨjevɨ ofoonoco

imeguehicautɨɨbo judiomɨ diiboco tahɨ agaicaau-
guuneguiiha.
2 Jaanaa fiitɨcuuno tabernaculojano jɨɨbaimo
iicaujino; tusumi judiomɨ nɨjeganofañoro
icanɨcɨmo.
3 Jaaneguiiha Jesuco inahabomɨ nuuhi: Jinootɨ
difo Judeavɨ. Tahɨ iicamo didojɨcutɨ ofoonɨcɨmo
edeetavonoco ihatyɨmequi.
4 Mɨɨro mɨɨhaiñooba miyamɨnaaco ifiico
igaajasuqui omoonɨmo toovono moonɨtatɨhi, tollɨ
bu omoonɨɨbo famoo ɨmefeenevɨro moonɨhica,
noomoro.
5 Jillɨ nuumo inahabomɨ icarumo diiboco
imiyaaveguehicautɨmaño.
6 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Tufucuvɨhiica
uujoho ɨɨfototɨhiica. Jaanotɨ amɨɨhaidi naha fafu-
cuvaro imihi.
7 Mɨɨro amɨɨhaico jiinɨjemɨnaa jɨɨheguetɨhi.
Jaanotɨ uco jɨɨhegueme diito imitɨco onoonohallɨtɨ.
8 Amɨɨhairyo tobaimojaago mofoo. Jaanotɨ uu-
joho tobaimovɨ footɨhiica tahoovofucuvɨhiica uu-
joho ɨfototɨhi, nooboro.
9 Diitoco tollɨ unuuboro fitafutuubo Galileavɨ.

Jesu Fuuhi Nɨjegano Jɨɨbaimovɨ.

10 Jaadɨ inahabomɨ tobaimojaa ufuunobuunatɨ,
Jesu tollɨro bu fuuhi. Jaaruubo foovono
fuutɨɨbo, toovonoro fuubo saatohoba diiboco
aatyɨmeujiruneguiiha.
11 Jaaboco judiomɨ tobaimoguiino iguiinomoro
neehicauhi: ¿Cuuca fɨne iicaabo? noomoro.
12 Jaabeditɨ sihidɨ miyamɨnaa
mɨrɨbacasihicauhi. Saatoho neehicauhi:
Aivo imihuseebe, noomoro. Jaanotɨ saatoho

neehicauhi: Imitɨɨbo miyamɨnaaco bañɨhicaabo, noomoro.
13 Jaarumo mɨɨhaiñooba foovono diibeditɨ iimaahicautɨhi judiomɨ ñɨhicutɨ.
14 Jaanaa ijɨɨbaimo feeneveunaaca Jesu templo-jafaño jɨcafutuuhi. Jaaboro tɨcovaubo ɨjɨɨbuguubo.
15 Jaaneri judiomɨ sihidɨ eheetyemere neehicauhi: ¿Mɨllɨ jaabo sihidɨ fanoovaco gaajahi aamenefaño icautɨruubo? noomoro.
16 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Uujoho tajeebɨɨtɨro jɨɨbogotɨhi uco agalluuhinɨɨbo jɨɨbogoco uujoho jɨɨbeguehi.
17 Cajaatyohacho Moocaani iimogonocoro omoonɨgomo, gaajaji Moocaani jɨɨbogoco ɨjɨɨbogonoco nacu tajeebɨɨtɨro uujoho onoono iicanoco.
18 Jaanotɨ ijeebɨɨtɨro ihiimaabo diiboco miyamɨnaa obocɨgonoco imeguefihi. Jaanotɨ diiboco agalluhinɨɨboco obocɨgoobo, miyaanoco iimaahi. Jaabofaño bañɨfiira chahahi.
19 Mɨɨro amɨɨhaico Moise tajɨɨbaco acɨuhi. Jaarunoco amɨɨhaitɨ saatohoba imino moonɨtɨhi. ¿Collɨhi jaamo uco magaicaaujirahi? nooboro.
20 Jaanegui miyamɨnaa iimusuuhi: Ɨɨjoho ɨjɨma diicahi. ¿Mɨɨjoho nacu ɨco gaicaaujirahi? noomoro.
21 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Sanoocoro jaguisɨfucusumi omoonɨhinɨneri famooro meheetyehinɨhi.
22 Mɨɨro Moise amɨɨhaico tajɨɨbauhi amɨɨhai meehe nigacɨ quitɨcɨco. Jaarunoco diibo tɨconɨutɨhi omoonɨubo, amɨɨhai eedeetemɨhai toonoco tɨconɨuhi eheetavuumo. Jaanoco amɨɨhai jaguisɨfucusumi meheetavonɨcɨhi.

23 Jaano Moise tajɨɨba gañɨɨcafototɨno iicaqui
momoonɨmoro jaguisɨfucusumi gaifi seemene
meeheque miquitɨcɨnɨcɨhi. ¿Jaamo collɨhi tajaa
mɨsɨfiiratehi jaguisɨfucusumi saafi miyamɨnaafico
faabohocoro ubuheesuhinɨnohallɨtɨ?
24 Imino meecɨtɨmoro saatohoditɨ mihi-
imaadino. Jari imino magaajaadɨ mihiimaa,
nooboro.

¿Naa Fɨne Jaanɨ Cristo?

25 Jaanaa saatoho Jerusaleri iicahicaumo nuuhi:
¿Nacu jaanɨco iguijenɨqui iguiinehicaabo icatɨɨbo?
26 Memeecɨ ono famoofeenevɨro iimaaruuboco
mɨɨhaiñooba mɨllɨ moonɨtɨhi: ¿Naa fɨne jisumi
aivojɨto gaajacuuhi diibo Cristo iicanoco?
27 Jaanotɨ mɨɨhai magaajahi tahɨgotɨ diibo
asaahɨgoco. Jaanotɨ Cristo asaadɨ mɨɨhaiñooba
gaajajitɨhi cuucatɨ diibo asaanoco, noomoro.
28 Jaanegui Jesu templojafaño ɨjɨɨbuguumañotɨ
sefano nuubo: Uco naha amɨɨhai magaajahi
tahɨgotɨ asaahɨgoco. Jaaruubo uujoho tajeebɨɨtɨro
saatɨhi. Jaabo uco agalluuhinɨɨbo miyaabo
iicaaboco amɨɨhai magaajatɨhi.
29 Jaanotɨ uujoho diiboco gaajahi diibotɨ
asaahinɨmaño. Mɨɨro diibo uco galluuhinɨhi,
nooboro.
30 Jaanegui diito diiboco gaayɨcɨujirahi diiboco
icɨvojaanɨqui. Jaarunofaño mɨɨhaiñooba diiboco
gaayɨcɨutɨhi ihoovofucuvɨ ɨɨfutuutɨmaño.
31 Jaarunofaño sihidɨ diitotɨ saatoho diiboco
miyaavuguuhi. Jaamoro nuuhi: ¿Nacu Cristo
asaadɨ jaanɨ sihidɨ ejeevanoco eheetavehicano
janaanɨcɨ eetavejiruubo fɨne? noomoro.

Fariseomɨ Sisɨmɨnaaco Galluuhi Jesuco Igaayɨcɨqui.

32 Jaanoco fariseomɨ guubuuhi miyamɨnaa toonotɨ ɨmɨrɨbacasiunoco. Jaaneguiiha sacerdotemɨ aivojɨto, fariseomɨ icamo sisɨmɨnaaco galluuhi Jesuco igaayɨcɨqui.

33 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Gueenenehiica amɨɨhaima icaji. Jaadɨ dojɨcuvɨro feeji uco agalluubojaago.

34 Jaaboco miguiinejirahi. Jaarumo uco mahatyɨmejitɨhi uujoho iicahɨgo amɨɨhai mɨhɨfetejitɨmaño uco mahatyɨmejitɨhi.

35 Jaanegui judiomɨ sanomɨro noocasiuhi: ¿Cuuca fɨne jaabo ofooboco mahatyɨmejitɨhi? ¿Nacu fɨne griegomɨfeenevɨ judiomɨ agavaracɨnɨmojaago feejiibo griegomɨco ijɨɨbeguequi?

36 ¿Mɨllɨ fɨne eneejirunoco oono mɨɨhaico noobo: Uco miguiinejirahi. Jaarumo uco mahatyɨmejitɨhi uujoho iicahɨgo mɨhɨfetejitɨmaño, noobo? noomoro.

Moocaani Gaija Fiivo Muuai Nɨfaihubadɨ Icaabo.

37 Jaanaa niinofucu imiya jɨɨbaimofucu Jesu agañiivuuboro sefano nuuhi: Saatoho adufirari mihicahachiijɨ tajaa masaamoro, mahaduva.

38 Uco imiyaavogoobo, Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨ: Dijeebɨɨfañotɨ fiivo muuai nɨfaihu cuuji, nooboro.

39 Jillɨ Jesu nuuhi: Diiboco imiyaavogomo Igaijaco agaayɨcɨjinoco. Tusumihiica Moocaani Gaija niituutɨhiica Jesu niquejefaño ufuutɨmañehiica.

Miyamɨnaa Dugaavocasiuhi.

40 Jillɨ Jesu unuunoco diitofeenetɨ saatoho uguubuumoro nuuhi: Miyaanoro jahi jaanɨ Moocaani iimaamɨnaafi asaajiibo, noomoro.
41 Jaanotɨ saatoho neehicauhi: Jaanɨ Cristo, noomoro. Jaanotɨ saatoho neehicauhi: ¿Nacu Galileatɨ Cristo saajirahi?
42 Mɨɨro Caatɨnɨhaamefañoo noono: Cristo saaji, Aivojɨɨbo David yotofañotɨ tollɨro Belen allɨo cuumijefañotɨ David iicauhɨgotɨ saajiibo, noono, noomoro.
43 Jaamoro miyamɨnaa fahɨgova dugaavocasiuhi Jesuhallɨtɨ.
44 Jaanegui diitotɨ saatoho diiboco igaayɨcɨqui moonɨurahi. Jaarumo saatohoba mɨllɨ diiboco moonɨutɨhi.

Aivojɨto Jesuco Miyaavogotɨhi.

45 Jaanaa isisɨmɨnaa tahɨgotɨ siino saauhi. Jaamoco sacerdotemɨ aivojɨto fariseomɨ icamo nuuhi: ¿Collɨhi jana jaaboco mɨsɨvatɨhi? noomoro.
46 Jaanegui isisɨmɨnaa iimusuuhi: ¡Aivo chahamo saatohoba diibobadɨ ihiimaamo! noomoro.
47 Jaanegui fariseomɨ diitoco nuuhi: ¿Tollɨro bu nacu amɨɨhai diibo abañɨnoco mimiyaaveguehi?
48 ¿Nacu amɨɨhaidi saatoho aivojɨtotɨ, fariseomɨtɨ icano miyaaveguehi? Imiyaavogotɨmo duhu.
49 Jaanotɨ jito miyamɨnaa tajɨɨbaco agaajatɨmo jillɨ cɨɨjɨgaifañoo efeejimo, noomoro.
50 Jaanegui diitoobo saafi Nicodemo onoobo safoono Jesuco fucu emeecɨjeubo, nuuhi:
51 ¿Nacu mɨɨhai tajɨɨba saafi miyamɨnaafico: Iimitɨ, neejirahi, itɨconɨ diibo omoonɨnoco gaajacɨtɨmoro? nooboro.

52 Jaanegui diiboco nuumo: ¿Nacu bu ɨɨjoho
Galileaoobo? Eneecau, imino Caatɨnɨhaameque
dɨhɨɨfɨnɨcɨ Galileatɨ Moocaani iimaamɨnaa
saatatɨhi, noomoro
53 ijeevadɨ sahaje iijanojaa foocɨnɨumo.

8

Gaifiimɨma Iicafifigo.

1 Jaanotɨ Jesu fuuhi Olivohono iicagajɨjaago.
2 Jaano seseevedɨ fucuro Jesu siino templojafaño
saauhi. Jaabojaago sihidɨ miyamɨnaa saauhi.
Jaamoco acasɨɨvuuboro tɨcovaubo ɨjɨɨbuguubo.
3 Jaanaa fariseomɨ, caatɨnɨmɨnaa icamo diibo-
jaa sɨvauhi gaigooco gaifiimɨma iicafifihicaugoco.
Jaagoco diitofeenevɨ ificuumoro
4 nuumo: Aivojɨɨbo Jesu, jaamo aijɨ icanaaca,
sifiima faguifaño icagoco mahatyɨmehi.
5 Mɨɨro Moise itajɨɨbafaño jillɨ mɨɨhaico neehi:
Tollɨ iicagoco guiisiri mahaamɨmoro magaicaau,
nooboro. ¿Jana ɨɨjoho mɨllɨ neehi? noomoro.
6 Jillɨ nuumo diiboco ɨnɨsuumo, ɨɨfurumo
toonohallɨtɨ diiboco icɨvojaanɨqui. Jaanegui Jesu
jiinɨjehallɨvɨ ɨdɨjɨɨvuuboro tɨcovaubo ihusegairi
jiinɨjeque acaatɨnɨubo.
7 Jaarunaa suufenɨtɨmo diiboco idilluhi-
caunegui, agañɨɨvuuboro diitoco nuuhi: Eneecata
amɨɨhaitɨ saatoho imitɨma machahamo mɨtɨconɨ
diigoco guiisibari mahaamɨmo,
8 nooboro siino ɨdɨjɨɨvuuboro ijiinɨjeque
caatɨnɨhicauhi.
9 Jillɨ unuunoco uguubuumoro tollɨro diito
iimitɨma iicaunoco ijeebɨɨfañodɨ agaajaumoro
ihamiyatotɨ tɨcovaumo safiisari ofoocɨnɨumo.

Jaanaa Jesu diigo icanoro covovacafutuuhi tomañovɨ.

10 Jaadɨ Jesu agañɨɨvuudɨ mɨɨhaiñoobaco atyɨmecuutɨɨbo, ɨdɨɨgoro diigo toonovɨ ifitafutuugoco aatyɨmeuboro nuubo: Gaigo, ¿cuuca icamo dihallɨvɨ imitɨno ihiimaahicamo? ¿Mɨɨro saatohoba ɨco mɨllɨ moonɨtɨhi? nooboro.

11 Jaanegui nuugo: Aivojɨɨbo, saatohoba mɨllɨ uco moonɨtɨhi, noogoro.

Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uujoho bu icaruubo mɨllɨ ɨco moonɨtɨhi. Fuucu. Jaagoro siino imitɨno diicacuujirahana, nooboro.

Jesu Miyamɨnaa Jeebɨɨnoco Aachɨcɨnɨɨbo.

12 Jaadɨ siino Jesu ihiimaauboro miyamɨnaaco nuubo: Uujoho jiinɨjemɨnaa jeebɨɨco aachɨcɨnɨɨbo, tadyojɨcutɨ asaabo cɨvohɨ icajitɨhi. Jaano ifinɨjitɨno fiivoco aacɨno foovoma icajiibo.

13 Jaanegui fariseomɨ diiboco nuuhi: Ɨɨjoho difiitɨro dɨɨbeguehicahi. Jaano dijɨɨbogo ibocɨma chahahi, noomoro.

14 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Jaaruno uujoho tahallɨvɨro ɨjɨɨbuguruno tajɨɨbogo ibocɨma icahi, uujoho asaahinɨhɨgoco, ofoohɨgoco icano agaajamañoo. Jaanotɨ amɨɨhai magaajatɨhi uujoho tahɨgotɨ asaahinɨhɨgoco, ofoohɨgoco icano.

15 Jaamo amɨɨhai miyamɨnaa imitɨco meneehi jiinɨjemɨnaa tajɨɨbafeenedɨ. Jaanotɨ uujoho mɨɨhaiñoobaco dugaacutɨhi.

16 Jaanotɨ dugaacuruva, uujoho udugaacuno miyaanejiru, saafiiro uujoho icatɨhi, Guihirubi uco agalluuhinɨɨboma mihicamañoo.

17 Mɨɨro amɨɨhai tajɨɨba aamefaño noocɨnɨno:
Miimɨsiicɨ ɨjɨɨbogono ibocɨma icahi, noonoro.
18 Mɨɨro uujoho tafiitɨro jɨɨbeguehi, tollɨro bu
Guihirubi uco agalluuhinɨɨbo uutɨ jɨɨbeguehi
icano, nooboro.
19 Jaanegui diiboco nuumo: ¿Cuuca nacu di-
icaani icahicahi? noomoro.
Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Uco amɨɨhai mag-
aajatɨhi, bu tollɨro Guihirubico magaajatɨhi icano.
Jaanotɨ uco magaajaruva tollɨro Guihirubico mag-
aajajirahi, nooboro.
20 Jillɨ Jesu nuuhi templojafaño ɨjɨɨbuguubo
nɨhɨbamɨco ɨjɨcuhicauno cojɨvɨ. Jaaruuboco
mɨɨhaiñooba gaayɨcɨutɨhi, ihoovovɨ ɨɨfutuutɨmaño.
21 Uujoho feeji. Jaaboco miguiinurumo uco
aatyɨmetɨmoro amɨɨhai imitɨmaryo miguijeveji.
Uujoho ofoohɨgo amɨɨhai mefeejitɨhi, nuubo.
22 Jaanegui judiomɨ nuuhi: ¿Nacu fɨne iinoro
ifiico guijenɨjiibo. Jaamaño: Uujoho ofoohɨ mefee-
jitɨhi, noobo, noomoro.
23 Jaanegui Jesu nuuhi: Amɨɨhai baaoto. Jaanotɨ
uujoho caamoobo. Amɨɨhai jiijemɨnaa. Jaanotɨ
uujoho jiijemɨnaafi icatɨhi.
24 Jaamaño amɨɨhaico: Amɨɨhai imitɨmaryo
miguijeveji, neehi. Mɨɨro uco mimiyaavo-
gotɨhachiijɨ amɨɨhai imitɨmaryo miguijeveji,
nooboro.
25 Jaanegui dilluumo: ¿Mɨɨjoho nacu ɨɨjoho?
noomoro.
Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Sɨɨcɨjetɨro
amɨɨhaico neehicacuuhi.
26 Sihidɨ icano amɨɨhaico eneejino, amɨɨhaitɨ
udugaacujino icano. Jaarunofaño uco agalluubo

miyaanocoro neefihi. Jaabo uujoho diiboti uguubuunoco jiiniijemiinaaco jiibeguehicahi, nooboro.

27 Jaarunoco diito gaajahicautihi Moocaaniditi ihiimaahicaunoco.
28 Jaadi nuubo: Jari caamovi Miyaminaafibadi Ifiivuuboco guijeve imohobujehallivi magañiiyicidi magaajaji, uujoho diiboro iicanoco. Tolliro bu tajeebiitiro uujoho omoonihicatinoco magaajaji, bu tolliro Guihirubi uco ijiibeguehicanocoro omoonihicanoco icano.
29 Uco agalluuhiniibo uuma icahi. Jaabo Guihirubi uco jeevesutihi, diibo iimogonocoro omoonihicamaño, nooboro.

30 Jilli Jesu unuunoti saatoho sihidi diiboco miyaavuguuhi.

Moocaani Seeme, Bu Imitino Jijovoto Icamohallivi Jesu Iimaano.

31 Jaanegui judiomi diiboco imiyaavuguudimoco Jesu nuuhi: Taajico jeevesutimo mihicahachiiji miyaano tajiibogominaa mihicaji.
32 Jaachiiji magaajaji miyaanoco. Jaano miyaano amiihaico imitifañoti sinaayuji, nooboro.

33 Jaanegui diito nuuhi: Miihai Abraham iyaachimihai mihicamo sita jijovoto mihicatatihi. ¿Milliti jaabo miihaico iijoho misinaayucafeteji neehi? noomoro.

34 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyanotiro, miyanotiro amiihaico neehi: Paryi famooro imitico omoonimo, imiti jijovoto.

35 Jaamaño jɨjovoobotɨ iicaabo ihaivojɨɨbo
seemefañodɨ icatatɨhi. Jaanotɨ iseemene
diitofañodɨ icanɨcɨhi.
36 Jaamaño uujoho Moocaani Seemene
amɨɨhaico isinaayuhachiijɨ miyanotɨro jɨjovoto
mihicacuujitɨhi.
37 Uujoho gaajarahi amɨɨhai Abraham
iyaachimɨhai mihicanoco. Jaarumo uco
magaicaauguehicahi, uujoho onoonoco
muguubutɨmoro.
38 Uujoho iimaahicahi Guihirubi uco
ɨjɨɨbogobadɨ. Jaanotɨ amɨɨhai momoonɨhicahi
amɨɨhaico amɨɨhai caani ɨjɨɨbogobadɨ, nooboro.

Diito Caani, Ɨjɨ.

39 Jaanegui diito nuuhi: Mɨɨhai caani Abraham,
noomoro.

Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyaano amɨɨhai
caani Abraham iicaruva diibo omoonɨubadɨ mo-
moonɨjirahi.
40 ¿Collɨhi jaamo uco magaicaaujirahi? Tollɨ
iicanoco Abraham safooba moonɨutɨhi. Mɨɨro
amɨɨhaico miyaanoco jɨɨbeguehicahi Moocaani
uco unuubadɨ.
41 Jaanotɨ amɨɨhai, amɨɨhai caani omoonɨnɨcɨbadɨ
momoonɨhicahi, nooboro.

Jaanegui nuumo: Mɨɨhai ajeva seeme mihi-
catɨhi, saafiiro mɨɨhai caani Moocaani, noomoro.

42 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amɨɨhai caani
Moocaani iicaruva uco magaijɨjirahi. Uujoho dii-
bojaagotɨ saahinɨhi, tajeebɨɨtɨro uujoho saahinɨtɨhi
diibo uco agalluuhinɨnegui saahinɨhi.

43 ¿Collɨhi jaamo taajɨco muguubuhicatɨhi?
¿Collɨhi tajɨɨbogoco mihimeguehicatɨhi
muguubunoco?
44 Amɨɨhai caani Ɨjɨ. Jaabo onoobadɨ
momoonɨnoco mihimeguehicahi. Mɨɨro
diibo sɨɨcɨjetɨro imoyɨɨcɨɨbo miyamɨnaaco
agaicaaunoco, imoyɨɨcɨtatɨɨbo miyaanofaño
iicanoco. Jaaboma miyaano chahahi, jihovoobo
iicamaño sɨcamañooco iimaabo, bañɨfiira caani
iicamaño bañɨfifiibo.
45 Jaanotɨ uujoho miyaanoco unuurunoco uco
mimiyaaveguehicatɨhi.
46 ¿Nacu mɨɨjoho amɨɨhaitɨ saatoho
ɨfusujirahi tafifa sanogayɨba imitɨ iicanoco?
Jaabo miyaanoco onoonoco; ¿Collɨhi uco
mimiyaaveguehicatɨhi?
47 Moocaanitahe iicaabo, Moocaani iijɨco
guubunɨcɨhi. Jaanotɨ amɨɨhai Moocaanita
mihicatɨmaño Moocaani iijɨco muguubugotɨhi,
nooboro.

Cristo Sahiijɨtɨro Iicacuubo.

48 Jaanegui judiomɨ iimusuuhi: Aivo miyaano
ɨɨjoho samariaoobo idiicanoco ɨco monoono.
Jaabo ɨjɨma diicahi, noomoro.

49 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Uujoho ɨjɨma
icatɨhi, uujoho Guihirubico bocɨguehi. Jaaru-
uboco uco amɨɨhai mobocɨgotɨhi.
50 Jaaruubo uujoho tafi bocɨgoco guiinotɨhi,
iicaabo saafi uco obocɨgonoco iguiinooboro
udugaacuubo.

51 Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi:
Taajɨco imimiyaavogomo ifinɨjitɨno guijevefaño
feejitɨhi, nooboro.
52 Jaanegui diiboco judiomɨ iimusuuhi: Jisu aivo
imino magaajacuuhi ɨjɨma idiicanoco. Mɨɨro Abra-
ham, bu paryɨ Moocaani iimaamɨnaa icamo paryɨ
guijeveuhi. ¿Mɨllɨ jaabo ɨɨjoho neehi: Taajɨco ugu-
ubumo guijevetɨmo icaji? nooboro.
53 ¿Nacu ɨɨjoho mootadi Abraham janaanɨcɨ
deevahi? Jaaruubo du guijeveuhi, bu paryɨ
Moocaani iimaamɨnaa icaurumo guijeveuhi.
¿Jaanotɨ mɨɨjoho ɨɨjoho idiicaabo guijevetɨɨbo
diicaji? noomoro.
54 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Uujoho tafi-
icoro bocɨgoruva, uuro obocɨgono jaaducafete-
jitɨrahi. Guihirubi uco bocɨguehi diiboco amɨɨhai
Moocaani monoobo.
55 Jaaruuboco amɨɨhai magaajatɨhi. Jaanotɨ
uujoho naha gaajahi. Jaanotɨ: Uujoho diiboco
gaajatɨhi, nuuruva amɨɨhaibadɨ bañɨfifijirahi.
Miyanotɨro uujoho diiboco agaajamaño diibo
iijɨco moonɨhi.
56 Mɨɨro Abraham amɨɨhai tyadi imo imo icauhi
uco aatyɨmegueuboro. Jaabo uujoho asaajinoco
agaajacuuboro imo imo icaubo, nooboro.
57 Jaanegui judiomɨ diiboco nuuhi: ¿Mɨllɨ jaabo
cincuentadɨno ficabano diicatɨɨbo, Abrahamco
daatyɨmeuhi? noomoro.
58 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Miyanotɨro,
miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Abraham chahau-
naacaro uujoho icacuuhi, nooboro.
59 Jaanegui guiisibanoco ɨcɨumo diiboco
ihaamɨqui. Jaarunaa Jesu templojafaño

afataniivuuboro diitofeenedɨ ihiinehinɨuboro fuuhi.

9

Jesu Buheesuhi Ifiivuunotɨro Ihaallɨino Isicautɨboco.

1 Jaanaa Jesu afatyuubo atyɨmeuhi ifiivuunotɨro
aatyɨmeutɨboco.
2 Jaabeditɨ ijɨbogomɨnaa Jesuco dilluuhi:
¿Mojɨbogomɨnaafi, mɨjoho imitɨco omoonɨumaño,
jaanɨ atyɨmetɨbo fiivuuhi, caanimɨsi nacu diibo?
noomoro.
3 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Caanimɨsi, di-
ibo icano imitɨco omoonɨumaño icatɨno. Jillɨ
Moocaani mitya diibovɨ ihɨfusucafetequi ifiivu-
uno.
4 Mɨro cuuje iicanohachuta uco agalluuhinɨbo
dudɨcamaajeque eetavehi. Jaanotɨ mihiijɨcuudɨ
mɨhaiñooba dudɨcamaaitacuutatɨhi.
5 Mɨro jino jiinɨjehallɨri iicanohachuta uujoho
jiinɨjemɨnaaco achɨcɨnɨhi,
6 nooboro jiinɨjehallɨvɨ ɨjɨreuboro toonoco
jiinɨma illiheenɨuboro ijiinɨri aatyɨmeutɨbo
aallɨinoco nicuubo.
7 Jaaboro diiboco nuubo: Foobo Galluuba
jɨcooba nɨfaihuri nitɨto, nooboro. Jaaba
jɨcooba momo hebreo iijɨri Siloe. Jaanegui
initamaaijeuboro tahɨgotɨ atyɨmecuubo saauhi.
8 Jaanegui ifiitɨnomɨnaa itɨconɨ atyɨmetɨbo iic-
ahicaunoco agaajaumo nuuhi: ¿Nacu jaanɨ oono
acasɨvooboro nɨhɨbamɨco idilluhicaubo icatɨbo?
noomoro.
9 Jaanotɨ saatoho: Jɨhɨ, diibo, neehicauhi.
Jaanotɨ saatoho: Sifi diibobadɨ ejeevaabo,

neehicauhi. Jaarunofaño diibo neehicauhi: Uujoho diiboro, nooboro.

10 Jaanegui diiboco nuumo: ¿Mɨllɨ jaano ɨco dihaallɨɨno faayacafetehi? noomoro.

11 Jaanegui diitoco iimusuubo: Jesu onoobo jiinɨco ijɨɨrema eetavooboro uco tahaallɨɨnoco nicuhi. Jaaboro uco noobo: Foobo Siloe jɨcoobafaño nitɨto, eneenegui ofooboro nitɨjehinɨhi. Jaaneri tahaallɨɨno uco faayacafetehinɨhi, nooboro.

12 Jaanegui nuumo: ¿Cuuca jaabo icahi? noomoro.

Jaarunaa diibo: Coo, gaajatɨhi, nuuhi.

Fariseomɨ Dilluuhi Diiboco.

13 Jaadɨ diibo aatyɨmehicautɨɨboco satyuumo fariseomɨ ɨmegavɨ.

14 Jaanaaca diiboco Jesu jiinɨbari ihaallɨɨnoco ataabuuboro ubuheetesuufucuu jaguisɨfucuu.

15 Jaaboco siino fariseomɨ dilluuhi: ¿Mɨllɨ ɨco dihaallɨɨno faayacafetehinɨhi? noomoro.

Jaanegui nuubo: Jiinɨbari uco tahaallɨɨnoco nicuhinɨɨbo. Jaanoco initamaainɨneri atyɨmehi, nooboro.

16 Jaanegui fariseomɨtɨ saatoho nuuhi: Diibo Moocaanitɨ saatɨhi. Jaamaño jaguisɨfucuco imino toomotɨɨbo, noomoro.

Jaanotɨ saatoho neehicauhi: Imitɨmɨnaafi iicaruva jino sihidɨ ejeevano mityaco eetavejitɨruubo, noomoro. Jaamaño diito sanoodɨmo dugaacamaaiuhi.

17 Jaamoro siino aallɨɨvautɨɨboco nuumo: Jaanotɨ ɨɨjoho, ¿mɨllɨ neehi dihaallɨɨnoco afaayɨcɨhinɨɨbeditɨ? noomoro.

Jaanegui nuubo: Etɨ, Moocaani iimaamɨnaafi, nooboro.
18 Jaarunaa judiomɨ miyaavuguutɨhi diibo ihaallɨɨnoco afaayɨcɨunoco icano. Jaamoro caanimɨsico cuuhuvaumo igaajaqui.
19 Jaadɨ diitɨsico dilluumo: ¿Naa jaanɨ amɨɨsi seemene aallɨɨvatɨɨbo ifiivuubo meneehicaabo? ¿Mɨllɨ bu jaabo oono ihaallɨɨnoma icahi? noomoro.
20 Jaanegui caanimɨsi nuuhi: Jɨɨhɨ, magaajahi diibo moseemene aallɨɨvatɨɨbo ifiivuunoco.
21 Jaaruno magaajatɨhi fɨne mɨllɨhacho tahɨ atyɨmeebe, bu tollɨro magaajatɨhi mɨɨjohohacho fɨne diiboco ubuheesuhinɨnoco. Tahɨ diiboco midillu, diibo amiyaaburucu; tahɨ mɨllɨhacho amɨɨhaico jɨɨbeguejiibo, noomɨsiro.
22 Jillɨ caanimɨsi nuuhi, judiomɨco iiguiumɨsiro, judiomɨ cajaatyohacho, Jesuco: Cristo, onoomoco sinagogajafañotɨ magañɨɨji, noomoro ifitacucasi-uno ñɨhicutɨ.
23 Jillɨtɨ caanimɨsi: Amiyaaburucu tahɨ diiboco midillu, nuuhi.
24 Jaanegui siino coovaumo ihaallɨɨnoma achahauboco. Jaamoro diiboco nuumo: Moocaani-coro dihimo. Jaanotɨ diibo imitɨmɨnaafi iicanoco mɨɨhai magaajahi, noomoro.
25 Jaanegui diibo iimusuhi: Coo, tahɨ fɨne imitɨmɨnaafi uujoho gaajatɨhi. Ɨdɨɨnocoro gaajahi uujoho aatyɨmeutɨruubo jisumi aatyɨmeneque, nooboro.
26 Jaanegui siino diiboco dilluumo: ¿Mɨllɨ dihaallɨɨnoco omoonɨhinɨneri daatyɨmehi? noomoro.
27 Jaanegui nuubo: Amɨɨhaico jɨɨbugucuurahi. Jaarunoco mimiyaavogotɨmoro bu ¿collɨhi siino

muguubujirahi? ¿Nacu bu amɨɨhai tollɨro diibo jɨɨbogomɨnaatɨ mihicajirahi? nooboro.
28 Jaanegui diiboco ɨɨbaumoro nuumo: Ɨɨjohonaa diibo jɨɨbogomɨnaafi. Jaanotɨ mɨɨhai Moise jɨɨbogomɨnaa.
29 Mɨɨhai magaajahi Moocaani Moisema ihiimaaunoco. Jaanotɨ magaajatɨhi diibo cuucatɨobo iicanoco, noomoro.
30 Jaanegui diibo iimusuuhi: Toono aivo uudi sihidɨ jeevahi, cuucatɨobohacho diibo iicanoco magaajatɨno. Jaabo uco tahaallɨɨnoco atyɨmesuubo.
31 Mɨɨro mɨɨhairyo magaajahi imitɨmɨnaaco Moocaani uguubunɨcɨtɨnoco. Jaanotɨ diibojaagodɨ iicamoro, diibo iimogobadɨ omoonɨmoco icano guubunɨcɨɨbo.
32 Sɨɨcɨjetɨro guuburatatɨno saatohoba ifiivonotɨro aatyɨmetɨɨboco atyɨmesumo onoonoco.
33 Jaanɨ Moocaanitɨ isaatɨruva mɨlliba moonɨjitɨruubo, nooboro.
34 Jaanegui diiboco nuumo: ¿Ɨɨjoho aivo sihidɨ imitɨma ifiivuubo, mɨɨhaico dɨɨbeguejira? noomoro diiboco gañɨɨumo sinagogajatɨ.

Jesuco Imiyaavogotɨmo Aatyɨmetɨɨbobadɨ Jeevahi.

35 Jaanoco Jesu guubuhi diiboco agañɨɨunoco. Jaaboco atyɨmeuboro nuubo: ¿Ɨɨjoho miyaaveguehi Moocaani Achico? nooboro.
36 Jaanegui diibo iimusuuhi: Aivojɨɨbo, uco dɨɨbogo mɨɨjoho diibo miyaaveguequi, nooboro.
37 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Ɨɨro daatyɨmecuuhi. Jino uujoho diibo ɨɨma ihiimaabo, nooboro.

38 Jaanegui diibo Jesu ɨmega ememuɨɨvuuboro
nuuhi: Miyaaveguehi, aivojɨɨbo, nooboro.

39 Jaanegui Jesu nuuhi: Uujoho jiijehallɨvɨ
saahinɨhi dugaacuguiiha, atyɨmetɨmo
ihatyɨmequi. Jaanotɨ atyɨmeme, atyɨmecuutɨmo
iicaqui, nooboro.

40 Jaanegui saatoho fariseomɨ diiboma iicaumo
jillɨ diibo unuunoco uguubuumoro diiboco dil-
luumo: ¿Nacu bu mɨɨhai tollɨro mahatyɨmetɨmo?
noomoro.

41 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: Amɨɨhai
aallɨɨno ihɨfuvusutɨruva amɨɨhai imitɨma macha-
hajirahi. Jaanotɨ: Mahatyɨmehi, monoomaño
amɨɨhai imitɨma mihicahi, nooboro.

10

Ovejamɨ Mecuvɨ Ohoovɨcɨno.
(Heb 12.20; 1 Pe 5.4)

1 Miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Ovejamɨ
mecufaño iguhugari jɨcafototɨɨboro sinaagonodɨro
ofoobo nanivamɨnaafi.

2 Jaanotɨ tomecufaño iguhugari ɨjɨcafotoobo
naha diito toomomɨnaafi.

3 Jaabedi iguhuga toomomɨnaafi iguhugaco
faayɨcɨfihi. Jaahugari ɨjɨcafotooboco ihovejamɨ
ihiimaatɨro gaajacɨfihi. Jaamoco itɨcovocɨvɨ
imomono icahi. Jaabo diitoco imemeri
ocoovaaboro jahisivɨ iinusufiibo.

4 Jaadɨ jahisivɨ famoocoro ihiinusuuboro ihɨme
foonɨcɨɨbo. Jaabo dojɨcutɨ ihovejamɨ foonɨcɨhi di-
ibo iimaaco agaajamoro.

5 Jaanotɨ agaajatɨɨbo dojɨcutɨ footatɨmo. Jillɨro
gaafimo diibeditɨ diibo iimaaco agaajatɨmañɔ,
nooboro.
6 Jillɨ Jesu oovɨcɨuboro diitoco nuuhi. Jaarunoco
diito gaajacɨutɨhi mɨllɨ eneejirunoco unuunoco.

Jesu Iimino Toomomɨnaafi.

7 Jaadɨ bu Jesu siino diitoco nuuhi: Miyanotɨro,
miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Uujoho ovejamɨ
guhuga.
8 Itɨconɨ tahɨmegavɨ asaaumo paryɨ
nanivamɨnaa. Jaamo iimaaco ovejamɨ gaajautɨhi.
9 Uujoho guhuga, tafañodɨ ɨjɨcafotoobo
taajaji. Jaabo oveja iicanɨcɨbadɨ tomecufañɔ
ɨjɨcafotooboro siino ihiinoobo ñaavahuco
aatyɨmenɨcɨbadɨ icaji.
10 Jaanotɨ nanivamɨnaafi saanɨcɨhi inaniquiro,
igaicaauquiro, ifinɨsuquiro icano. Jaanotɨ uu-
joho saahinɨhi fiivoma mihicaqui, sihidɨ janaanɨcɨ
toonoma mihicaqui.
11 Uujoho miya toomomɨnaafi; Mɨɨro miya
toomomɨnaafi iicaabo ihovejamɨhallɨvɨ ifiico
acɨnɨcɨhi.
12 Jaanotɨ ijaadaguiiharo otoomoobo jɨcu
diitojaago asaanoco aatyɨmeebere ihovejamɨco
ejeevesuhinɨɨboro iicojɨtɨ gaanɨcɨhi ita iicatɨmañɔ.
Jaanobuuna ijɨcu asaaboro diitoco buhɨgovɨ
gavaracunɨcɨhi.
13 Jaabo diibo diitoco jeevesunɨcɨhi jillɨ
ijaadaguiiharo ududɨcamaaimañɔ. Jaamañɔ
diitoco jeecɨvotatɨɨbo.

14 Jaanotɨ uujoho iimino toomomɨnaafi. Jaamañɔ taatyaco gaajahi. Jaabadɨro bu diito uco gaajahi taatya iicamañɔ.
15 Uco bu oono Guihirubi agaajabadɨ, jaaboco bu uujoho gaajahi icano. Jaamañɔ tahovejamɨhallɨvɨ uujoho tafiico acɨhi.
16 Tollɨro bu saatoho tahovejamɨ icahi jimecuoto iicatɨmo. Jaamoco tollɨro sɨvaji. Jaamo tahiimaaco guubuji. Jaamo samooro icaji. Jaamo toomomɨnaafi saafiiro icaqui,
17 uco Guihirubi gaijɨhi, tafiico diitohallɨvɨ aacɨɨboro, siino ubuheetejimañɔ.
18 Mɨɨjoho uco guijenɨjitɨrahi, jillɨ uuro iimogobabadɨ tafiico acɨji. Jaabo iguijeveruubo siino dojɨcuvɨro buheeteji mityama iicamañɔ. Jillɨ moonɨqui Guihirubi uco tajɨɨbauhi, nooboro.
19 Jillɨ unuuneri judiomɨ siino dugaavocasiuhi.
20 Jaabotɨ sihidɨ saatoho neehicauhi: Ɨjɨma icaabo jillɨ jeegavucuubo. ¿Collɨhi jaaboco muguubunɨcɨhi? noomoro.
21 Jaarunaa saatoho neehicauhi: Ɨjɨma iicaabo jillɨ iimaatatɨhi. ¿Nacu ɨjɨ ihaallɨino aatyɨmetɨmoco atyɨmesujirahi? noomoro.

Jesuco Judiomɨ Gaayɨcɨgotɨhi.

22 Jaanaa Jerusalevɨ eetavuumo jɨɨbaimoco templojaco Moocaanicoro ijeecɨvehicaqui ificuuno jɨɨbaimoco jɨɨnijadɨɨhivɨ.
23 Jaasumi Jesu templojahallɨdɨ, Salomon goohasino onoohasijeri ɨgooboro feehicauhi.
24 Jaabohallɨdɨ judiomɨ emecuvovaumoro diiboco nuuhi: ¿Mɨhachuta jaabo mɨɨhaico, esamaaisuuboro diicaji? Miyaano ɨɨjoho Cristo

idiicahachiiji mɨɨhaico foovono dɨɨbugucu, noomoro.
25 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amɨɨhaico nee-
hicacuurahi. Jaarunoco mimiyaaveguehicatɨhi;
Mɨɨro Guihirubi atajɨɨbabadɨ uujoho omoonɨno
toono foovono uutɨ jɨɨbeguehi.
26 Jaarunoco amɨɨhai mimiyaavogotɨhi, tahove-
jamɨoto mihicatɨmañoo, amɨɨhaico eneehinɨcubadɨ.
27 Mɨɨro tahovejamɨ uco tahiimaatɨ gaajahi.
Jaabadɨro bu diitoco uujoho gaajahi. Jaamañoo
tadyojɨcutɨ foonɨcɨmo.
28 Jaamoco uujoho ifinɨjitɨno fiivoco acɨhi.
Jaamo ufucuro guijevejitɨhi. Jaamoco mɨɨhaiñooba
tahusefañotɨ dumɨtɨɨcɨjitɨhi.
29 Guihirubi uco diitoco acɨubo
famoohallɨnoocɨvɨro sihidɨ ejeevamañoo.
Jaamoco bu cajaatyooba Guihirubi usefañotɨ
dumɨtɨɨcɨjitɨrahi.
30 Jaamɨsi uujoho, Guihirubi icano mihicahi.
Jaarumɨsi saafiiro mihicahi, nooboro.
31 Jaanegui judiomɨ siino guiisibanoco ɨcɨuhi di-
iboco ihaamɨqui.
32 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Mɨɨro sihidɨ
iminehejeque amɨɨhai ɨmefeenevɨ eetavehicahi
Guihirubi mityari. Jaamo, ¿conohallɨtɨ uco maga-
icaaujirahi? nooboro.
33 Jaanegui judiomɨ diiboco iimusuuhi:
Imino omoonɨhicanohallɨtɨ ɨco momoonɨgotɨhi;
Moocaaniditɨ imitɨno diimaahi miyamɨnaafi
idiicaabo: Uujoho Moocaanibadɨ jeevahi,
onoonohallɨtɨ, noomoro.
34 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi:
Caatɨnɨhaamefañoo Moocaani jillɨ neehi: Amɨɨhai

Moocaanibadɨ mejeevamo, nooboro.
35 Mɨɨro jaanoco famooro amɨɨhai magaajahi,
Caatɨnɨhaamefaño onoono gañɨɨcafototɨno
iicafinoco. Jaamaño mɨɨro Moocaani iijɨco
agaayɨcɨumoco Moocaani nuuhi: Amɨɨhai
Moocaanibadɨ mejeevamo, nooboro.
36 Jaabadɨ Moocaani ijeevadɨ ɨɨcɨuboro
agalluubeditɨ: ¿Mɨllɨ Moocaaniditɨ imitɨno
iimaabo, meneejirahi, Moocaani Seemene
uujoho, onoonoditɨ?
37 Jaabo Moocaani omoonɨnoco uujoho
omoonɨtɨhachiijɨ uco mimiyaaveguedino.
38 Jaanotɨ omoonɨhachiijɨ uco mimiyaavo-
gotɨrumo toonoco mimiyaavogo. Jaanoco
magaajamoro mimiyaavogo mɨsi Moocaanima
saafiiro mihicanoco, nooboro.
39 Jaanoma iicaumo diiboco siino
gaayɨcɨujirumo. Jaarunofaño diito usefañotɨ Jesu
taajauhi.
40 Jaaboro siino fuubo Jordan oonegueehivɨ
itɨconɨ Jua tomañovɨ initɨhicauhɨgo. Jaaboro tahɨ
icahicaubo.
41 Jaabojaa sihidɨ miyamɨnaa asaamoro,
neerumo toonoco mimiyaavogo. Jaanoco
magaajamoro mimiyaavogo mɨsi Moocaanima
saafihicauhi: Miyaano Jua sihidɨ ejeevanoco
moonɨhicautɨhi. Jaanotɨ diibeditɨ Jua
eneehicaubadɨ paryɨ aivo miyaano, noomoro
42 sihidɨ saatoho tomañoto Jesuco miyaavugu-
uhi.

11

Lazaro Iguijeveuno.

1 Jaanaa saafi Betania cuumioobo guihuvauhi,
Lazaro onoobo. Jaacuumiri icahicaumɨfe Maria,
bu inago Marta icamɨfe.
2 Jaanaaca diigo Maria nahabo Lazaro onoobo
guihuvauhi. Jaago diigo Maria Aivojɨɨbo Jesuco
facɨcɨfaihuri ejeesuugoro itɨhaiñoco imeebaiguiri
ifilluhicaugo.
3 Jaamɨfe Jesujaago jɨɨbogoco galluuhi:
Aivojɨɨbo, ɨɨjoho agaijɨhicaabo guihuvahi,
noomɨfere.
4 Jaanoco Jesu uguubuuboro nuuhi: Toono
guihuva guijeve icatɨno; jillɨ Moocaani mitya
toonofeenedɨ ihɨfusucafetequi iicano, bu uujoho
Moocaani Seemene toonofeenedɨ imityaco igaaja-
suqui icano, nooboro.
5 Jaabo Jesu Lazaromɨco gaijɨhicauhi.
6 Jaano Lazaro iguihuvaunoco Jesu guubucuu-
ruubo, mifucucɨ siino tomañovɨro icauhi.
7 Jaanobuunatɨ ijɨɨbogomɨnaaco nuubo: Masɨɨgo
siino Judea jiinɨjejaagovɨ, nooboro.
8 Jaanegui diiboco diito nuuhi: Jɨɨbogomɨnaafi,
tahɨgo du ɨco judiomɨ gaicaauhinɨrahi. ¿Jahɨgo bu
siino feeji? noomoro.
9 Jaanegui diitoco Jesu nuuhi: ¿Nacu safucu,
nɨhɨba oovo fahuseecɨ motɨhaitɨ minoocɨ icano
icatɨhi? Cuuje mɨhɨgomo mananigaivatatɨhi
nɨhɨba foovono aachɨcɨnɨmañoo.
10 Jaanotɨ fucu ɨɨgoobo nanigaivafihi, fucu es-
eseetɨmañoo, nooboro.
11 Jaanobuunatɨ diitoco nuubo: Mo-
gataavomɨnaafi Lazaro ɨcɨgaabo aaicotɨhiica.
Jaanegui feeji aicusutequi, nooboro.

12 Jaanegui ijɨibogomɨnaa diiboco nuuhi:
Aivojɨibo, ɨcɨgahicadɨ bu jei aiquejiibo, noomoro.
13 Tollɨ Jesu diitoco nuuhi: Lazaro guijeve-
cuuhi unuujirunoco tollɨ nuubo. Jaanoco diito
esɨcɨnɨuhi: Miya cɨgacoro fɨne noobo, noomoro.
14 Jaadɨ jari Jesu diitoco foovono nuuhi: Lazaro
guijevecuuhi.
15 Jaano amɨihaidi aivo imino uujoho tahɨ
iicatɨno. Jaaneguiiha masɨigo diibojaago. Jaamo
amɨihai mimiyaaveguehi. Jaaneri uujoho imo
imo icahi, nooboro.
16 Jaanegui Tomas onooboco, gaatyaba enee-
hicaubo, inahabomɨ Jesu jɨibogomɨnaaco nuuhi:
Masɨigo, tollɨro bu mɨihai Jesuma miguijevequi,
nooboro.

Jesu Buheeteebe, Fiivoobo Icano.

17 Jaanaa Jesu gaseuhi Lazaroco ɨcɨiuno mifu-
cucɨ, mifucucɨ icanobuunatɨ.
18 Jaano Betania cuumi icauhi Jerusaletɨ mi-
noocɨ, siinotɨfeenedɨ icano kilometronohachuta.
19 Jahɨgo sihidɨ judiomɨ Martamɨfejaago fuuhi
inahabo iguijeveunotɨ diitɨfeque ijacusuqui.
20 Jaanaa Marta Jesu asaaunoco uguubuugoro
fuuhi diiboco acabacutuugo. Jaanotɨ Maria jaa-
here fitafutuuhi.
21 Jaagoro Marta diiboco nuuhi: Aivojɨibo, ji-
neeri diicahinɨruva tagaifiibo guijevehinɨjitɨrahi.
22 Jaarugo uujoho gaajahi Moocaanico paryɨ
idillunoco ɨco aacɨjinoco, noogoro.
23 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Dinahabo siino
buheeteji, nooboro.

24 Jaanegui Marta nuuhi: Jɨɨhɨ, uuro gaajahi
ufucu siino buheetefucuvɨ siino ubuheetejinoco,
noogoro.
25 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uujoho buheete-
suubo, uujoho fiivoobo; uco imiyaavogomo chu-
umucuurumo buheeji.
26 Jino paryɨ iicamo uco imiyaavogomo,
ifinɨjitɨno guijevefaño icajitɨhi, nooboro diigoco
nuubo: ¿Naa miyaaveguehi jinooco? nooboro.
27 Jaanegui nuugo: Jɨɨhɨ, Aivojɨɨbo, uujoho
miyaaveguehi ɨɨjoho Cristo Moocaani Achi
jiinɨjehallɨvɨ asaaguubo idiicanoco, noogoro.

Jesu Lazaro Cɨɨhojɨhallɨvɨ Taauhi.

28 Jillɨ unuugoro Marta fuuhi Maria inagoco
toovono unuutuugo: Jɨɨbogomɨnaafi gasecuuhi.
Jaabo ɨco coovahi, noogoro.
29 Jaanoco Maria uguubuugoro goovano
agañiivuugoro Jesujaago fuuhi.
30 Jaanaa Jesu tuucuumifañehi ɨɨfutuutɨhiica
Marta diiboco aatyɨmeumañovɨro fitafutuubo.
31 Jaanoco judiomɨ diitɨfeque ijacusuqui
asaaumo iijafaño iicaumo atyɨmeuhi Maria
goovano agañiivuugoro ufuunoco. Jaamoro
nuumo: Icɨɨhojɨjaago foogo tahɨ itaatequi,
noomoro idojɨcutɨ fuuhi.
32 Jaanaa Maria Jesuvɨ ɨɨfutuugoro diiboguiino
ememuɨɨvuugoro diiboco nuuhi: Aivojɨɨbo, jineeri
diicahinɨruva tagaifiibo guijevejitɨrahi, noogoro.
33 Jaanoco Jesu diigo taagoro asaaunoco,
bu tollɨro judiomɨ diigoco anahabonɨumo
taamoro asaaunoco icano aatyɨmeuboro sihidɨ

ɨdaasuvuubo. Jaaneri diiboco ijeebɨɨ nɨjɨ nɨjɨ isinafutuuneguiiha,
34 diitoco dilluubo: ¿Conoovɨ mɨcɨɨhinɨhi? nooboro.
Jaanegui nuumo: Aivojɨɨbo, saabo juuga meecɨva, noomoro.
35 Jaaneri Jesu taauhi.
36 Jaanoco aatyɨmeumoro judiomɨ nuuhi: Memeecɨ sihidɨ fɨne diiboco gaijɨhicaubo, noomoro.
37 Jaanotɨ saatoho nuuhi: ¿Jaanɨ aatyɨmeutɨɨboco atyɨmesuubo, jineeri iicahinɨruva Lazaroco iguijevetɨ fɨne buheesuhinɨjitɨruubo? noomoro.

Lazaroco Ubuheetesuuno.

38 Jaanaa Jesu siino aivo ɨɨdaasuvuuboro icɨɨhojɨ ɨmegavɨ fiitɨvuuhi. Jahojɨ ifaagajɨguiinojaagovɨ eseediumoro guiisibari ihɨmegaco afabaacɨhɨgo.
39 Jaaboro Jesu nuuhi: Iguiisibaco buhɨgovɨ magañɨɨ, nooboro.
Jaarunaa Marta diiboɨvɨ nago nuuhi: Aivojɨɨbo, aivo fɨne usucuuno mifucucɨ, mifucucɨ icano icacuuno, noogoro.
40 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: ¿Nacu ɨco nootɨhi: Imiyaavogohachiijɨ Moocaani mityaco daatyɨmeji ɨco duhu neehi? nooboro.
41 Jaanegui icɨɨhojɨ ɨmegatɨ iguiisibaco gañɨɨumo. Jaadɨ Jesu niquejeque emeecɨuboro nuuhi: Guihi, ɨco graciaco acɨhi uco uguubuneguiiha.
42 Jaarunofaño gaajacuuhi fahiijɨvaro uco uguubuhicanoco. Jaarunofaño jito miyamɨnaa iicamedi neehi; uco ɨɨjoho agalluuhinɨnoco imiyaaveguequi, nooboro sefano nuubo:
43 ¡Lazaro, isivɨ dihiino! nooboro.

44 Jaasumiro ichuumuhu iinuuhi, itɨhaiño, ihusene icano minɨcɨnɨɨbo. Tollɨro bu ihɨme ijeevadɨobaryuri minɨcɨnɨɨbo. Jaadɨ Jesu diitoco nuuhi: Diiboco misinaayu ifeequi, nooboro.

Jesuco Iguijenɨqui Iimaacasiuno.
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Jaanoco judiomɨ Mariamɨfema asaaumo aatyɨmeumoro diiboco sihidɨ miyaavuguumo.
46 Jaarunaa sanoodɨmo fariseomɨjaago ufuumoro diitoco jɨɨbuguumo Jesu omoonɨunoco.
47 Jaanegui fariseomɨ, sacerdotemɨ aivojɨto icamo fagomɨnaaco iigaiyɨɨcɨumoro nuuhi: ¿Mɨllɨ fɨne momoonɨjirahi? Aivo sihidɨ ejeevanoonoco moonɨhicaabo.
48 Mɨɨro diiboco mɨllɨ momoonɨtɨhachiijɨ famooro diiboco miyaaveguеji. Jaachiijɨ romanomɨ asaamoro Moocaani iijaco finɨsuvajimo, bu tollɨro moojiinɨje miyamɨnaaco finɨsujimo icano, noomoro.
49 Jaanegui Caifas diitoobo tusumi sacerdotemɨ aivojɨɨbotɨ iicaubo diitoco nuuhi: Amɨɨhai aivo magaajatɨhi.
50 ¿Nacu mehesɨcɨnɨtɨhi saafiiro famoohallɨvɨro iguijevejirunoco faacuumimɨnaaro mifinɨjirumohallɨvɨ? nooboro.
51 Ijeebɨɨtɨro tollɨ nuutɨɨbo; tusumi sacerdotemɨ aivojɨɨbotɨ iicaumañо Moocaani diibo jeebɨɨfañо eesaayunoco nuubo. Jesu tuucuumimɨnaahallɨvɨ iguijeveujinoco ɨmegavɨro jɨɨbuguubo.
52 Jillɨ tuucuumimɨnaahallɨvɨro icautɨno, tollɨro bu Moocaani seeme fahɨgova iicamoco iigaiyɨɨcɨqui.

53 Jaamaño tusumitɨro esafutuumo Jesuco iguijenɨujinoco.
54 Jillɨtɨ Jesu foovono ɨgucuutɨhi judiomɨfeenedɨ jillɨro toonotɨ fuucuubo sɨcaihɨgovɨ toonotɨ fiitɨno iicaucuumi Efrain onoocuumijaagovɨ. Jahɨ ijɨibogomɨnaama fitafutuubo.
55 Jaanaa fiitɨcuuno Pascua judiomɨ jɨibaimo iicaujino. Jaacuumitɨ sihidɨ saatoho Jerusalevɨ fuuhi ɨmegavɨro ijeevamaje iicanɨcɨbadɨ ifiinoco iimibachuqui.
56 Jaanaa Jesuco guiinehicaumo. Jaamoro templojafaño icamo noocasihicauhi: ¿Mɨillɨ mehesɨcɨnɨhi, fɨne saajiibo? ¿Nacu fɨne jino jɨibaimovɨ saajitɨibo? noomoro.
57 Jaanaa fariseomɨ, sacerdotemɨ aivojɨto icamo miyamɨnaaco tajɨibauhi. Saatohotɨ Jesuco mahatyɨmehachiijɨ mɨihaico mɨjɨibogo, magaayɨcɨmoro diiboco mɨcɨvojaanɨcɨqui, noomoro.

12

Betaniavɨ Jesuco Facɨcɨfaihuri Jeesuugo.
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

1 Jaanaaca Pascua jɨibaimoco eheetavuujino sahuse juugahusetɨ safucu icano icaunaaca Jesu fuuhi Betaniavɨ tuucuumivɨ Lazaro iguijeveuboco ubuheesuubo iicauhɨgo.
2 Jahɨ diibedi eetavuumo machutaaco. Jaanoco Marta ɨfehicauhi. Jaanotɨ Lazaro amachumofeeneri icahicauhi Jesuma.
3 Jaanaaca Maria sɨvauhi sano libra tɨcovovɨ nardo onoono facɨcɨfaihuco aivo iimino guiraano ijaada iicanoco. Jaagoro tofaihuri Jesu tɨhaiñoco

ejeesuugoro imeebaiguiri filluhicauhi. Jaaneri tooja gahafuuhi ifacɨcɨfaihu usuri.
4 Jaanegui ijɨɨbogomɨnaatɨ saafi nuuhi Juda Iscariote Simon achi Jesuco aacɨujiibo:
5 ¿Collɨhi jana jino facɨcɨfaihuco trescientos denariori anaajemere ɨɨdaasufiimoco acɨtɨmo bañamaaihi? nooboro.
6 Jillɨ nuubo ɨɨdaasufiimoco agaijɨumaño icatɨno. Jillɨ nanivamɨnaafi iicaumaño. Jaaboco diito inɨhɨbamɨ lleegucuco utuumusuunotɨ nanihicaubo.
7 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jaafa tollɨ moonɨgo, tacɨɨhojɨ ɨmegavɨ uco jillɨ moonɨgo.
8 Mɨɨro amɨɨhaifeenevɨ fahiijɨvaro ɨɨdaasufiimo icaji. Jaanotɨ uujoho amɨɨhaima fahiijɨvaro icajitɨhi, nooboro.

Lazaroco Iguijenɨqui Ihiimaauno.

9 Jaanaa ajashutɨmo judiomɨ guubuuhi Jesu Betaniari iicaunoco. Jaamoro tahɨ fuumo. Jaaruno Jesuguiiharo icatɨno, tollɨro bu Lazaroco Jesu ubuheetesuuboco ihatyɨmequi.
10 Jaamoro sacerdotemɨ aivojɨto Lazarohallɨvɨ iimaacasiuhi, tollɨro bu diiboco igaicaauqui.
11 Diibotɨ sihidɨ saatoho judiomɨ Jesuco imiyaavuguumoro udugaacamaaiunoma iicaumo.

Jerusale Cuumifaño Jesu Ɨjɨcafotono.
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Jaanaa sihidɨ miyamɨnaa Pascua jɨɨbaimovɨ Jerusalevɨ fuuhi. Jaamo, jaano seseevedɨ guubuumo Jesu tuucuumivɨ agaseujinoco.

13 Jaamoro ɨmohono jaaɨnoco iquitɨumoro
diiboco cabaacutuumo sahagomoro: ¡Hosana!
¡Jaafa imocafotoobo! Imicani Moocaani memeri
asaabo; Israel miyamɨnaa aivojɨɨbo, noomoro.
14 Jaanaa Jesu burroco aatyɨmeuboro diibo-
hallɨvɨ casɨɨvuubo. Caatɨnɨhaamefaño onoobadɨ:
15 Diiguetejirahana Sion cuumi; Meecɨ oono
dihaivojɨɨbo burrogayɨhallɨri gɨcɨnɨɨboro saahi,
noonoro onoobadɨ.
16 Jaarunoco ijɨɨbogomɨnaa gaajautɨhi; jari
Jesu niquejefaño ufuunobuunatɨ gaajacɨumo
Caatɨnɨhaamefaño onoocɨnɨubadɨ omoonɨunotɨ.
17 Jaanaa Jesu Lazaroco ubuheetesunoco
atyɨmeumo jɨɨbeguehicauhi Jesu omoonɨuboro
ubuheetesunoco.
18 Jaanoma icamo miyamɨnaa Jesu asaauboco
cabaacutuuhi sihidɨ ejeevano mityaco
omoonɨunoco uguubuumoro.
19 Jaanoma iicamo fariseomɨ noocasiuhi:
Mahatyɨmecuhi fɨne jino mɨɨhairyo mɨllɨba
momoonɨtɨnoco. Memeecɨ paryɨ miyamɨnaa diibo
dojɨcutɨ ofoonoco, noomoro.

Griegomɨ Jesuco Guiinehi.

20 Jaanaaca Jerusalevɨ Pascua jɨɨbaimovɨ
Moocaanico iimequi ufuumofeeneri, bu icaumo
saatoho griegomɨoto.
21 Jaamo Felipejaago asaaumoro diiboco nu-
uhi: Aivojɨɨbo, mɨɨhai mihimeguehi Jesuco ma-
hatyɨmeneque, noomoro. Jaabo Felipeu Betsaida
cuumioobo Galilea jiinɨjeri iicaucuumioobo.
22 Jaanegui Felipe ufuuboro Andreque
jɨɨbugutuuhi. Jaadɨ famɨsicɨro ufuumɨsiro Jesuco
jɨɨbugutuuhi.

23 Jaanegui Jesu nuuhi: Tufucu mihicacuuhi,
uujoho Miyamɨnaafibadɨ Ifiivuubo sihidɨ
jeevanofaño iicajifucu.
24 Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi:
Trigo noovatayɨ jiinɨjehallɨvɨ aacotoyɨro jiinɨjefaño
ofooyɨ chuumucuyɨbadɨ icahi. Jaaruyɨ ihiinoyɨro
janaanɨcɨ guiraano noovafihi. Jaanotɨ abasuratɨyɨ
sayɨɨro icafihi. ¿Mɨllɨ bu guiraatejiruyɨ?
25 Jaabadɨ ifiico agaijɨɨbo ifiico mɨtasuji. Jaanotɨ
jiijehallɨvɨ ifiico agaijɨtɨɨbo ifinɨjitɨno fiivoguiiha
ficuuhi.
26 Cajaatyohacho tadyojɨcutɨ asaagomo uco
ijeecɨvequi. Jaamo uco ejeecɨvomo uujoho icahɨgo
tollɨro icajimo, bu jaamo cajaatyohacho uco
ejeecɨvomoco Guihirubi bocɨgusuji.

Jesu Iguijevejinoco Jɨɨbeguehi.

27 Jisumi uco tajeebɨɨ gaihuɨba icahi. ¿Jaanoco
mɨllɨ fɨne uujoho neeji? ¿Fɨne Guihi uco jillɨ iica-
jinotɨ taajasu, neeji? Etɨ du, tooneguiiha uujoho
saahinɨhi.
28 Jaanegui Guihi dimomoco cahacɨsu,
nuubo. Jaasumiro niquejefañotɨ guubuvusuuno:
Cahacɨsucuuhi, bu siino cahacɨsujihica, unuuno.
29 Jaanaa iicojɨri miyamɨnaa iicaumo
niquejefañotɨ unuunoco uguubuumoro: Sisi
iimaahi, neehicauhi. Jaanotɨ saatoho: Moocaani
toomomɨnaafi iimaahi, neehicauhi.
30 Jaanegui Jesu nuuhi: Uuguiiha jino nique-
jefañotɨ Moocaani iimaatɨhi, amɨɨhaiguiiha ihi-
imaano.
31 Jisumi jino jiinɨjehallɨvɨ imitɨ jaadaco
acɨcafeteji, bu jisumi jino Ɨjɨ jiije aivojɨɨbo
icahicaabo buhɨ gañɨɨcafeteji.

32 Jaabo uujoho guijeve ɨmohobujehallɨvɨ
jiinɨjehallɨtɨ agañiivoodɨ, paryɨ famoocoro
tajaagovɨ sɨvaji, nooboro.
33 Jillɨ neehicaubo coguijeveri fɨne iguijeve-
jinoco diitoco agaajasuubo.
34 Jaanegui imiyamɨnaa iimusuuhi: Mɨɨro mɨɨhai
muguubuhicahi tajɨɨbahaamefaño: Cristo asaadɨ
guijevetɨɨbo icaji, onoonoco. Jaano icanaaca, ¿mɨllɨ
jaabo ɨɨjoho neehicahi: Miyamɨnaafibadɨ Ifiivu-
ubo guijeve ɨmohobujehallɨvɨ gañiiyɨcɨsucafeteji,
neehicahi? ¿Nacu, mɨɨjoho diibo Miyamɨnaafibadɨ
Ifiivuubo? noomoro.
35 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amɨɨhai
feenerihiica gueenejɨsuno icajino seseene
aachɨcɨnɨno. Jaanegui mɨhɨgo amɨɨhaifeeneri jino
seseene aachɨcɨnɨno iicanohachuta, amɨɨhaihallɨvɨ
cɨvono iijɨtɨnaacaro. Jaanotɨ cɨvohɨ ɨɨgomo
gaajatɨhi ihɨmega ofoohɨgoco.
36 Jaanegui amɨɨhaifeeneri sesee iicanohachuta
seseeque mimiyaavogo. Jaamo seseene
aachɨcɨnɨno miyamɨnaa mihicahi, nooboro.
Jillɨ Jesu ihiimaahicaudɨ ufuuboro diiteditɨ
fataniivutuuhi.

Judiomɨ Imiyaavogotɨno.

37 Diitofeenevɨ Jesu ajashutɨno sihidɨ
ejeevanehejeque eetavehicacuurunaaca diiboco
miyaaveguehicautɨmo.
38 Moocaani iimaamɨnaafi Isaia unuuno
imiyaavequi iicaumaño. Mɨɨro noono:

Aivojɨɨbo, ¿mɨɨjoho nacu mojɨɨbogoco
miyaaveguehi? ¿Mɨɨco fɨne Moocaani
imityaco ɨfusuhi? noonoro.

39 Jillɨtɨ miyaaveguehicautɨmo. Jaaboro bu Isaia
caatɨnɨuhi:
40 Diito aallɨɨnoco Moocaani jabaiyɨɨtusuuhi;
tollɨro ijeebɨɨnoco cuhufutusuubo
ihaallɨɨneri atyɨmetɨmo iicaqui, tollɨro bu
ijeebɨɨri esɨcɨnɨtɨmo iicaqui. Jaamoro tajaa
asaamoco uujoho buheesudino.
41 Jillɨ nooboro Isaia Jesuditɨ iimaauhi Jesu aivojɨco
aatyɨmeuboro.
42 Jaarunofaño sanoodɨmo ihaivojɨto Jesuco
miyaavuguuhi. Jaarumo foovono neehicautɨhi
fariseomɨ ñɨhicutɨ diitoco sinagogajatɨ gañɨɨtɨmo
iicaqui.
43 Miyamɨnaa diitoco obocɨgomocoro imugu-
umo Moocaani obocɨgonoco imogotɨmo iicau-
mañoo.

Jesu Iijɨ Miyamɨnaaco Dugaacusuji.

44 Jaanaa Jesu sefano nuuhi: Uco imiyaavo-
gomo, ucoro miyaavogotɨhi tollɨro uco agallu-
uboco miyaaveguehi.
45 Tollɨro bu uco atyɨmeme uco agalluuboco
atyɨmehi.
46 Uujoho seseene aachɨcɨnɨɨbo jiinɨjehallɨvɨ
saahinɨhi uco imiyaavogomo cɨvohɨ icatɨmo
iicaqui.
47 Jaanotɨ taajɨco guubucuurumo imiyaavo-
gotɨmoco uujoho: Diito imitɨco, neejitɨhi. Uujoho
jiinɨjehallɨvɨ saahinɨtɨhi jiinɨje miyamɨnaaco
cɨɨjɨgaifañoo gañɨɨsuqui, jillɨ taajasuqui saahinɨhi.
48 Jaanotɨ uco iimogotɨmoro taajɨco imiyaavo-
gotɨmoco uujoho eneehicano, diitoco ufucu niino-
fucu cɨɨjɨgaifañoo gañɨɨsuji.

49 Uujoho tajeebɨɨtɨro iimaahicatɨhi Guihirubi
uco agalluhinɨɨbo atajɨɨbahinɨbadɨ iimaahicahi,
jɨɨbeguehicahi icano.
50 Jaabo uujoho gaajahi Guihirubi tajɨɨba
ifinɨjitɨno fiivoco aacɨno. Jaamañо uujoho
iimaahicahi Guihirubi unuubadɨ, nooboro.

13

Jesu Ijɨɨbogomɨnaa Tɨhaiñoco Nitɨhi.

1 Jaanaa safucurucu icauno ihɨmega Pascua
jɨɨbaimo iicaujino. Jaanaa Jesu gaajacuuhi,
jiijehallɨtɨ Caanijaagovɨ ufuujino oovovɨ
ɨɨfutucuunoco. Jaabo ita jiinɨjehallɨri iicamoco
gaijɨhicaubo. Jaaboro ɨɨfusuubo diitoco sihidɨ
agaijɨno finɨtɨno iicajinoco.
2 Jaamo niinoono amachuumo icaunaaca
ɨjɨ Juda Iscariote Simon achi eesamaajefañо
jɨɨhacucuuhi Jesuco aacɨujinoco.
3 Jaanaa Jesu Caani diiboco fanoovaco
ihusefañо aacɨunoco agaajauboro, bu tollɨro
Moocaanitɨ asaaunoco, bu siino diibojaago
ufuujinoco icano agaajauboro.
4 Amachuumañotɨ agañɨivuuboro igaachehuco
jujuuvuubo. Jaaboro ifillubaryuri ifeeneebeque
isiyaavuuboro
5 nɨfaihuco butajefañо ificuuboro ijɨɨbogomɨnaa
tɨhaiñoco nitɨhicaubo. Jaaboro ifillubaryuri
isiyɨcɨnɨuneri filluhicaubo.
6 Jaanaa Simon Pedrovɨ ɨɨfutuubo. Jaanegui
Pedro diiboco nuuhi: Aivojɨɨbo, ¿mɨllɨ jaabo ɨɨjoho
uco tatyɨhaiñoco nitɨji? nooboro.

7 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jino uujoho omoonɨnoco jisumihiica ɨɨjoho gaajatɨhi. Jaaru-ubehi ufucu gaajaji, nooboro.

8 Jaarunaa Pedro diiboco nuuhi: Chahano, ufu-curo tatyɨhaiñoco ɨɨjoho uco nitɨjitɨhi, nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Ɨco initɨtɨhachiijɨ tajaagodɨ diicajitɨhi, nooboro.

9 Jaanegui Simon Pedro nuuhi: Aivojɨɨbo, tatyɨhaiñocorota nitɨdino, tollɨrota bu tahusene, tañigaɨ icanoco nitɨ, nooboro.

10 Jaanegui diiboco Jesu nuuhi: Ejeecuubo siino faabohoro jetatɨhi itɨhaiñocoro nitɨfihi ɨmɨhɨnivatɨmaño. Jaabadɨ amɨɨhai mɨmɨhɨnivatɨhi. Jaarumo famooro icatɨno, nooboro.

11 Tollɨ nuubo diiboco aacɨujiiboco agaajau-maño, famooro mɨmɨhɨnivatɨhi, nuubo.

12 Jaadɨ diito tɨhaiñoco Jesu initɨhicaudɨ siino igaachehuco ɨjɨcafutuuboro casɨɨvuubo. Jaaboro diitoco nuubo: ¿Magaajahi jino uujoho amɨɨhaico omoonɨnoco?

13 Mɨɨro amɨɨhai uco meneehicahi jɨɨbogomɨnaafi, aivojɨɨbo icano. Etɨ, miyaanoco meneehicahi, uujoho diibo iicamaño.

14 Jaaruubo amɨɨhai tɨhaiñoco initɨbadɨ, bu amɨɨhai sanoomɨro amɨɨhai tɨhaiñoco fahɨgovavɨ minitɨcasihicaji.

15 Mɨɨro amɨɨhaico jɨɨbeguehicacuuhi. Jaamo uujoho omoonɨhicabadɨ momoonɨhicahi.

16 Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Cha-haabo saafi jeecɨvomɨnaafi ihaivojɨɨbo janaanɨcɨvɨ iicaabo. Tollɨro bu chahaabo siinojaa agalluubo diiboco agalluubo janaanɨcɨ iicaabo.

17 Jinoco magaajamoro jillɨ momoonɨhachiijɨ
miyanotɨro imino mihicaji.
18 Fameeditɨro amɨɨhaiditɨ iimaatɨhi. Uuro gaa-
jahi amɨɨhaico uujoho ɨɨcɨhinɨmoco. Jaaruno-
faño, jaafa tollɨ icano, Caatɨnɨhaamefaño onoono
imiyaavequi. Uuma sano amachuhicaruubo:
Tamɨnaafitɨ minifetehi, onoono.
19 Jaanegui amɨɨhaico ɨmegavɨro jino neehi.
Jaamo tollɨ iicacuudɨ magaajamoro mimiyaaveg-
uehi uujoho diiboro iicaabo, iicanoco.
20 Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi:
Uujoho agalluuboco agaayɨcɨmo, uco bu tollɨro
gaayɨcɨhi. Jaamo uco agaayɨcɨmo, tollɨro bu uco
agalluuhinɨɨboco gaayɨcɨhi, nooboro.

Jesu Jɨɨbeguehi Juda Diiboco Aacɨjinoco.
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Jillɨ Jesu unuuboro gaajacɨuhi ifi ijeebɨɨfaño
gaihuɨba iicaunoco. Jaaboro foovono nuubo:
Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi:
Amɨɨhaitɨ saafi uco acɨji, nooboro.
22 Jaanegui ijɨɨbogomɨnaa fahɨgova
meecɨcasiuhi: ¿Cajaanɨtɨ fɨne noobo? noomoro.
23 Jaanaa saafiico ijɨɨbogomɨnaatɨ Jesu
agaijɨhicaubo diibovɨ fitocɨnɨuhi.
24 Jaaboco Simon Pedro ihaallɨɨri tajɨɨbauhi Je-
suco idilluqui cajaanɨditɨ Jesu tollɨ unuunoco igaa-
jaqui.
25 Jaanegui diibo Jesuvɨ fañogayɨ ifiitɨvuuboro di-
iboco dilluubo: ¿Aivojɨɨbo, cajaanɨ diibo? nooboro.
26 Jaanegui nuubo: Toovotɨno uujoho diiboco
maahuco amatyusuuboro acɨji, nooboro

imaahuco amatyusuuboro acɨubo Juda Iscariote Simon achico.
27 Jaanoco Juda amachuusumiro Satanas ɨjɨ di-
ibo jeebɨɨfaño jɨcafutuuhi. Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Omoonɨjinoco jisumiro moonɨcu, nooboro.
28 Jaarunoco diito amachuumo gaajacɨutɨhi mɨllɨtɨ diibo tollɨ unuunoco.
29 Jaanotɨ saatoho esamaaihicauhi. Juda inɨhɨbamɨ lleegucuma iicaunegui diiboco baacho, noobo: Naajecu jisumiro jɨɨbaimovɨ mucuujɨvaachujirunoco. Jaanotɨ ɨɨdaasufiimoco siinotɨ ihacɨqui noobo baacho, noomoro.
30 Jaabo Juda amachuuboro tahɨgotɨ iinuuru-
ubaaca mihiijɨcuuhi.

Bohono Tajɨɨba.

31 Jaabo Juda ufuunobuunatɨ Jesu nuuhi: Jisumi jari uujoho Miyamɨnaafibadɨ Ifiivuubo cahacɨsucafeteji. Jaabofeenedɨ Moocaani bocɨ cahacɨsucafeteji.
32 Jaabo uujoho Miyamɨnaafibadɨ Ifiivuubo Moocaani bocɨco ɨɨfusumaño Moocaani, bu ɨfusuji Illi bocɨco. Jaanoco jisumiro ɨɨfusucuujiibo.
33 Taseeme amɨɨhaima uujoho gueenene icacu-
ujitɨhi: Uco miguiinejirahi. Judiomɨco enee-
hinɨbadɨ. Tollɨro bu amɨɨhaico neehi: Uujoho ofoohɨgo amɨɨhai mefeejitɨhi.
34 Jaanegui amɨɨhaico bohono tajɨɨbaco uujoho acɨhi. Fahɨgova magaijɨcasi. Amɨɨhaico uujoho agaijɨbadɨ fahɨgova magaijɨcasi.
35 Jaamo fahɨgova magaijɨcasihachiijɨ miyamɨnaa gaajaji miyaano amɨɨhai tajɨɨbogomɨnaa mihicanoco, nooboro.

Jesu Neehi Pedro Diiboco Utuunamaaijinoco.
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Jaanegui Simon Pedro diiboco nuuhi: ¿Aivojɨɨbo, cuuca feeji? nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Uujoho jisu ofoobo dojɨcutɨ ɨɨjoho feejitɨhi, ufucu jari tadyojɨcutɨ feeji, nooboro.

37 Jaanegui diiboco Pedro nuuhi: ¿Aivojɨɨbo, mɨllɨtɨ jaabo jisumi didojɨcutɨ feejitɨrahi? Dihallɨvɨ uujoho tafiico aacɨnoco imeguehi, nooboro.

38 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: ¿Nacu difiico ɨɨjoho tahallɨvɨ daacɨjirahi? Miyanotɨro ɨco neehi: Jaafañiino catava ojɨtɨnaacaro, uco agaajaruubo uco ɨɨjoho tuunamaaiji mifoocɨ, safo ɨdɨɨno, nooboro.

14

Jesu Moocaanijaa Ofoono Jɨɨhai.

1 Amɨɨhai jeebɨɨfañodɨ mihiguetedino. Moocaanicoro mimiyaavogo, bu tollɨro uco mimiyaavogo.

2 Guihirubi iijafaño mihicajimañeheje sihidɨ icahi; tollɨ iicatɨruva amɨɨhaico uujoho neejitɨrahi. Jaanegui feehi amɨɨhai ɨmega amɨɨhai mihicajimañehejeque imibachuqui.

3 Jaabo jino ofoobo amɨɨhai mihicajimañehejeque iimibachuudɨ siino saaji; amɨɨhaico ɨɨcɨvaabo. Jaamo uujoho iicahɨgo amɨɨhai tollɨro mihicaji.

4 Amɨɨhairyo magaajacuuhi uujoho ofoohɨgoco, tollɨro bu tahɨ ofoono jɨɨhaico magaajahi icano, nooboro.

5 Jaanegui diiboco Tomas nuuhi: Aivojɨɨbo, magaajatɨhi ɨɨjoho efeejihɨgoco; ¿Mɨllɨ fɨne magaajajirahi toono jɨɨhaico? nooboro.

6 Jaanegui Jesu nuuhi: Uujoho toono Jɨɨhai, bu uujoho Miyaano, bu uujoho Fiivo icano. Ɨdɨɨnoro tafeenedɨ Moocaanivɨ mɨhɨfetejirahi.

7 Uco magaajahachiijɨ bu tollɨro Guihirubico magaajahi. Jaaboco jisumitɨro magaajacuuhi mahatyɨmecumaño.

8 Jaanegui Felipe diiboco nuuhi: Aivojɨɨbo, mɨɨhaicota dɨhɨfusu: Moocaanico maatyɨmemere siino dillucuutɨmo mihicaqui, nooboro.

9 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Sɨɨcɨjetɨro amɨɨhaima icahicacuuhi. ¿Jaaruuboco nacu ɨɨjoho Felipe uco gaajatɨhiica? Mɨɨro uco aatyɨmeme bu Guihirubico atyɨmehi. ¿Mɨllɨ jaabo uco: Moocaanico dɨhɨfusu, neehi?

10 ¿Nacu mimiyaavogotɨhi uujoho Guihirubifaño iicanoco, bu Guihirubi tafaño iicanoco icano? Mɨɨro amɨɨhaico uujoho eneehicano, jillɨ tajeebɨɨtɨro eneehicano icatɨno. Guihirubi tafaño iicaabo dudɨcamaajeque moonɨhicahi.

11 Uco mimiyaavogo, uujoho Guihirubifaño, diibo tafaño icano iicanoco. Jaabadɨro bu siibadɨ omoonɨhicanotɨ uco mimiyaavogo.

12 Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi: Uco imiyaavogoobo bu tollɨro moonɨji uujoho omoonɨhicanoco. Jaabo imi janaanɨcɨ moonɨjiibo uujoho jimaño icacutɨɨbo Guihirubijaago efeejimaño.

13 Jaamo amɨɨhai paryɨ tamemeri Moocaanico midillunoco uujoho acɨji uujoho Illifañodɨ

Moocaani sihidɨ ejeevanoco miyamɨnaa igaajaqui.
14 Jaamo siinoco tamemeri midillunoco uujoho acɨji, nooboro.

Jesu Moocaani Gaijaco Agalluujinoco Jɨɨbeguehi.

15 Uco magaijɨhachiijɨ tatyajɨɨbaco imino momoonɨ.
16 Jaadɨ uujoho Guihirubico dilluji amɨɨhaijaago Igaija, miya Gaija iicaaboco igalluuqui, amɨɨhaico ijacusuqui. Jaabo amɨɨhaima fahiijɨvaro icaji.
17 Jaaruuboco jiinɨjemɨnaa gaayɨcɨjitɨrahi diiboco aatyɨmetɨmoro agaajatɨmaño. Jaanotɨ amɨɨhai diiboco magaajacuuhi amɨɨhaima diibo iicamaño. Jaabo amɨɨhaifaño fahiijɨvaro icajiibo.
18 Amɨɨhaico jeevesujitɨhi jɨjovonotɨ mihicaqui; siino saaji amɨɨhaijaago.
19 Fiitɨcuuno miyamɨnaa uco aatyɨmecuujitɨno: Jaanotɨ amɨɨhai uco mahatyɨmeji. Uujoho ubuheemaño, jaabadɨro bu amɨɨhai mihicaji.
20 Jaasumi amɨɨhai magaajaji uujoho Guihirubifaño iicanoco. Jaabadɨro bu amɨɨhai tafaño mihicaji bu, uujoho amɨɨhaifaño icaji icano.
21 Jaanotɨ tatyajɨɨbaco imiyaavogooboro imino omoonɨɨbo, uco agaijɨɨbo. Jaabo uco agaijɨɨboco Guihirubi gaijɨji, tollɨro bu uujoho gaijɨji icano, uujoho diitoma iicanoco igaajaqui.

22 Jaanegui saafi Juda onoobo, jaarunaa Juda Iscariote iicatɨɨbo nuuhi: ¿Aivojɨɨbo, mɨllɨ jaabo mɨɨhaicoro difiico agaajasuuboro jiinɨjemɨnaaco difiico gaajasujitɨhi? nooboro.

23 Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Uco agaijɨibo
taajɨco moonɨhi. Jaaboco Guihirubi gaijɨhi. Jaabo-
jaago masaamɨsiro diiboma sano mihicaji.
24 Jaanotɨ uco agaijɨtɨibo, taajɨco moonɨtɨhi.
Jaano jino uujoho amɨihaico ɨjɨibeguehicabogo
tabogoro icatɨno Guihirubi uco agallu-
uhinɨibobogo.
25 Jaanoco jillɨ amɨihaico jɨibeguehicahi, jino
amɨihaima iicanohachuta.
26 Jaarunaa tafañodɨ Moocaani Igaijaco
agalluubo amɨihaico fanoovaco jɨibegueji, tollɨro
paryɨ amɨihaico uujoho eneehicanoco esaayujiibo
icano.
27 Mɨiro jino amɨihaico fitacuhi sajeebɨi mihi-
caqui. Tasajeebɨi ifiico amɨihaico acɨhi. Jaaruno
jiinɨjemɨnaa isajeebɨico aacɨbadɨ uujoho acɨjitɨhi.
Amɨihai jeebɨifañodɨ gaihuɨba mihicadino, bu mi-
higuidino icano.
28 Amɨihairyo magaajacuuhi amɨihaico enee-
hinɨnoco: Uujoho feeji. Jaaboro amɨihaijaago
siino saaji, nooboro eneehinɨnoco. Miyaano
uco magaijɨruva imo imo mihicajirahi Guihiru-
bijaa ofoonoco magaajamoro. Mɨiro Guihirubi
tajanaanɨcɨvɨ sihidɨ jeevahi.
29 Jaanoco amɨihaico ɨmegavɨro neehi, tollɨ
iicacuudɨ jaamo mimiyaaveguehi.
30 Gueenene amɨihaima iimaacuujitɨhi, jiije
aivojɨibo ɨjɨ asaacumaño. Jaaruubo tahallɨvɨ
mityama chahahi.
31 Uco Guihirubi atajɨibaubadɨ jino uujoho
moonɨhi, jiinɨjemɨnaa igaajaqui uujoho
Guihirubico agaijɨnoco, nooboro diitoco:
Magañiivucu, jinootɨ mufuucuqui, nuubo.

15

Ifahaafe Ifahoovɨ Icanɨcɨbadɨ Mɨɨhai Mihicahi Jesufañodɨ.

1 Uujoho imiyacoohai, añɨmɨnaa baacu
coohaibadɨ iicaabo. Jaacoohai abajaabobadɨ
iicaabo Guihirubi.
2 Mɨɨro baacu coohai aafene iimitɨhaafejeque
iquitɨmoro agavaracunɨcɨbadɨ, tollɨro uco
gaayɨcɨcurumo imitɨno iicamoro taajɨco
iguiraatusutɨmoco Guihirubi gavaracuji. Jaanotɨ
iguiraatusumoco tooco aafene onoova aafejeque
imibachunɨcɨbadɨ Guihirubi imibachuji janaanɨcɨ
siino iguiraatusuqui.
3 Jaanotɨ amɨɨhai mɨmɨhɨnivaficuutɨhi amɨɨhaico
ɨjɨɨbeguehicacuunofañodɨ.
4 Jaanegui uuvɨro mihica uujoho amɨɨhaivɨ
icaqui icano. Mɨɨro oono basuta aafe ifahootɨ
ihiinocɨnɨtɨhaafe iinoro noovajitɨrahi. Jaabadɨro
bu amɨɨhai mihicaji uutɨ mihicatɨhachiijɨ.
5 Mɨɨro uujoho ifacoohai. Jaanotɨ amɨɨhai
ifahaafene; uuma iicaabo, bu uujoho diiboma
iicaabo icano sihidɨ noovasuhi. Jaanotɨ
uutɨ ijeevadɨ mihicahachiijɨ aivo mɨllɨba
momoonɨjitɨrahi.
6 Jaabo uutɨ icatɨɨbo buhɨ gañɨɨcafeteji
iimitɨhaafeque iquitɨcɨmoro buhɨ agañɨɨnɨcɨbadɨ.
Jaano ifiigatyonoco ananɨmoro cɨɨjɨgaifaño
agañɨɨno nɨfetefihi.
7 Jaanotɨ uutɨ mihicahachiijɨ taajɨ amɨɨhaima
icaji. Jaachiijɨ paryɨ mihimogonoco midillu
amɨɨhaico acɨqui.

8 Mɨɨro amɨɨhai sihidɨ monoovasuhachiijɨ
Moocaani cahacɨsucafeteji. Jaachiijɨ amɨɨhai
miyaanoro tajɨɨbogomɨnaa mihicahi.
9 Guihirubi uco agaijɨbadɨro, bu amɨɨhaico uu-
joho gaijɨhi. Jaanegui amɨɨhaico agaijɨnofañoro
mihica.
10 Tatyajɨɨbaco imino momoonɨhachiijɨ
amɨɨhaico agaijɨnofañoro mihicaji; Uujoho
Guihirubi tajɨɨbaco imino omoonɨmaño diibo
uco agaijɨnofaño iicabadɨ.

11 Jillɨ amɨɨhaico neehi, tahimohica amɨɨhaima
iicaqui. Jaaneri jaamo imo imo mihicahi.
12 Jaano jino amɨɨhaico uujoho atajɨɨbano:
Fahɨgova magaijɨcasi, amɨɨhaico uujoho
agaijɨbadɨ.
13 Janaanɨcɨ aivo gaijɨma mihicano; mɨɨno
gataavomɨnaafihallɨvɨ mofiico mahacɨno.
14 Jaabadɨ amɨɨhai tañahabomɨ mihicaji, uujoho
amɨɨhaico atajɨɨbanoco momoonɨhachiijɨ.
15 Amɨɨhaico tajeecɨvomɨnaa nuucuujitɨhi,
mɨɨro jeecɨvomɨnaafi gaajatatɨhi ihaivojɨɨbo
omoonɨnoco. Jaaneguiiha jino amɨɨhaico
tañahabomɨ neehi; paryɨ Guihirubitɨ agaa-
jahinɨnoco amɨɨhaico agaajasumaño.
16 Amɨɨhai uco mɨhɨcɨutɨhi. Jaanotɨ uujoho
amɨɨhaico ɨcɨuhi. Jaaboro amɨɨhaico ficuuhi,
toonoco mofoomoro sihidɨ miguiraatusuqui.
Jaanoco suufenɨtɨmo mihica; Jaamo tamo-
mofeenedɨ Moocaanico siinoco midillunoco
amɨɨhaico ihacɨqui.
17 Jino amɨɨhaico atajɨɨbano: Fahɨgova mag-
aijɨcasi.

Jiinɨjemɨnaa Amɨɨhaico Jɨɨheveji.

18 Jiinɨjemɨnaa amɨɨhaico ɨjɨɨhevehachiijɨ maga-
aja, amɨɨhai ɨmegaro uco ɨjɨɨheveneque.
19 Amɨɨhai jiinɨjemɨnaa mihicaruva amɨɨhaico
jiinɨjemɨnaa gaijɨjirahi. Jaanotɨ uujoho
jiinɨjemɨnaafeenetɨ amɨɨhaico ɨcɨuhi. Jaamaño
jiinɨjemɨnaa amɨɨhaico jɨɨhevehi, jiinɨjemɨnaa
mihicacuutɨmaño.
20 Mehesafoto amɨɨhaico eneehinɨnoco,
mɨɨro jeecɨvomɨnaafi ihaivojɨɨbo janaanɨcɨvɨ
jeevatatɨhi. Uco icaruno ɨjɨɨheveme, imi
amɨɨhaico jɨɨheveji. Amɨɨhaico ɨjɨɨbeguehicanoco
imino momoonɨhachiijɨ, tollɨro bu amɨɨhaiño
ficucafeteji.
21 Jillɨ tahallɨtɨ amɨɨhaico moonɨjimo, uco agallu-
uboco agaajatɨmañoo.
22 Uujoho saahinɨtɨruva, bu diitoco
jɨɨbeguehicatɨruva icano iimitɨco gaajajitɨrumo.
Jaanotɨ jisumi mɨllɨba eneejiruno chahacuhi
iimitɨco agaajasucumañoo.
23 Mɨɨro uco ɨjɨɨhegueme, bu tollɨro Guihirubico
jɨɨheguehi.
24 Uujoho diitofeenevɨ mɨɨhaiñooba ehee-
tavotɨnoco sihidɨ ejeevanoco eetavehicatɨruva
iimitɨma chahajirumo. Jaanotɨ toono sihidɨ
ejeevanoco atyɨmehicacuurumo uco jɨɨhevehi,
bu Guihirubico jɨɨheveme icano.
25 Jaaruno tɨcovono icatɨno jillɨ diito tajɨɨba
aamefañoo onoono imiyaavequi iicano:
Sɨcamañohallɨtɨ uco jɨɨheveme, onoono.
26 Jaarunaa Jacusumɨnaafico uujoho Guihirubi-
fañodɨ agalluubo miyaano Gaija asaadɨ, diibo uutɨ
iimaaji.

27 Jaasumi tollɨro amɨɨhai uuditɨ mɨjɨɨbegueji, itɨconɨtɨro uuma mihicahicamaño.

16

1 Jillɨ amɨɨhaico neehi jinejeba amɨɨhaico dugaa-
cusutɨno iicaqui.
2 Amɨɨhaico gañɨɨjimo sinagogajanofañotɨ.
Tollɨro bu icajino cajaatyohacho amɨɨhaitɨ
iguijenɨmo esamaaiji: Jillɨ omoonɨneri
Moocaanidi fɨne imino moonɨhi, noomoro
omoonɨmo.
3 Jillɨ moonɨjimo Guihirubico agaajatɨmañO, uco
agaajatɨmañO icano.
4 Jaanoco jillɨ amɨɨhaico neehi. Jaamo tollɨ
iicacuudɨ magaajahi uujoho toonoco amɨɨhaico
eneehinɨcuunoco.

Moocaani Gaija Eheetavono.

Jillɨ itɨconɨ amɨɨhaico nuutɨhi, amɨɨhaima icau-
mañO.
5 Jaaruubo jisumi fuucuji uco agalluubojaago.
Jaaboco amɨɨhaitɨ saatohoba midillujitɨhi: ¿Cuuca
feeji? noomoro.
6 Jaarunaa itɨconɨ tollɨ amɨɨhaico unuuneri
mɨhɨdaasuvuuhi.
7 Jaarunaa miyaanoco amɨɨhaico neehi: Aivo
amɨɨhaidi imino uujoho ofoono. Jaanotɨ footɨruva
Jacusumɨnaafi amɨɨhaijaa saajitɨrahi. Jaanotɨ
ofooboro amɨɨhaijaa galluuji.
8 Jaadɨ diibo asaadɨ jiinɨjemɨnaaco gaajasujiibo
imitɨmɨnaa iicanoco, bu tollɨro ɨtɨcovono jɨɨhai
iicanoco, bu diitoco Moocaani udugaacujinoco
icano.
9 Jaabo: Diito imitɨmɨnaa iicanoco, neeji uco
diito imiyaavogotɨmañO.

10 Tollɨro bu gaajasujiibo ɨtɨcovono jɨɨhai
iicanoco, uujoho Guihirubi iicahɨgo ofoomaño.
Jaaboco amɨɨhai siino uco mahatyɨmecujitɨhi.
11 Tollɨro bu gaajasujiibo Moocaani udugaacu-
jinoco, diibo jiije aivojɨɨbo iicaabo ɨjɨco cɨɨjɨgaifañ
igañɨɨqui ificucuumañ icano.
12 Sihidɨ amɨɨhaico eneejiruno icarahi.
Jaarunoco jisumi amɨɨhai magaajajitɨrahi.
13 Jaanotɨ miyaano Gaija asaadɨ amɨɨhaico
miyanotɨro jɨɨbeguejiibo. Jaaruno ijeebɨɨtɨro
jɨɨbeguejitɨɨbo Moocaani onoonoco jɨɨbeguejiibo,
tollɨro bu amɨɨhaico gaajasujiibo ufucu
iicajinehejeque icano.
14 Diibo uco bocɨgusuji taañ iicanotɨ
agaayɨcɨɨboro amɨɨhaico gaajasujiibo.
15 Guihirubima iicano paryɨ taañ. Jaamañ
uujoho neehi: Moocaani Gaija taañ iicanotɨ
agaayɨcɨɨboro amɨɨhaico gaajasujiibo, nooboro.

Ɨdaasun Mihicarumo Imo Imo Miminifeteji.

16 Goovacujino amɨɨhai uco siino atyɨmecutɨmo
mihicano. Jaarunobuunatɨ goovajɨɨsutɨnotɨ si-
ino uco mahatyɨmeji Guihirubijaago efeejimañ,
nooboro.
17 Jaaneguiiha ijɨɨbogomɨnaatɨ saatoho nooca-
siuhi: ¿Mɨllɨ fɨne eneejirunoco mɨɨhaico noobo:
Goovacujino uco atyɨmecutɨmo mihicano, siino
bu goovajɨɨsutɨnotɨ siino uco mahatyɨmeji Gui-
hirubijaa efeejimañ? onoono
18 neehicaumo: ¿Mɨllɨ eneejiruno
goovajɨɨsujitɨno, bu goovajɨɨsujino onoono?
Magaajatɨhi ihiimaanoco, noomoro.

19 Jaanoco Jesu diiboco diito idillujirunoco agaa-
jacɨuboro diitoco nuubo: Sanomɨro midillucasihi,
uujoho goovajɨɨsujino uco atyɨmecuutɨmo mihi-
cano, bu toonobuunatɨ goovajɨɨsutɨnotɨ siino uco
mahatyɨmeji onoonotɨ.
20 Miyanotɨro, miyanotɨro amɨɨhaico neehi:
Mataacasimoro ɨdaasuno mihicaji. Jaaneri jiije
miyamɨnaa imo imo icaji. Jaaruno amɨɨhai ɨdaasu
imo icatɨ minifeteji.
21 Mɨɨro gaigo eseemevajisumi ɨdaasuno
minifotogo ihaivofucuvɨ ɨɨfotomaño. Jaarugo
eseemevacuunobuunatɨ ihaivoco esɨcɨnɨcuutatɨgo
jiinɨjehallɨvɨ sisee seemene ifiiveneri imo imo
iicamaño.
22 Jaabadɨ amɨɨhai jisumi mɨhɨdaasuvehi.
Jaarunaaca amɨɨhai siino uco mahatyɨmeneri
amɨɨhai jeebɨɨno sihidɨ imo imo minifeteji. Jaano
imo icaco mɨɨhaiñooba amɨɨhaiditɨ udumɨtɨɨcɨjitɨno.
23 Jaasumi uco siino midillucujitɨhi. Miyanotɨro
amɨɨhaico neehi: Guihirubi amɨɨhaico acɨji
fanoovaco tamomofeenedɨ midillunoco.
24 Jisumihiica amɨɨhai jinejebaco midillutɨhiica
tamomofeenedɨ: Midillu. Jaamo magaayɨcɨhi.
Jaamo sihidɨ imo imo mihicahi.

Jesu Jiinɨjeque Guiinonɨuhi.

25 Jillɨ amɨɨhaico neehi siinovɨ oovɨcɨɨboro.
Jaarunofaño tufucu gaseji siino amɨɨhaico siinovɨ
oovɨcɨɨboro ɨjɨɨbugucuujitɨno. Jillɨ foovonoro
amɨɨhaico Guihirubitɨ ɨjɨɨbugucujino.
26 Jaasumi amɨɨhaihallɨvɨ Moocaanico uujoho
dilluji amɨɨhaico nootɨhi:

27 Guihirubiro amɨɨhaico gaijɨhi, uco amɨɨhai
magaijɨmaño, tollɨro bu uujoho Moocaanitɨ
asaahinɨnoco mimiyaavogomaño icano.
28 Uujoho Guihirubitɨ ihiinehinɨɨboro
jiijehallɨvɨ saahinɨhi. Jaaruubo siino jiinɨjeque
ejeevesuuboro dojɨcuvɨro Guihirubijaago
fuucuuji, nooboro.
29 Jaanegui ijɨɨbogomɨnaa diiboco nuuhi: Jisumi
naha foovono diimaahi siinovɨ oovɨcɨtɨɨbo.
30 Jisumi naha jari magaajacuuhi ɨɨjoho
fanoovaco agaajanoco. Jaamaño mɨɨhaiñooba
ɨco dillucujitɨrahi, bu mɨɨhai imino magaajacuuhi
ɨɨjoho Moocaanitɨ asaahinɨnoco, noomoro.
31 Jaanegui Jesu diitoco iimusuuhi: ¿Jaanegui
nacu jari jisu mimiyaaveguehi?
32 Tufucu jino gasecuji; fɨne tusu mihicacuuhi,
jino amɨɨhai fahɨgovavɨ safiisa amɨɨhai
naagonovɨ magavaranamaaijino tacojɨtɨ uco
mejeevesumoro. Jaaruubo uujoho uuro icajitɨhi
Guihirubi uuma icaji.
33 Jillɨ amɨɨhaico neehicahi. Jaamo uuvɨ sajeebɨɨ
mihicahi. Jiinɨjehallɨvɨ sihidɨ ɨdaasuma mihicaji.
Jaarunofaño ucoro mehesɨcɨnɨ, uujoho jiinɨjeque
guiinonɨcuuhi, nooboro.

17

Jesu Ijɨɨbogomɨnaahallɨvɨ Moocaanima Iimaahi.

1 Jillɨ Jesu unuunobuunatɨ, niquejeque
emeecɨuboro, nuuhi: Guihihi, tusumi
mihicacuuhi; Daachico cahacɨsu, tollɨro bu Daachi
ɨco icahacɨsuqui.

2 Ɨɨjoho Daachico diijɨco daacɨhi paryɨ
miyamɨnaahallɨvɨ. Jaamo paryɨ ɨɨjoho uco
adaacɨmoco ifinɨjitɨno fiivoco acɨqui.
3 Jaano jino ifinɨjitɨno fiivo, ɨdɨɨboro ɨɨjoho
miyaabo Moocaani idiicanoco agaajano, bu tollɨro
Jesucristoco ɨɨjoho agalluuhinɨɨboco agaajano
icano.
4 Uujoho ɨco jiinɨjehallɨvɨ bocɨgusuhi; imivucu-
uhi uco atajɨɨbahinɨnoco omoonɨhicaabo.
5 Jaaneguiiha, Guihi, uco dicojɨvɨ bocɨgusu jiinɨje
fiivuutɨnaacaro dicojɨvɨ uco obocɨgusuubadɨ.
6 Jiinɨjemɨnaatɨ ɨdɨɨcɨɨboro uco adacɨmoco di-
momoco gaajasucuuhi. Dita iicahinɨmoco uco
daacɨhinɨhi. Jaamo imino diijɨco ficuhi.
7 Jisumi gaajacuumo paryɨ uco adaacɨhinɨno ɨɨtɨ
asaanoco.
8 Diijɨco uco adaacɨhinɨnoco diitoco
acɨhicacuuhi. Jaanoco agaayɨcɨmoro
gaajacuumo miyaanoro uujoho ɨɨtɨ asaahinɨnoco.
Jaamoro miyaavogomo miyaanoro ɨɨjoho uco
agalluuhinɨnoco.
9 Jaamohallɨvɨ ɨco dilluhi, Famoohallɨvɨro
jiinɨjemɨnaahallɨvɨ ɨco dillutɨhi, dita iicamoco
uco adaacɨhinɨmohallɨvɨro dilluhi.
10 Mɨɨro paryɨ taaño iicano diino, tollɨro bu di-
ino iicano taaño icano. Jaamofañodɨ uujoho ca-
hacɨsucafetehi.
11 Jaaruubo uujoho jiinɨjehallɨvɨ icacuujitɨhi.
Jaanotɨ diito jiinɨjehallɨri icaji. Jaanotɨ uujoho
dijaa feeji. Jaanegui, Guihi, ɨɨjoho idiimiibo, uco
adaacɨhinɨmoco dimityari toomo, saafiibadɨro di-
ito iicaqui ɨɨma mɨsi saafiiro mihicabadɨ.

12 Uujoho jiinɨjehallɨri iicahinɨsumi diitoco teemehicahinɨhi dimityari uco adaacɨhinɨmoco imino teemehinɨhi. Jaamaño saafiiba diitotɨ mɨtatɨhi; ɨdɨɨboro johono ɨmɨtacuubo Caatɨnɨhaamefaño onoono imiyaavequi.
13 Jaaruubo jisumi dijaago fuucuuji. Jillɨ neehi jino jiinɨjehallɨri iicanohachutahiica tahimohicari diito tollɨro imo imo iicaqui.
14 Mɨɨro diijɨco uujoho diitoco acɨcuuhi. Jaarumoco jiinɨjemɨnaa diitoco gaayɨcɨtɨhi jiinɨjeoto iicatɨmaño, uujoho bu jiinɨjemɨnaafi iicatɨmaño icano.
15 Jaanegui diitoco jiinɨjehallɨtɨ dɨɨcɨqui ɨco dillutɨhi. Diitoco ɨjɨtɨ dɨhɨɨfɨnɨcɨquiro ɨco dilluhi.
16 Jaamo diito jiinɨjemɨnaa icacuutɨmo uujoho jiinɨjemɨnaafi iicatɨbadɨro.
17 Jaamoco ɨɨguiiharo ijeevadɨ ficu miyaanofeenedɨ, dijɨɨbogo aivo miyaano.
18 Ɨɨjoho uco jiinɨjemɨnaafeenevɨ agalluuhinɨbadɨro, bu uujoho diitoco jiinɨjemɨnaafeenevɨ galluuhi.
19 Jaamaño uujoho diitofañodɨ uuro tafiico ɨɨdiro ijeevadɨ ficuuhi. Tollɨro bu diito ɨɨdiro ijeevadɨ ificucafetequi miyaanofeenedɨ.
20 Diitohallɨvɨro ɨco dillutɨhi, tollɨro bu diito jɨɨbogofeenedɨ uco imiyaaveguejimohallɨvɨ ɨco dilluhi,
21 sano famooro saafiibadɨro mɨsima iicaqui; Guihi, ɨɨjoho uuma, bu uujoho ɨɨma icano mihicabadɨ iicaqui, jiinɨjemɨnaa imiyaaveguequi ɨɨjoho uco agalluuhinɨnoco.
22 Diitoco acɨcuuhi, uco adaacɨhinɨno bocɨyomonoco, sanobadɨro iicaqui ɨɨma mɨsi

sanooro mihicabadɨ icano.
23 Uujoho diitofaño, ɨɨjoho tafaño icano mihicaqui diito sanobadɨro iminifetequi. Jaanofañodɨ jiinɨjemɨnaa igaajaqui ɨɨjoho uco agalluuhinɨnoco, bu diitoco agaijɨnoco, bu uco agaijɨnoco icano igaajaqui.
24 Guihi, imeguehi uco adaacɨhinɨmo uujoho iicahɨgo tollɨro iicano uco bocɨco adaacɨhinɨnoco ihatyɨmequi, jiinɨje fiivuutɨnaacaro uco ɨɨjoho agaijɨumañoʼ.
25 Guihi, miyaano, ɨco jiinɨjemɨnaa agaajatɨmo. Jaanotɨ uujoho ɨco gaajahi, tollɨro bu jito gaajacuuhi ɨɨjoho uco agalluuhinɨnoco.
26 Jaamoco gaajasuhicacuuhi dimomoco. Jaarunoco janaanɨcɨhiica gaajasuji ɨɨjoho uco agaijɨno diitofaño iicaqui, bu uujoho diitoma icaqui icano.

18

Jesuco Agaayɨcɨno.
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Jillɨ unuuboro Jesu ijɨɨbogomɨnaama fuuhi Cedro onoohigayɨ onegueehi iicaubajɨgayɨ tuhiguiino diitoma fuubo.
2 Tollɨro bu Juda diiboco aacɨujiibo tomañoco gaajauhi fahiijɨvaro Jesu tobajɨjaago ijɨɨbogomɨnaama efeehicaumañoʼ.
3 Jaanegui amocasimɨnaa, temploja toomomɨnaa icamoco fariseomɨ, sacerdotemɨ aivojɨto icamo agalluumoco Juda ɨɨcɨuboro satyuuhi. Jaamo fuuhi ihaamɨganoma, iniisuganoma, cuugahuneri, cɨɨjɨgaimecuneri icano.

4 Jaanoco Jesu paryɨ gaajacuuhi diiboco
omoonɨujinoco. Jaaboro ɨmegavɨro diitoco nuubo:
¿Mɨɨco amɨɨhai miguiinehi? nooboro.
5 Jaanegui diiboco iimusuumo: Jesu Nazare-
ooboco, noomoro.
Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Etɨ du uujoho
diibo, nooboro. Jaamofaño icaubo Juda Jesuco
igaayɨcɨqui diitoco ɨsɨɨguubo.
6 Jaamoco Jesu: Uujoho diibo, unuuneri diito
ibujɨnaagovɨro aifuumo jiinɨjehallɨvɨ.
7 Jaadɨ Jesu siino diitoco dilluuhi: ¿Mɨɨco migui-
inehi? nooboro.
Jaanegui diito nuuhi: Jesu Nazareooboco,
noomoro.
8 Jaanegui Jesu nuuhi: Amɨɨhaico duhu: Uujoho
diibo, nuucuuhi. Uco miguiinohachiijɨ taca jitoco
mejeecɨvedino, nooboro.
9 Jillɨ nuubo: Uco adaacɨhinɨmotɨ saafiiba
mɨtatɨhi, unuuno imiyaavequi.
10 Jaasumiro Pedro iniisugaco ifajutafañotɨ
iguiiyɨcɨuboro saafiico buiyaacuuhi, jahɨ
saafi Malco onoobo sacerdotemɨ aivojɨɨbo
jeecɨvomɨnaafi nɨjɨmeehuco quitɨcɨsuuhi
imiyanaagomeehuco.
11 Jaanegui Jesu Pedroco nuuhi: Diniisugaco
dojɨcuvɨro dɨɨhacu. ¿Nacu ɨɨjoho gaajatɨhi ɨdaasuno
iicaqui uco Guihirubi atajɨɨbanoco? Jaanoco bu,
¿mɨllɨ jaabo uujoho: Chahano, neejirahi? nooboro.

Jesuco Sacerdotemɨ Aivojɨɨbo Ɨmegavɨ Asatyuno.
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Jaasumiro ihamocasimɨnaa, diito
aivojɨɨboma, bu judiomɨ sisɨmɨnaa icamo Jesuco
agaayɨcɨumoro sisɨuhi.

13 Jaamoro tɨconɨumo Jesuco Anas onoobo
Caifas baabojaago asatyumo tusumi Caifas
sacerdotemɨ aivojɨɨbotɨ iicaumaño.
14 Jaabo diibo Caifas judiomɨco afajɨɨnɨubo:
Imino saafiiro faacuumihallɨvɨro iguijevene,
nooboro unuubo.

Pedro Anas Goohasifaño Icauhi.
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Jaabo dojɨcutɨ fuumɨsi ijɨɨbogomɨnaatɨsi, Si-
mon Pedro, bu saafi icano. Jaabo saafiu sacer-
dotemɨ aivojɨɨboco agaajacuubo. Jaamañoo diibo
Jesuma jɨcafutuuhi sacerdotemɨ aivojɨɨbo goohasi-
fañoo.
16 Jaarunaa Pedro iguhugavɨro fitafutuuhi.
Jaanegui diibo sacerdotemɨ aivojɨɨboco
agaajaubo ufuuboro iguhuga toomomɨnaagoma
ihiimaauboro Pedroco fañovɨ jɨɨhacuuhi.
17 Jaanegui diigo Pedroco nuuhi: ¿Nacu ɨɨjoho
tollɨro diibo jɨɨbogomɨnaafi idiicaabo? noogoro.
Jaanegui diibo nuuhi: Chahano uujoho diibo
icatɨhi, nooboro.
18 Jaanaa ɨsɨɨcuneguiiha cɨɨjɨgaico eebasuumoro
feemehicaumo jeecɨvomɨnaa, sisɨmɨnaa icano.
Jaamofeeneri tollɨro bu Pedro icauhi efeemeubo.

Anas Jesuco Dilluhicauhi.
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Jaanaa sacerdotemɨ aivojɨɨbo Jesuco dilluhi-
cauhi ijɨɨbogomɨnaaditɨ, ijɨɨbogotɨ icano.
20 Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Uujoho
foovono iimaahicahi. Fahiijɨvaro miyamɨnaa
ɨmefeenevɨ sinagogajanofañoo, templojafañoo
icano. Fahiijɨvaro jɨɨbeguehicahi famooro

judiomɨ iigaivonɨcɨjahajefaño uujoho toovono iimaahicatɨhi.
21 ¿Collɨhi jaanoco uco dilluhi? Diitoco dillu, uujoho ihiimaahicanoco uguubuhicamoco. Diito gaajahi uujoho eneehicanoco, nooboro.
22 Jesu jillɨ diiboco unuunegui, saafi sisɨmɨnaafi Jesuco ihɨmetɨ gabacuuhi: ¿Nacu tollɨ ɨɨjoho aivo diimusuhi sacerdotemɨ aivojɨɨboco? nooboro.
23 Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Imitɨno ihiimaahachiijɨ, eneecata dinoo. ¿Cono nacu imitɨno onoono? ¿Collɨhi jaabo uco daamɨhi? nooboro.
24 Jaanegui Anas Jesuco sisɨcɨnɨuboco sacerdotemɨ aivojɨɨbo Caifasjaago galluuhi.

Pedro Jesuco Siino Tuunamaaiuhi.
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Jaanaa Pedro julleecɨnɨɨboro feemehicauhiica diitoma. Jaaboco nuumo: ¿Nacu ɨɨjoho diibo jɨɨbogomɨnaaobo diicatɨhi? noomoro.
Jaanegui Pedro tuunamaaiuhi: Chahano uujoho diitoobo icatɨhi, nooboro.
26 Jaanegui sacerdotemɨ aivojɨɨbo jeecɨvomɨnaafi nuuhi: ¿Jaaruno du Olivohono iicagajɨguiino ɨco uujoho diiboma atyɨmehinɨhi? nooboro. Mɨɨro Pedro diibo yoobo nɨjɨmeehuco Olivohono iicagajɨguiino iquitɨcɨubo.
27 Jaarunaa Pedro siino tuunamaaiuhi. Jaasumiro ɨvɨ catava ojɨcuuhi.

Pilato Ɨmefeenevɨ Jesuco Satyehi.
(Mt 27.1-2, 11-31; Mr 15.1-20; Lc 23.1-25)

28 Jaamoro Jesuco satyuumo Caifas iijatɨ tomañohaivojɨɨbo iijajaago. Jaanaa seseevecuuno. Jaanegui judiomɨ toojafaño

jɨcafutuutɨmo ijeevamaje onoobadɨ imitɨri ijeebɨɨco ɨmɨhɨninɨumoro Pascua machuco amachuujitɨruneguiiha.

29 Jaanegui aivojɨɨbo Pilato ihiinuuboro diitoco nuuhi: ¿Jinejehallɨtɨ diiboco mɨsɨvahi? nooboro.

30 Jaanegui iimusuumo: Gaicaaumɨnaafi iicatɨruva ɨco mahacɨjitɨrahi, noomoro.

31 Jaanegui diitoco nuubo: Amɨɨhairyo masatyomoro amɨɨhai tajɨɨba onoobadɨ momoonɨ, nooboro.

Jaanegui judiomɨ diiboco iimusuuhi: Mɨɨhai judiomɨ, mɨɨhaiñoobaco mɨllɨtɨ magaicaaujitɨrahi, noomoro.

32 Jillɨ miyaavuuno, Jesu jillɨ guijeveji, nooboro eneehicauno.

33 Jaadɨ siino Pilato fañoojavɨ ɨjɨcafutuuboro tahɨ Jesuco ocoovauboro dilluubo: ¿Ɨɨjoho naa judiomɨ Aivojɨɨbo? nooboro.

34 Jaanegui Jesu iimusuuhi: ¿Dijeebɨɨtɨro nacu tollɨ uco dilluhi? ¿Nacu sita uuditɨ ɨco tollɨ neehi? nooboro.

35 Jaanegui Pilato diiboco nuuhi: ¿Nacu uujoho judiomɨoobo? Chaha, siicuumioobo. Mɨɨro di-ijiinɨjemɨnaaro, sacerdotemɨ aivojɨtoma ɨco uco acɨhi. ¿Jinejeque jana moonɨhi? nooboro.

36 Jaanegui Jesu diiboco iimusuuhi: Jijeono tahaivojɨ icatɨhi. Jijeono tahaivojɨ iicaruva tajeecɨvomɨnaa tahallɨtɨ icajirahi judiomɨ usefaño uco acɨtɨmo iicaqui. Jaanotɨ tahaivojɨ jijeono icatɨhi, nooboro.

37 Jaanegui Pilato diiboco nuuhi: ¿Jaanegui-ihacuva ɨɨjoho aivojɨɨbo? nooboro.

Jaaneguiiha Jesu diiboco iimusuhi: ¿Ɨɨjoho du etɨ, uco aivojɨɨbo, neehi? Tooneguiiha uujoho ifiivehinɨɨbo jiijehallɨvɨ saahinɨhi miyaanocoro neequi. Jaano miyaano iicanoco paryɨ agaajamo uujoho onoonoco guubunɨcɨhi, nooboro.

38 Jaanegui Pilato diiboco nuuhi: ¿Jineje nacu miyaano? unuuboro siino Pilato judiomɨjaago saauhi diitoma ihiimaavaubo. Jaaboro diitoco nuubo: Diibovɨ uujoho iimitɨnobaco atyɨmetɨhi, nooboro.

39 Mɨɨro amɨɨhai amɨɨhai jeevamaajefi uujoho Pascua jɨɨbaimosumi saafiitɨ cɨvojamɨnaafitɨ isinaayuno. Jaaneguiiha, ¿naa mihimeguehi judiomɨ Aivojɨɨboco isinaayunoco? nooboro.

40 Jaanegui famooro sefano coovadiivuuhi: Diiboco sinaayujitɨhi, Barrabacoro sinaayu, noomoro. Jaabo Barraba nanivamɨnaafiu.

19

1 Jaanegui Pilato Jesuco ɨɨcɨuboro aamɨsuuhi.

2 Jaadɨ amocasimɨnaa januutuno coohaiñooco minɨhaitɨ eheetavuumoro iinigaɨvɨ diiboco javucaruumo. Jaamoro bu diiboco jɨɨhacuumo aivojɨɨbo gaachehubadɨ gachicohai deecano tɨfaibadɨ itɨfai iicachehuco.

3 Jaamoro diiboco sahaguehicaumo: ¡Judiomɨ Aivojɨɨbo Diica! noomoro, diiboco ihɨmefaño ganɨɨcɨhicaumo.

4 Jaanegui Pilato siino asaauboro diitoco nuuhi: Memeecɨ, eneecau diiboco isivɨ sɨvaqui, jaamo magaajahi diibovɨ iimitɨnobaco uujoho aatyɨmetɨnoco, nooboro.

5 Jaanaa Jesu iinovauhi ijanuutuno minɨhaima,
igaachehu tɨfaihɨba iicachehuma icano. Jaanegui
Pilato nuuhi: ¡Jaanɨ diibo! nooboro.

6 Jaaboco sacerdotemɨ aivojɨto, bu isisɨmɨnaa
icamo aatyɨmeumoro sefano coovadiivuumo:
¡Diiboco ɨmohobujehallɨvɨ metetecu! ¡Metetecu!
noomoro.

Jaanegui Pilato diitoco nuuhi: Etɨ tahɨ masaty-
omoro metetecu. Jaanotɨ uujoho diibovɨ iimitɨco
atyɨmetɨhi, nooboro.

7 Jaarunofaño judiomɨ diiboco iimusuuhi:
Mɨɨhaima icano tajɨɨba jaano onoobadɨ
guijevejiibo imoonɨqui ijeebɨɨtɨro: Uujoho
Moocaani Seemene, neehicaabo, noomoro.

8 Jillɨ diito unuunoco Pilato uguubuuboro
janaanɨcɨ aivo iguiubo.

9 Jaaboro siino iijafaño ɨjɨcafutuuboro Jesuco
dilluubo: ¿Cuucatɨobo ɨɨjoho? nooboro. Jaarunoco
Jesu iimusucuutɨhi.

10 Jaanegui diiboco Pilato nuuhi: ¿Uco diimusu-
jitɨrahi? ¿Nacu gaajatɨhi ɨco etetecusujiruno, isi-
naayujiruno icano mityama iicanoco? nooboro.

11 Jaanegui diiboco Jesu iimusuuhi: Tahallɨvɨ
mityabama chahajirahi ɨco Moocaani ihacɨtɨruva.
Jaamaño ɨco uco aacɨɨbo aivo dijanaanɨcɨ imitɨma
icahi, nooboro.

12 Tollɨ unuunoma iicaabo Pilato diiboco
isinaayuqui moonɨhicauhi. Jaarunaa judiomɨ
sefano neehicauhi: ¡Diiboco isinaayuhachiijɨ
aivojɨɨbo Cesar nahabonɨmɨnaafi diicatɨhi!
Mɨɨro: Uujoho aivojɨɨbo, onoomo Cesarmɨnaafitɨ
minifetehi, noomoro.

13 Jaanegui Pilato diito tollɨ unuunoco uguubu-
uboro Jesuco isivɨ ɨsɨvauboro casɨɨvuubo ihaivojɨ
icagahallɨvɨ. Jaano hebreomɨ iijɨri Gabata, onoono
guiisibano nicuta eneejiruno.
14 Jaasumi Pascua jɨɨbaimo iicaujino fiitɨcuuhi
gadɨcɨɨbarucuu iicauno. Jaaboro Pilato judiomɨco
nuuhi: ¡Jaanɨ amɨɨhai Aivojɨɨbo! nooboro.
15 Jaarunofaño diito sefano coovadiivuuhi:
¡Jaafa guijeveebe! ¡Jaafa guijeveebe! ¡Tetecu!
noomoro.
Jaanegui Pilato nuuhi: ¿Amɨɨhai Aivojɨɨboco
jaabo tetecuji? nooboro.
Jaarunofaño sacerdotemɨ aivojɨto iimusuuhi:
Mohaivojɨɨbo Cesar uufocovɨ sifi mohaivojɨɨbo
chahahi, noomoro.
16 Jaanegui diito usefaño diiboco jeevesuubo
itetecuqui. Jaaboco ɨɨcɨumoro satyuumo.

Jesuco Etetecuuno.
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Jaadɨ Jesu fuucuuhi icubujeque
agafaiyɨɨcɨhinɨɨboro nigaɨpaajebaɨ onoomañovɨ.
Jaanotɨ hebreomɨ iijɨri Golgota onoobaɨvɨ.
18 Jaamañovɨ diiboco tetecuumo, tollɨro bu
miimɨsiicɨco tetecuumo icano. Jaamɨsifeenevɨ
Jesuco ficuumo.
19 Jaabo Pilato imomoco acaatɨnɨuboro Jesu gui-
jeve ɨmohobujevɨ ficusuuhi: JESU NAZAREOOBO
JUDIOMɨ AIVOJɨBO onoonoco.
20 Jaanoco guiraamo saatoho judiomɨ toonoco
meecɨuhi. Jesuco etetecuumaño tuucuumitɨ
ifiitɨumaño. Jaano toono imomo caatɨnɨcɨnɨuhi
hebreo iijɨri, griego iijɨri, latin onoojɨri icano.

21 Jaanegui judiomɨ sacerdotemɨ aivojɨto
Pilatoco nuuhi: Judiomɨ Aivojɨɨbo nooboro,
caatɨnɨdino. Jillɨ: Judiomɨ Aivojɨɨbo uujoho,
eneehicaabo nooboro, caatɨnɨ, noomoro.

22 Jaarunofaño diitoco Pilato iimusuuhi:
Acaatɨnɨbadɨro icacuujino, nooboro.

23 Jaamo ihamocasimɨnaa Jesuco etetecuunobu-
unatɨ Jesu gaachehuco dugaacuumo sano na-
habovacasidɨno. Jaamoro sanohosa itɨcovovɨ
ɨfocasiumo. Tollɨro bu icamooja falluuratɨno
sadaahere caamotɨ guiinovɨ nɨɨcɨnɨujaco ɨɨcɨumoro
24 noocasiumo: Jichehuco masɨɨ ɨfocasitɨmoro
tochehuhallɨvɨ suerteque meheetavequi:
¿Naa cajaanɨ tochehuco ɨcɨji, noomoro.
Jillɨ moonɨumo Caatɨnɨhaamefaño onoono
imiyaavequi: Tagaachehuco ɨfocasiumo. Jaamoro
tacamoojahallɨvɨ suerteque eetavuumo, onoono.
Jaabadɨ jillɨ ihamocasimɨ moonɨuhi.

25 Jaanaa Jesuco etetecuuboguiino icahicaugo
seejɨ, bu diigo nago Maria onoogo Cleofa taaba, bu
Maria Magdalena onoogo icano.
26 Jaanaa Jesu seejɨco aatyɨmeuboro, bu tollɨro
aivo agaijɨhicaubo ijɨɨbogomɨnaafico ihuufocori
icauboco aatyɨmeuboro seejɨco nuubo: Gaha, di-
iburucuji daachibadɨ ɨɨma iicajiibo, nooboro.

27 Jaadɨ bu tollɨro ijɨɨbogomɨnaafico nuubo: Di-
igurucuji diiseejɨbadɨ ɨɨma iicajigo, nooboro. Jaa-
sumitɨro diigoco ijɨɨbogomɨnaafi iijafaño satyuuhi.

Jesu Iguijeveuno.
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Toonobuunatɨ Jesu idudɨcamaajeque
iimivucuunoco agaajacɨuboro nuuhi: Adujirahi,
nooboro Caatɨnɨhaamefaño onoono imiyaavequi.
29 Jaamañeri guirihillufaño icaufaihu iquigaño
aivofaihu ɨɨdicufaihu. Jaafaihufaño faatata
icanoco amatyusuumoro hisopo onooho
usuho. Jaaho aafeque ɨɨcɨumoro tootaataco
toohaafe nijequevɨ ificuumoro diibo iijɨfaño
cabuyaacuumo.
30 Jaanoco Jesu aaduuboro nuuhi: Ɨvɨ paryɨ
imivocafutucuuno, nooboro. Jaadɨ acanuvu-
uboro guijevecuubo.

Jesu Mecuhuco Ahaamɨuno.

31 Jaanaa Pascua jɨɨbaimo seseevedɨ
iicacuujineguiiha. Tufucu jaguisɨfucu
iicauneguiiha judiomɨ imuguutɨhi diito ifiino
tubujejevɨro iicaunoco. Mɨɨro diito jaguisɨfucuvɨ
jinejeba aivo eheetavorahicautɨmañ*o*. Jaanegui
Pilatoco dilluumo saatohoco itajɨɨbaqui idɨɨnoco
agafaryucumoro diitoco toonotɨ sihɨgovɨ
ificuuqui.
32 Jaanegui amocasimɨ asaaumoro saafiico
idɨɨnoco gafaryucuumo. Jaadɨ bu tollɨro saafiico
moonɨumo Jesu cojɨvɨ etetecucɨnɨumɨsico.
33 Jaadɨ Jesuvɨ ɨɨfutuurumaaca chuumucuubo.
Jaanoma iicaumo diibo idɨɨnoco gafaryucuutɨmo.
34 Jaarunaaca diitotɨ saafi Jesu mecuhuco
ihaamɨgari cafatyɨcaruuhi. Jaasumiro diibofañotɨ
iinuuno tɨɨjoho, nɨfaihu icano.
35 Jaanoco aatyɨmeubo miyaanocoro jɨɨbeguehi.
Jaabo gaajahi toono miyaano iicanoco. Jaamo
amɨɨhai tollɨro bu mimiyaaveguehi.

36 Jillɨ icauno Caatɨnɨhaamefaño: Dibacɨno quisi-
curajitɨhi, onoono imiyaavequi.
37 Jaabadɨro bu samañoohaamefaño noono:
Cafatyɨcarucɨnɨɨboco mahatyɨmeji, noonoro.

Jesuco Łcɨɨuno.
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Toonobuunatɨ Jose Arimatea cuumioobo Je-
suma efeehicauruubo judiomɨ ñɨhicutɨ toovono
ufuuboro Pilatoco dilluubo Jesu ifiico ihɨcɨqui.
Jaaneguiiha Pilato: Jii, nuuhi. Jaaneguiiha ufu-
uboro Jesu ifiico ɨcɨjeubo.
39 Tollɨro bu Nicodemo fuuhi itɨconɨ Jesuma
fucu ihiimaajeubo. Jaabo guiraano facɨcɨfaihuco
sɨvauhi treinta kilo tɨcovovɨ. Tofaihuco mirra, aloe
iicaneri eetavuuhi.
40 Jaamɨsiro gaachehubaanoco tooneri
afacɨcɨsumɨsiro Jesu ifiico minɨuhi, judiomɨ
jeevamaaje tollɨ ɨcɨɨnɨcɨbadɨ.
41 Jaano diiboco etetecuumañeri icauno
bajɨgayɨ. Jaamañeri bohojɨ cɨɨhojɨ icauhi
mɨɨhaiñoobaco tohojɨfaño ɨcɨɨutɨhojɨ.
42 Jaahojɨfaño Jesu ifiico cɨɨumɨsi tohojɨ
tomañotɨ ifiitɨumaño judiomɨ jaguisɨfucu
ɨtɨcovacuuneguiiha.

20

Jesu Siino Ubuheeteuno.
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

1 Jaanaa judiomɨ jaguisɨ iicauno seseevedɨ Maria
Magdalena onoogo Jesu cɨɨhojɨjaa fuuhi fucu-
gayɨro cɨvonaacaro. Jaago atyɨmeuhi icɨɨhojɨco
afabaacuuba iguiisiba sihɨgovɨ aacaubaco.

2 Jaanegui Simon Pedro, bu saafi Jesu
agaijɨhicaubo ijɨibogomɨnaafi icamɨsijaa
ijinafatyuugoro diitɨsico nuuhi: Aivojɨiboco
icɨihojɨfañotɨ cuucahacho satyucuumo. Jaanoco
magaajatɨhi, ¿cuucahacho fɨne ficuumo? noogoro.
3 Jaaneguiiha Pedromɨsi icɨihojɨjaago
4 jinoomɨsiro fuuhi. Jaanaa saafi Pedro ɨmegaro
icɨihojɨvɨ ɨfutuuhi.
5 Jaaboro tohojɨfañoco ɨdɨjɨivuuboro emeecɨubo
atyɨmeuhi iminɨtaacoro. Jaaruubo tohojɨfaño
fuutɨhi.
6 Jaanobuunatɨ jari Simon Pedro gaseuhi diibo
dojɨcutɨ. Jaabo tohojɨfaño ɨjɨcafutuubo atyɨmeuhi
iminɨta tomañeriro acaacɨnɨunoco.
7 Tollɨro bu Jesu ɨmeque iminɨubaryu
imino minɨcɨnɨubaryu ijeevadɨ acaaubaryuco
atyɨmeubo.
8 Jaanegui bu tollɨro saafi jɨcafutuuhi tohojɨfaño,
itɨconɨ tohojɨvɨ agaseubo. Jaabo toonoco
aatyɨmeuboro miyaavuguuhi.
9 Jaarumɨsi gaajautɨmɨsihiica
Caatɨnɨhaamefaño: Jesu iguijeveebe siino
buheeteji, onoonoco.
10 Jaadɨ Pedromɨsi siino dojɨcuvɨro iijajaago
uumicuuhi.

Jesu Maria Magdalena Onoogovɨ Jafeveuhi. (Mr 16.9-11)

11 Jaanaa Maria iinoro fitafutuuhi tohojɨ ɨmega
taagoro. Jaago taagoro dɨjɨivuugo tohojɨfañoco
emeecɨugo.
12 Jaago atyɨmeuhi miimɨsiicɨ Moocaani
toomomɨnaatɨsico seseechehunofaño icamɨsi

gɨcɨnɨuhi saafi Jesu nigaɨ iicaunaagonovɨ, jaanotɨ saafi itɨhai iicaunaagonovɨ icano icaumɨsico.
13 Jaamɨsi diigoco nuuhi: ¿Jinejeri jaago ɨɨjoho taahi? noomɨsiro.
Jaanegui diigo nuuhi: ¿Cuucahacho tahaivojɨɨboco asatyomoro ificuuneri? noogoro
14 ibujɨnaagoco emeecɨugo Jesuco atyɨmeuhi. Jaarugo diibo Jesu iicaunoco gaajautɨhi.
15 Jaagoco Jesu nuuhi: ¿Jinejeri jaago taahicahi? ¿Mɨɨco guiinehi? nooboro.
Jaanegui diigo tobajɨgayɨ toomomɨnaaficoro eesɨcɨnɨumaño nuugo: Aivojɨɨbo, ɨɨjoho baacho asatyooboro, ¿cuucahacho ficuuhi? Uco dɨɨbogo ɨɨcɨɨtogoro satyequi, noogoro.
16 Jaanegui Jesu diigoco dilluuhi: Maria, nooboro.
Jaanegui diigo diiboco emeecɨugoro hebreomɨ iijɨri nuuhi: Raboni, noogoro; Jɨɨbogomɨnaafi, eneejiruno.
17 Jaanegui Jesu diigoco nuuhi: Uco dudɨɨcɨdino; uujoho caamo Guihirubijaago footɨhiica. Jillɨro foogo tañahabomɨco dɨɨbogoto: Guihirubi, bu tollɨro amɨɨhaitɨ amɨɨhai Caani iicaabojaago feehi. Taacaani Moocaani iicaabojaago feehi. Jillɨ noogoro dɨɨbogoto, nooboro.
18 Jaanegui Maria Magdalena onoogo fuuhi ijɨɨbogomɨnaajaago Jesuco aatyɨmeunoco, bu di-ibo unuunoco icano diitoco ɨjɨɨbugutuugo.

Jesu Ijɨɨbogomɨnaavɨ Jafeveuhi.
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Hch 1.8)

19 Jaafucuro iijɨcuuvɨ ijɨɨbogomɨnaa igaicɨnɨuhi samecufañoro judiomɨ ñɨhicutɨ iguhuganoco

cuhufono ofobooc̶ɨumoro icauhi. Jah̶ɨ Jesu
ɨj̶ɨcafutuuboro diitofeenev̶ɨ ujulleeveuboro
diitoco dilluubo: Sajeeb̶ɨɨ mihica, nooboro.
20 Toll̶ɨ unuuboro diitoco ɨɨfusuubo
ihuseneque etetecuunopaajeneque, bu
imecuhut̶ɨ ahaam̶ɨupaajeque icano. Jaaneri
ij̶ɨɨbogom̶ɨnaa imo imo minifutuuhi Ihaivoj̶ɨɨboco
aaty̶ɨmeumoro.
21 Jaad̶ɨ siino Jesu diitoco nuuhi: Sajeeb̶ɨɨma
mihica; Guihirubi uco agalluubad̶ɨro bu uujoho
am̶ɨɨhaico galluuhi,
22 nooboro diitohall̶ɨv̶ɨ fuunaruubo. Jaaboro
nuubo: Magaay̶ɨc̶ɨ Moocaani Gaijaco, nooboro.
23 Jaamo cajaatyocohacho iimit̶ɨco mubuusumo
iimit̶ɨma chahacuji. Jaanot̶ɨ mubuusut̶ɨmo imit̶ɨ
buusuracujit̶ɨhi, nooboro.

Tomas Miyaavogot̶ɨ.

24 Jaarunaa Tomasco Gaatyaba eneehicaubo di-
itoma chahauhi Jesu diitov̶ɨ ajafeveusumi.
25 Jaaboco saatoho ij̶ɨɨbogom̶ɨnaa j̶ɨɨbuguuhi:
Aivoj̶ɨɨboco mahaty̶ɨmehi, noomoro.
Jaarunofañо Tomas diitoco nuuhi:
Ihusenefañо diiboco etetecuunopaajeneque
aaty̶ɨmeebere toopaajejefañо tahusegaiñоcо
ɨj̶ɨɨhacut̶ɨnohachuta, bu toll̶ɨro imecuhut̶ɨ
diiboco ahaam̶ɨupaajefañо ɨj̶ɨɨhacut̶ɨnohachuta
miyaaveguejit̶ɨhi, nooboro.
26 Jaanobuunat̶ɨ sahuse juugahuset̶ɨ mifucuc̶ɨ,
safucu icano nigac̶ɨt̶ɨ siino ij̶ɨɨbogom̶ɨnaa
igaivuuhi toojafañо. Jaasumi Tomas
diitoma icauhi. Jaanaa iguhugano cuhufono
foboocɨn̶ɨrunaa Jesu ɨj̶ɨcafutuuboro diitofeenev̶ɨ

ujulleeveuboro diitoco dilluubo: Sajeebɨɨma amɨɨhai mihica, nooboro.

27 Jaaboro Tomasco nuubo: Ɨfaaji ɨvɨ jisumi dihusegaico jinofaño dɨɨhacu. Jaaboro jino tahuseneque meecɨ, bu juugavɨ saabo jino tamecuhufaño dihuseque dɨɨhacu. Jaaboro mabañɨhi nootɨɨbo, miyaavogo, nooboro.

28 Jaanegui Tomas diiboco iimusuuhi: ¡Tahaivojɨɨbo Moocaani! nooboro.

29 Jaaboco Jesu nuuhi: Tomas jari uco adaatyɨmeebere miyaaveguehi. Imino icajino atyɨmetɨrumo imiyaavogomo, nooboro.

30 Tollɨro bu Jesu sihidɨ ejeevanoonoco ijɨɨbogomɨnaa ɨmefeenevɨ guiraano eetavehicauhi. Jaaruno jihaamefaño paryɨ caatɨnɨcɨnɨtɨno.

31 Jaanotɨ jinoocoro caatɨnɨumo amɨɨhai mimiyaaveguequi Jesu diiburucu Cristo Moocaani Seemene iicanoco. Jaaboco mimiyaavogonofañodɨ diibovɨ ifinɨjitɨno fiivoma mihicahi.

21

Jesu Jafeveuhi Sietedɨmo Ijɨɨbogomɨnaavɨ.

1 Jaanobuunatɨ siino Jesu ijɨɨbogomɨnaavɨ jafeveuhi Tiberia muuaijɨnivɨ. Jillɨ diitovɨ jafeveubo.

2 Jaamo samañeriro icaumo Simon Pedro, bu Tomasco Gaatyaba eneehicaubo, bu Natanae Cana de Galilea onoocuumioobo, bu Sevedeo seemenetɨsi, bu tollɨro sitɨsi diitootɨsi icamoco

3 Simon Pedro nuuhi: Uujoho fiicɨteji, nooboro.

Jaanegui diito nuuhi: Tollɨro mɨɨhai ɨɨma masaaji, noomoro fuumo meenegari. Jaarumo tufucu saafiiba ɨcɨutɨmo.
4 Jaanaa seseevecuunaaca Jesu diitovɨ jafeveuhi jiinɨgaibaahovɨ. Jaaruuboco ijɨɨbogomɨnaa gaajacɨutɨhi diibo iicaunoco.
5 Jaabo diitoco nuuhi: ¿Sɨcafe, naa saafiiba mɨhɨcɨtɨhi? nooboro.
Jaanegui: Chahano, nuumo.
6 Jaanegui Jesu diitoco nuuhi: Amɨɨhai sinɨcuuhuco amɨɨhai meenegatɨ momiyanaagonovɨ magañɨɨ. Jaamo mɨhɨcɨhi, nooboro. Jaanegui tahɨgovɨ agañɨɨumo isinɨcuuhuco guiiyɨcɨcuutɨhi itaava bocɨri sihidɨ ɨjɨvusuumaño.
7 Jaanegui Jesu ijɨɨbogomɨnaafico agaijɨhicaubo, Pedroco nuuhi: ¡Mohaivojɨɨbo jahi! nooboro.
Jaanegui Pedro Jesu jahi iicaunoco uguubuuboro igaachehuco siyaavuubo, igaachehuco ujujuuvuumaño. Jaaboro muuaifaño acutuubo.
8 Jaanaa sanoodɨmo ijɨɨbogomɨnaa isinɨcuuhuco meenegari guicɨmoro ijɨnijaagovɨ sɨvaumo ijɨnitɨ cien metrohachutaro iicaumaño.
9 Jaamo isivɨ ihiinuumo atyɨmeuhi cɨɨjɨgaihallɨri taavaabo gaarucɨnɨɨbo aacaaboco maahuma.
10 Jaamoco Jesu nuuhi: Toono taavaco mɨhɨcɨmotɨ juu mɨsɨva, nooboro.
11 Jaanegui Pedro imeenegafaño ufuuboro isinɨcuuhuco isivɨ guiiyɨcɨubo sihidɨ queefimo taavaco ciento cincuenta y tresdɨmo icaurumoma isinɨcuuhu gallivuutɨhi.
12 Jaamoco Jesu nuuhi: Masaamoro mamachuva, nooboro.

Jaaruuboco ijɨibogomɨnaatɨ saafiiba dilluutɨhi: ¿Mɨijoho ɨijoho? noomoro Ihaivojɨibo iicaunoco agaajaumaño.

13 Jaadɨ Jesu asaauboro itaavaaboco ɨicɨuboro diitoco acɨubo, bu tollɨro imaahuco acɨubo icano.

14 Toonoma mifoocɨ, safo icano icacuuno Jesu ijɨibogomɨnaavɨ ajafeveuno iguijeveubo siino ubuheeteunobuunatɨ.

Jesu Simon Pedroco Atajɨibauno.

15 Jaamo amachuunobuunatɨ Jesu Simon Pedroco nuuhi: ¿Simon, Jona achi, uco gaijɨhi jino janaanɨcɨvɨ? nooboro.

Jaanegui Simon Pedro iimusuuhi: Jɨihɨ, Aivojɨibo, ɨiro gaajacuuhi ɨco agaijɨnoco, nooboro.

Jaanegui Jesu diiboco nuuhi: Jaaneguiiha taca oono toomomɨnaafi ihoveja seemeque ojoobɨnɨcɨbadɨ oono uco imiyaavogomoco dɨibeguehica, nooboro.

16 Jaadɨ bu siino diiboco dilluubo: ¿Simon, Jona achi, uco gaijɨhi? nooboro.

Jaanegui Pedro iimusuuhi: Jɨihɨ, Aivojɨibo, ɨiro gaajacuuhi ɨco agaijɨnoco, nooboro.

Jaanegui diiboco nuubo: Taañocota toomo ovejamɨco otoomonɨcɨbadɨ, nooboro.

17 Jaadɨ bu siino diiboco dilluubo: ¿Simon, Jona achi, uco gaijɨhi? nooboro.

Jaaneri Pedro ɨdaasuvuuhi diiboco mifoocɨ, safo icano: ¿Uco gaijɨhi? nooboro idillucuuneguiiha. Jaaboro nuubo: Aivojɨibo, ɨiro paryɨ gaajacuuhi ɨco agaijɨnoco, nooboro.

Jaanegui Jesu nuuhi: Taañocota dɨibeguehica ovejamɨco ojoobɨnɨcɨbadɨ.

18 Miyanotɨro, miyanotɨro ɨco neehi: Sɨcafefi
idiicausumi digaachehuco ɨdɨcafotooboro
idiimogohɨgovɨ feehicauhi. Jaanotɨ amiyaabo
idiicacuudɨ dihuseque gañɨɨyɨcɨɨboco ɨco sita
digaachehuco jɨɨhacuji. Jaamoro ɨco satyejimo
idiimogotɨruhɨgovɨ, nooboro.

19 Jillɨ nuubo Jesu Pedro coyomo guijeveri igu-
ijeveujinoco agaajasuubo neehicauhi. Tooneri
Moocaani bocɨco agaajasuujinoco. Jaadɨ diiboco
nuubo: ¡Tadyojɨcutɨ disaa! nooboro.

Ijɨɨbogomɨnaafico Agaijɨhicaubo.

20 Jaanaaca Pedro idojɨcuco emeecɨubo
atyɨmeuhi Jesu agaijɨhicaubo ijɨɨbogomɨnaafi
idojɨcutɨ ufuunoco niinoono amachuusumi
diibovɨ ifituuvuuboro: ¿Aivojɨɨbo, cajaanɨ ɨco
aacɨjiibo? nooboro idilluubo.

21 Jaaboco Pedro aatyɨmeuboro Jesuco nuuhi:
¿Aivojɨɨbo, jana jaanɨji mɨllɨ? nooboro.

22 Jaanegui Jesu nuuhi: Iimogohachiijɨ icajiibo
uujoho siino uhuuminohachuta. ¿Jaaruno ɨɨdi mɨllɨ
icatɨhi? Jaanotɨ ɨɨjoho tadyojɨcutɨ disaa, nooboro.

23 Jillɨ diiboco unuunoco inahabomɨ
jɨɨbocasiuhi: Diibo jɨɨbogomɨnaafi fɨne
guijevejitɨhi, noomoro. Jaarunofaño Jesu
guijevejitɨɨbo nuutɨhi. Iimogohachiijɨ siino
uhuuminohachuta icajiibo. ¿Jaaruno ɨɨdi mɨllɨ
icatɨhi? nuubo.

24 Jaabo diibo jɨɨbogomɨnaafi jinooco
jɨɨbeguehicahi. Jaaboro caatɨnɨubo. Jaanoco
mɨɨhai magaajahi diibo ɨjɨɨbogono miyaano
iicanoco.

25 Tollɨro bu sihidɨ saneheje Jesu omoonɨhicauno icarahi. Jaanehejeque sanohosari paryɨ icaatɨnɨruva uujoho onoono fɨne paryɨ jiinɨjehallɨri iicano aamenevɨ ɨɨfetejitɨruno.

Moocaani iijɨ
New Testament in Muinane (CO:bmr:Muinane)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muinane

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Muinane [bmr], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muinane

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

c

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
ee143c59-0697-5cd3-8fac-4f9da98f0b30